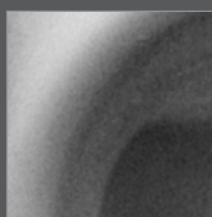

Na obálce vidíte maják na útesu Pointe de Corsen v Bretani na okraji městečka Plouarzel. Je srpnový večer, 20:34 hodin. Slunce se chýlí k hladině oceánu. Rozbouřené vlny šplouchají na skálu pod majákem.

Z obsahu

koncept

konce

cep

Obsah:

1

Fotoaktualita (3)

Zbyněk Hejda (1930–2013) (4)

Miroslav Pech: **Mám radši rychlý psaní (rozhovor vedl Petr Štengl) (5)**

Michal Šanda: **Z antikvariátních banánovek – Antonín Fiala: Král počasí (10)**

Jan Nejedlý: **Co dívky pijí (11)**

Poradna pro notorické abstinenty (13)

Michal Šanda: **Na svatého Martina šměčko s husou začíná (14)**

Petr Štengl: **Perverseporno (15)**

Čítanka Dobré adresy – Jiří Kolář: Vršovický Ezop (16)

Kalendář na rok 2014 (18)

2

Igor Malijevský: **Druhý den po konci světa (rec. Petr Štengl) (19)**

Jan Mazánek: **Cesta za vinným snem (rec. Ivo Harák) (20)**

Richard Brautigan: **V melounovém cukru (rec. Romana Krákorová) (22)**

Hudební okénko (24)

Vladimír Merta: **Mimo čas (rec. Michal Šanda) (25)**

Stinka: Krrrrva! (mš) (26)

Paseka v háji české literatury – Radim Kopáč, Josef Schwarz: Nevěstince a nevěstky (28)

Wagner a Liszt v Piešťanech (30)

Na titulní stránce: Michal Šanda, text

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 12, rok 2013, ročník 14. E-mail: dobraadresa@dobraadresa.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Michal Šanda. Redakce: Václav Dvořák, Štěpán Kučera, Petr Štengl, Štefan Švec, Martin Vokurka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky. Redakcí nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet, a. s. Časopis je ex-cerpován Ústavem pro Českou literaturu AV ČR. ISSN 1804-963X

Čítát měsíce

Postavení mimo kru.

Z pravidel eskymáckého hokeje. Vybral

Vratislav Telátko

emeritní profesor filozofie

3

Patrik Linhart: **Půjčovny snů a zařízení** (32)Ivo Fencel: **Jeden milion dolarů tomu, kdo
přepere barmanku Joriku** (36)Ludvík Vaculík: **Český snář** (41)**Z deníku** Jana F. (42)Hans von Landchmielt: **Bitva o Mazlofónii**
(44)Josef Šišo: **Hons a Machulka** (46)Marcela Duchamp: **Prosincová glosa** (48)Roman Szpuk: **Stmívá se** (49)

4

Paralelní literatura 3 – Katolíci (52)Man Rayn: **Prší** (56)Miroslav Černý: **Básně** (57)Bobbi Starr: **Horká linka** (58)Mircea Dan Duta: **Krajiny a lety** (59)Anna Brikciusová: **Dravé představy** (63)Martin Vokurka: **Básně z listopadu** (63)Milan Hrabal: **Haiku** (65)Robert Frost: **Píseň yellowstonského
smrku** (66)Tomáš Čada: **V koncích** (66)

Kočka a myš patří k sobě odedávna, zrovna
tak jako k sobě patří koncept a jeho (ne)na-
plnění, protože než vezmete do ruky myš,
abyste prolistovali prosincové číslo, uvařte
si nejdříve kafe a nechte kočku, aby vůní
přivábena vám usedla na klín. Pohladte ji
po srsti. Přesně takhle hebká je Dobrá adre-
sa, a proto je tentokrát i černobílá: jako koč-
ka černá a bílá jako myš.

Michal Šanda

Nikon D3200

Cvak!

Foto Michal Šanda

Zbyněk Hejda

2. 2. 1930–16. 11. 2013

J
edn
a

Foto Michal Šanda

Snad fotografie vznikla roku 2006 v Literární kavárně v Týnské. Zbyněk Hejda pálil jedno cigáro za druhým a já, aby řeč nestála, jsem se zmínil, že se mi děsně líbí jeho Cesta k Cerekvi, kterou tehdy vydala Triáda a o které se psalo skoro ve všech novinách. Bavit se o básních mi připadlo pitomé. Shodou okolností ale jsem chodil s holkou z Nové Cerekve a následně s druhou z Hříběcí, které je dva kilometry přes les, takže jsem tohle městečko a přilehlé okolí znal dosti důvěrně. Jak jsme si tak po-

vídali, když jsme byli v nejlepší, Hejda mě najednou přerušil: vy jste to nečet; a sáhnul do tašky a tu knížku mi věnoval a místo podpisu do ní mezi stránky vetknul z cigarety mohutný chobot popela. Není divu, že když jsem ho potom při odchodu z kavárny požádal, jestli ho můžu vyfotit, že se zatvářil smutně.

A teď jsme smutní my.

(mš)

Miroslav Pech: Mám radši rychlý psaní

Koho jsi volil?

Nikoho.

Napišu Pavle je už tvá druhá prozaická kniha. Předcházel ji román Rybičky v mixéru. Jaké ho se Rybičky dočkaly ohlasu? A o jaký druh rybiček se jedná?

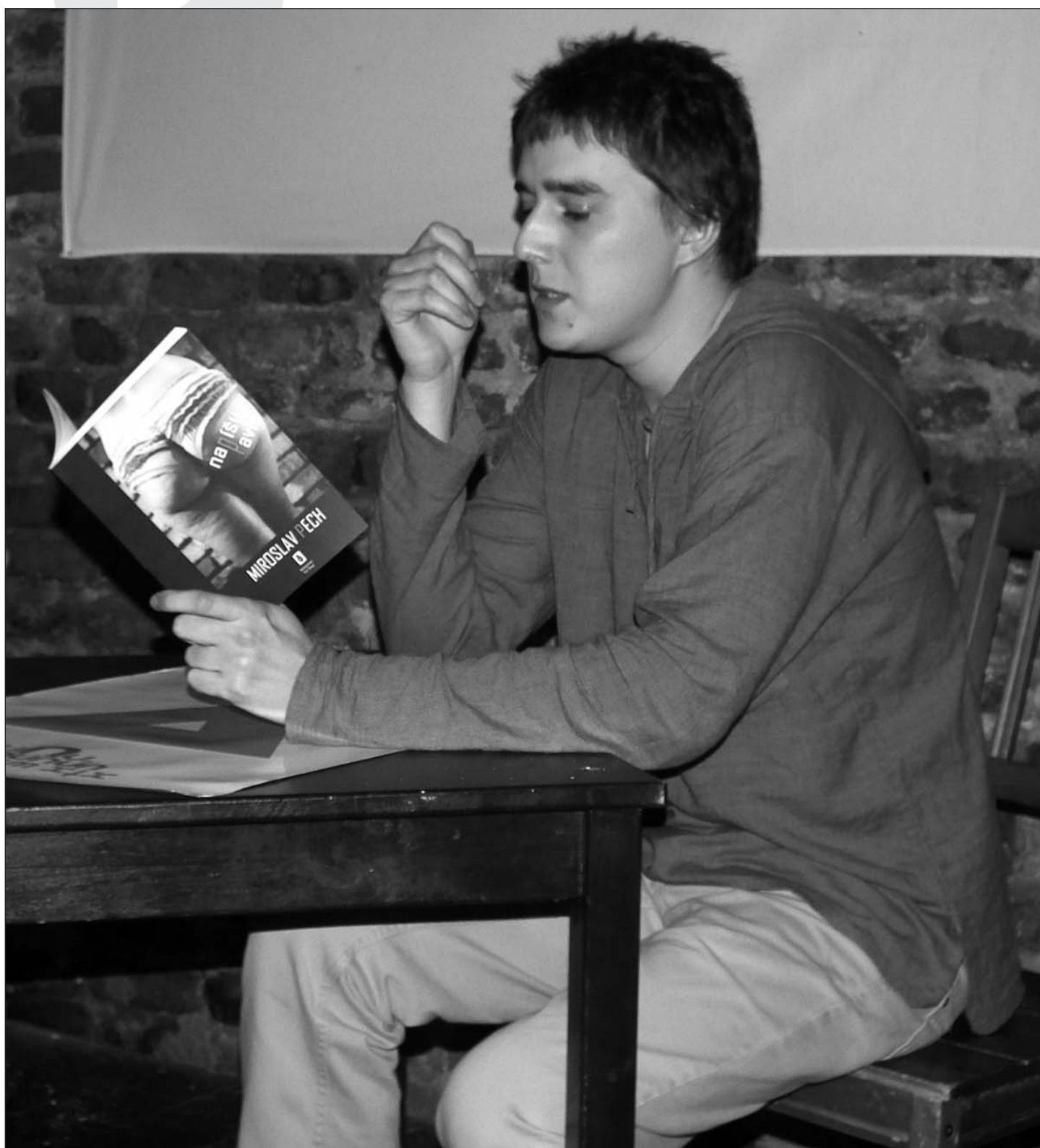
Ona už je vlastně třetí. První jsou Neonové pohledky aneb pod kobercem půda, což je mix povídek a básní. V současné době nesehnatelná knížka. Rybičkám se zatím moc velkého ohlasu nedostalo. Jejich distribuci mám na hrbu já, a v tom je zřejmě největší kámen úrazu. Ale i když je nikdo nekupuje, aspoň se půjčují v budějovických knihovnách. Román je takovou černou komedií (i když jsem se nedávno dozvěděl, že moc vtipnej není) na pomezí thrilleru a pojednává o všedních lidech (rybičkách, co se ocitly v pasti uvnitř pomyslného mixéru): žena v domácnosti, dělník ve fabrice, zamilovanej jedenáctiletý kluk, jeho bratr, kterej vyznává hudební styl grunge a rád si občas přičichne k toluenu, bezdák Josef, kterého terorizujou mrtvý zvířata. Celkem zásadní roli tu hraje i ruskej boss Ilja a v neposlední řadě kocour Arnold. Tomu byl předobrazem kocour Boris. Tenkrát, když jsem knížku psal, ho moje přítelkyně přinesla. Do té doby žil na uhlí u jednoho našeho kamaráda. Rychle se u nás rehabilitoval a dneska už je neodmyslitelnou součástí našich životů, stejně, jako kočička Rozinka, která se k němu časem připojila. Tvoří spolu krásnou sourozeneckou dvojici. Oba jsou černý a velice přátelský.

Napišu Pavle jsi vychrlil ze dne na den. Bylo tomu také tak s Rybičkami? Je takovéhle živelné psaní Tvoji obvyklou metodou?

Napsání Rybiček mi zabralo zhruba půl roku. Povídka Napišu Pavle, vznikla původně jako takový můj soukromej experiment. Neměl jsem danou žádnou dějovou linku, jen dva tři nápady na scénky a postavu Mariána, o kterým jsem věděl, že by se měl tak trochu vymykat zavedeným normám. Je to příběh jednoho dne v životě mladého člověka. Ten den, kdy jsem povídku psal, měl svátek Marián, takže moje postava dostala jméno. Pak jsem kouknul do svého horoskopu a zjistil jsem, že bych měl co nejdřív navštívit rodiče, aby náhodou neměli dojem, že je zanedbávám. Na Novinkách.cz se objevila zpráva, že nějaký japonskej mladík zabil a následně rozpitval svojí matku. To všechno v povídce je. Jsou tam skutečný i vymyšlený věci. Když jsem asi v půl druhý ráno povídku dopsal, vůbec jsem nepřemýšlel nad tím, že by ji snad někdo mohl vydat. Byl jsem přesvědčen o tom, že to bude šilenej blábol, protože co asi tak může bejt text, napsanej na jeden zátah během patnácti hodin. Každopádně jsem vůbec nemohl usnout a v hlavě mi to furt rotovalo, měl jsem v ní kolotoč, asi jako když člověk vypije o něco víc pív, než je jeho obvyklou normou. No a druhý den jsem zjistil, že to zas takovej blábol není, naopak, že je to možná nejlepší věc, jakou jsem zatím napsal. V zápětí jsem napsal povídku V těsné blízkosti, příběh o sbližování se mladého muže s malým synem své bejvalky, což je vlastně takovej undergroundovej Kolja. Tenhle pří-

Když někdo vstává v pět ráno do fabriky, domů přijde ve tři odpoledne a je tak akorát zralej na to jít si lehnout, moc toho nenapíše. Ale samozřejmě mám radši rychlý psaní. Mám pak z toho lepší pocit.

běh se nakonec do knížky nedostal. Třetí povídkou, v tý mojí (po Pavle) připravovaný trilogii, byl Nákupák. Ten už měl větší štěstí. Všechno jsou to svižně napsané příběhy, převážně v lidový mluvě, jejich čtení odsypá a podle prvních reakcí čtenářů i baví. Ale abych teda odpověděl na tvou otázku. Někdy píšu rychle, jindy to zas trvá dýl. Záleží na autorově psychickém rozpoložení, schopnosti soustředit se a v neposlední řadě i na časový vytíženosti. Když někdo vstává v pět ráno do fabriky, domů přijde ve tři odpoledne a je tak akorát zralej na to jít si lehnout, moc toho nenapíše. Ale samozřejmě mám radši rychlý psaní. Mám pak z toho lepší pocit.

Ted' to vezmeme objížd'kou. Čteš literární časopisy? Zajímá tě aktuální dění na literární scéně, konkrétně jako bumerang se vracějící a zase utichajjí nekonečné debaty o tzv. angažované poezii (ted' mě napadá, Míro, nepíšeš ty takhle náhadou angažovanou prózu?)

Popravdě znám akorát pár posledních výtisků Psího vína. Ted' nevím, v jakým čísle to bylo, ale narazil jsem tam na dlouhej článek právě o angažovaný literatuře. Mám ho už dlouho rozečtenej a snad ho někdy dočtu. Jednou jsem si zkusil koupit Literární noviny, ovšem to byla katastrofa. Nikdy víc. Celkem mě zaujala právě Dobrá adresa, ale ani tady nečtu všechno. Já prostě radši knížky. A jak už jsem řekl, trendy mě příliš nezajímaj. A to ani v literatuře. Čtu anotace, recenze a asi nejvíc názory čtenářů. Ty většinou bejvaj upřímný, nikdo z těch lidí se s autory většinou nekamarádí, tím pádem jim nepotřebujou lízt do zadku a mazat jim med kolem huby. Zaregistroval jsem i nějaký debaty o konceptuální literatuře, ovšem ani k tomu nemám moc co říct. To přenechám akademikům a lidem, co jsou do toho zažraný. Z tzv. angažovaných autorů jsem četl Milana Kozelku (i když ten je asi spíš pěkně nasranej), potom Těsnohlídkovo Násilí bez předsudků, který ač bylo přijatý spíš rozporuplně, tak na mě udělalo pěkněj dojem, stejně jako jeho novelka ADA, taky se mi líbí tvoje věci (může to znít, jako ono mazání medu kolem huby, ale tady je to skutečně myšlený upřímně), který jsou podle mě vtipný a trefný. No a to je asi tak všechno... Ještě jsem zapomněl na Vlada Šimka, ten to taky dává společnosti docela sežrat... nebo Jan Kubíček a jeho Kapitalistické básně, fajn záležitost. Dobřej je i budějovickej fejetonista Jan Flaška... ale ten si dělá prdel tak ze všeho a o angažovanosti se tu asi mluvit nedá. Podle mě tohle jede spíš v zahraničí. U nás, když se řekne „angažovanost“, lidi dostávaj osypky. Není to zrovna oblíbený slovo. Mimochodem překladová literatura tvoří tak osmdesát procent mojí četby. No a jestli já píšu angažovanou prózu? V určitým směru asi ano... ale to se nakonec dá říct o každým autorovi, kterej se zabějvá sociální tematikou. Avšak nechci bejt takovej ten rozumující, nebo nadávající strejda. Každěj ví sám, v jakých sračkách se brodí. Píšu jen o tématech a prostředích, který znám a pohybuju se v nich. Sa-

Ty většinou bejvaj upřímný, nikdo z těch lidí se s autory většinou nekamarádí, tím pádem jim nepotřebujou lízt do zadku a mazat jim med kolem huby. Zaregistroval jsem i nějaký debaty o konceptuální literatuře, ovšem ani k tomu nemám moc co říct. To přenechám akademikům a lidem, co jsou do toho zažraný. Z tzv. angažovaných autorů jsem četl Milana Kozelku (i když ten je asi spíš pěkně nasranej), potom Těsnohlídkovo Násilí bez předsudků, který ač bylo přijatý spíš rozporuplně, tak na mě udělalo pěkněj dojem, stejně jako jeho novelka ADA, taky se mi líbí tvoje věci (může to znít, jako ono mazání medu kolem huby, ale tady je to skutečně myšlený upřímně), který jsou podle mě vtipný a trefný. No a to je asi tak všechno... Ještě jsem zapomněl na Vlada Šimka, ten to taky dává společnosti docela...

...pak jsem se dostal
k autorům
dobrodružný literatury
jako Karel May, Jules
Verne, Max Brand,
Zane Grey, Alexandre
Dumas, Jack London...
To jsou vzory z dětství
(už tenkrát jsem
sepišoval své první
věci). Kolem
dvanáctého roku života
mě zas nadchl horor
a s ním spojený jména
Stephen King či Clive
Barker. No a pak...
přišli beatníci. Ti jsou
ostatně dodnes mojí
velkou láskou.
Kerouac, Corso,
Ginsberg, Burroughs,
Brautigan, Bukowski
(no... ti poslední dva by
z toho zařazení asi...

možřejmě to neplatí vždycky, někdy si něco přimyslím... ale asi bych se nepouštěl například do špionážní literatury, nebo do románu z politického prostředí apod. Mě zajímá spíš ulice. A někdy, když mě to chytne, zabrousím i do fantastiky či surrealismu. Ale to už teď dlouho ne. Spíš ze začátku.

**A hele, chválíš moje věci, tak to tu bude-
me mít, jak říká Patrik Linhart „skřeta
zájmu“. Přiznávám, že mě teda tvůj zá-
jem o moji tvorbu rozhodně nepokrytě
těší. Trošku jsme si módně omočili v té-
matu angažovanosti, tak honem pryč.
Co takhle literární vzory? Máš nějaké?**

Určitě. V dětství mi, asi jako každému, byly čteny pohádky, pak jsem se dostal k autorům dobrodružný literatury jako Karel May, Jules Verne, Max Brand, Zane Grey, Alexandre Dumas, Jack London... To jsou vzory z dětství (už tenkrát jsem sepišoval své první věci). Kolem dvanáctého roku života mě zas nadchl horor a s ním spojený jména Stephen King či Clive Barker. No a pak... přišli beatníci. Ti jsou ostatně dodnes mojí velkou láskou. Kerouac, Corso, Ginsberg, Burroughs, Brautigan, Bukowski (no... ti poslední dva by z toho zařazení asi moc radost neměli). Těch autorů je strašná halda, tak namátkou: Egon Bondy, Ladislav Klíma, Jáchym Topol, Neil Gaiman, Erlend Loe, Bret Easton Ellis, Hubert Selby jr., Bohumil Hrabal, Kurt Vonnegut, Boris Vian, Irvine Welsh, John Fante a samozřejmě velkej chilskéj mistr Roberto Bolaño.

**Co říkáš literárním cenám? Respektive „odborným porotám“, které ceny udě-
lují. Nedostávají ceny ti, kteří si je neza-
slouží a naopak ti, kteří by si je zaslouži-
li, utrou nos? Co si myslíš o šou, které
provází vyhlašování cen Magnesie lite-
ry? U příležitosti vyhlášení ceny Jindři-
cha Chalupického se žádný tyjatr neko-
ná.**

Literární ceny by asi především měly fungovat v rámci zviditelnění knihy a jejího

autora. Já na tyhle ocenění moc nedám. Je to tak trochu nesmysl. Televizní předávání cen Magnesie nesleduju, neboť nevlastním televizi, ale mám takový neblahý tušení, že to bude podobnej průser, jako třeba Český lev, nebo Slavík. Cena Jindřicha Chalupického není tak profláklá, proto ji nejspíš podobnej cirkus neprovází. A nebo to ty lidi kolem prostě nemaj zapotřebí. Ale jinak proti literárním cenám v podstatě nic nemám. Když už by neměly sloužit ničemu jinému, tak aspoň pro dobrou pocit autora, kterej cenu obdrží.

**A co státní cena za poezii. Není to ujetý?
Neměli by metály dostávat jen vojáci,
policajti a hasiči?**

Dneska se udělují ceny za dečko. Podle mě je tohle hrozně těžký. V kdekáký zapadlý prdeli může živořit výbornej básník, kterej by všechny naše Máchy, Holany, Seiferty atd. strčil do kapsy. Příkladem budiž nedávno zesnulý Karel Urianek, kterej několik let nosil do nejmenovaného nakladatelství plný igelitky svých básní, a oni mu je tam soucitně skladovali, a když teda umřel, no tak mu je posmrtně vydali. A takových solitérů jsou mraky. A když chce někdo dávat státní cenu za poezii... proč ne. Co je vlastně dneska poezie? Kdyby přede mě někdo položil obal od sušenky a řekl mi, že text na tom obalu je poezie, neměl bych vlastně důvod mu nevěřit. Jinak vojsko by měla každá země zrušit. Jedná se o přežití, kterej ve vyspělé společnosti nemá co pohledávat. Například Andorra či Kostarika takhle fungujou. Policii bych nechal, v určitých případech se hodí. A hasiči jsou určitě zapotřebí, protože jednou přijde doba, kdy k sobě my lidi zahoříme nesmírnou láskou a bude tu muset bejt někdo, kdo nás zase trochu zchladí.

**Cože? To jako že bychom se měli vzdát
všech našich čtrnácti gripenů a všech
obrněných paňdurů? A kdo by nás brá-
nil před ruským medvědem, americ-**

kým orlem, izraelským jestřábem a čínským drakem? Snad nějaký zvěrolékař?

Nikdo by nás bránit nemusel, protože i oni přece patří k vyspělé společnosti, tím pádem by se taky vzdali svých vojenských sil a na nikoho neútočili. Give Peace a Chance, aleluja!

K čemu dnes vůbec je krásná literatura?

Neumím si dost dobře představit svůj život bez knih. Ale možná by pro mě bylo jednodušší, kdybych se zabýval třeba elektronikou, spravováním aut, zedničením... nevím. Třeba dneska se mi podařilo odstranit závadu na vysavači, kvůli který byl jeho výkon značně omezen. Ani nevíš, jakou jsem z toho měl radost. A přitom stačilo pouze vyměnit filtr. Literáti na mě občas působí, jako takovej spolek mimoňů, co řeší hrozný malichernosti. Pomlouvaj se, závidí si... ale jasný, to neplatí jen u literárů, že? Všechno má své pro a proti. Něktej autor může bejt naprosto nesnesitelný, sebestřednej kokot a hele, on napsal výbornej román, nebo báseň. A myslím si, že o to právě jde. K čemu je Na cestě? K čemu jsou Divocí detektivové? K čemu je Mistr a Markétka? Prostě k tomu, abychom je četli.

No vidíš, jeden významný český básník tvrdí, že když je autor kokot, tak i jeho dílo stojí za vyliž, poněvadž přece kokot může psát jen a pouze samý kokotiny.

Ten významnej český básník zřejmě hodně trpí. Ale tak už to u génů bejvá. J. D. Salinger byl asi taky pěkný kokot, což jsem vydedukoval z pár článků, co o něm vyšly, a nepřijde mi, že psal kokotiny. Díky svému kokotismu může autor vytvořit originální dílo. Tak mě napadá, nebude ten významnej český básník nominovaný na státní cenu za poezii?

Kdepak, ono těch Petřů je mezi básníky víc. Ale určitě se dočkají Petrové i Pavlové a nakonec ani ten Šavel neostrouhá. Každý pořádný autor, umělec, musí přece trpět. Ty netrpíš?

Já trpím hlavně, když musím brzo ráno vstávat, nebo když mám kocovinu. A proč mám kocovinu? Protože piju, abych zahnal svoje utrpení. Například z toho, že musím brzo ráno vstávat. Máš pravdu, každý spisovatel přece musí trpět. No... nějaká porucha v tý myslivě asi bude. Jinak bych přece nepsal. To normální lidi nedělaj. Věnujou se ušlechtlejm záležitostem. Nemaj na podobný kokotiny čas.

Poslední otázka: Co je, podle tebe, pro spisovatele nejdůležitější? Teda, kromě toho utrpení.

Musí bejt řádný kokot.

Miroslava Pecha
vyzpovídal Petr Štengl

Neumím si dost dobře představit svůj život bez knih. Ale možná by pro mě bylo jednodušší, kdybych se zabýval třeba elektronikou, spravováním aut, zedničením... nevím. Třeba dneska se mi podařilo odstranit závadu na vysavači, kvůli který byl jeho výkon značně omezen. Ani nevíš, jakou jsem z toho měl radost. A přitom stačilo pouze vyměnit filtr. Literáti na mě občas působí, jako takovej spolek mimoňů, co řeší hrozný malichernosti. Pomlouvaj se, závidí si... ale jasný, to neplatí jen u literárů, že? Všechno má své pro a proti. Něktej autor může bejt naprosto nesnesitelný, sebestřednej kokot a hele, on napsal výbornej román, nebo báseň. A myslím si, že o to právě jde. K čemu je Na cestě? K čemu jsou Divocí detektivové? K čemu je Mistr a Markétka?

J
edn
a

Z antikvariátních banánovek

Král počasí

Tentokrát učiníme výjimku a knihu přetiskujeme úplně celou. Najdete ji jako zvláštní přílohu na konci Dobré adresy. Uvidíte sami, co je to za bizarnost! První privilegovaný prorok pražské povětrnosti Antonín Fiala byl

druhdy známou figurkou, dneska o něm kromě zasvěcenců málo kdo ví. Narodil se 31. 10. 1836 v Praze, dětství ovšem prožil ve Slaném. Po absolvování školní docházky vyučen zahradníkem. Od svých padesáti let prodával pražským redakcím i veřejnosti předpovědi počasí psané na lístečkách. Nazýván byl králem počasí za předpověď v červnu 1891 na Maticní slavnosti Zemské jubilejní výstavy. Zemřel v chudobinci 17. 08. 1912.

Připravil
Michal Šanda

Jan Nejedlý: Co dívky pijí

Dva roky jsem pracoval na té méně příjemné straně barového pultu a nyní bych chtěl společně s vámi nahlédnout do tajemného světa alkoholu, mladých dívek a literatury. Poněkud nesourodá trojice, pomyslíte si možná, ale opak je pravdou.

Jestliže vše v tomto vesmíru bude odhaleno jako výsledek chaosu a náhody, pak to, co dívky pijí a čtou, jak jsem za ta léta zjistil, náhodné v žádném případě není. Samozřejmě mám na mysli pití a četbu provozovanou ve společnosti před zraky druhých lidí. Doma pijí všechny dívky vodu se šťávou a čtou magazín *Ona dnes*. Ovšem ve chvíli, kdy se objeví na veřejnosti se skleničkou alkoholu nebo s knihou v ruce, promění se rázem v naléhavý signál, jehož skrytý význam je nutno dešifrovat. Jakožto barman i jako cestující městské hromadné dopravy jsem pečlivě monitoroval všechny ty omračující spojitosti na trase dívka-kniha-nápoj a posléze z nich sestavil následující literárně-pijáckou rukověť.

Nuže, tedy:

Dívky, které v baru pijí fernet, čtou v tramvaji Burroughse, Bukowského nebo časopis *Sorry*.

Dívky, které v baru pijí becherovku, čtou v tramvaji Charmse, Orwella a Ivana Klímu.

Dívky, které v baru pijí pivo, čtou v tramvaji Kafku, Camuse, Jáchyma Topola a zlevněného Bondyho.

Dívky, které v baru *hodně* pijí pivo, čtou v tramvaji Nietzscheho, Lautréamonta, Pelce a Ladislava Klímu.

Dívky, které v baru pijí rum, čtou v tramvaji Krchovského, katolické autory a *Revolver* *Revue*.

Dívky, které v baru pijí rum s kolou, čtou v tramvaji Ericha Fromma, Milana Kunderu a Šimka s Grossmannem.

Dívky, které v baru pijí vodu, nečtou v tramvaji nic.

Dívky, které v baru pijí broskvovou vodu, čtou v tramvaji Viewegha.

Dívky, které v baru pijí džin, čtou v tramvaji Effenbergera, Eca a existencialisty odcizené z knihovny.

Dívky, které v baru pijí vaječný koňak, čtou v tramvaji buď Pavla Řezníčka nebo Jana Zahradníčka.

Dívky, které v baru pijí zelenou, čtou v tramvaji Dostojevského a časopis *A-kontra*.

Dívky, které v baru pijí vaječný koňak se zelenou, tzv. mozek, čtou v tramvaji Salvadora Dalího nebo knihy samy píší.

Dívky, které v baru pijí bols, čtou v tramvaji samé blbosti.

Nemá cenu chodit okolo
horké kaše. Dívky pijí
a čtou, aby zachránily svět.
Aby se nepřetrhl řetěz
života. Ať už vědomě či
podvědomě konzumují tytéž
nápoje a knihy jako kluci,
které chtějí uhnat. A jelikož
mladí lidé se rádi rozdělují
do skupin, nemůže
ukázněná dívka pít mozek
a číst Jiřího Kuběnu, neboť
by se tak vystavovala
nebezpečí pošramocení
svého image, čímž by klesly
její erotické akcie v kastě.
To jen lidé bláhoví se
domnívají, že literatura je tu
pro zpřesňování obrazu
světa a alkohol pro jeho
rozrušování. Všechno je to
jen námět k hovoru při
namlouvání nebo odznak
druhové příslušnosti.

Dívky, které v baru pijí cinzano, čtou v tramvaji filozofa Bělohradského nebo blbosti.

Dívky, které v baru pijí whisky, tramvají nejezdí.

Dívky, které v baru pijí medovinu, čtou v tramvaji Freuda, Staré pověsti české a Nový zákon.

Dívky, které v baru pijí víno, čtou v tramvaji vše od Homéra až po Hodrovou.

Dívky, které v baru pijí červené víno s kolou, čtou v tramvaji módní intelektuální autory z Kaprovky, aniž by jim rozuměly.

Dívky, které v baru pijí víno se sodovkou, čtou v tramvaji Hraběte a beatniky vůbec. Těž Wericha, Coelha a Literární noviny.

Dívky, které v baru vůbec nepijí, čtou v tramvaji Květu Legátovou, duchovní autory z nakladatelství DharmaGaia a Sekoru.

Dívky, které v baru pijí kapučíno se šlehačkou, skořicí a kiwi sirupem, čtou v tramvaji Kuchařku pro Barbie nebo poezii Jiřího Dynky.

Věru Linhartovou dívky vůbec nečtou. Koktejl s názvem 5-2-4 (pátá a druhá láhev ve čtvrté polici neznámého baru), řečený též měňák, podle ranního sténání: Mně ňák není dobře, dívky vůbec nepijí. Tak.

Pro tentokrát nechme stranou dívky-anarchistky, které čtou bez ladu a skladu a stejně tak i pijí, dívky, které čtou přímo v barech a pijí v tramvajích atd. Věnujme se zde výhradně děvčatům ukázněným.

Jednou z potvrzených hypotéz spojitosti nápojového lístku a čtenářského deníku je zjištění, že kvalita literárního vkusu paradoxně stoupá s klesající úrovní pohostinského zařízení, resp. typického nápoje v něm podávaného. Zajímavěji se však jeví otázka druhá. Jak je možné, že dívky

– bytostí tajemnější než hrad v Karpatích – lze ve sféře čtenářsko-pijácké tak snadno prohlédnout? Pověz, miláčku, co piješ, a já ti řeknu, co čteš.

Nemá cenu chodit okolo horké kaše. Dívky pijí a čtou, aby zachránily svět. Aby se nepřetrhl řetěz života. Ať už vědomě či podvědomě konzumují tytéž nápoje a knihy jako kluci, které chtějí uhnat. A jelikož mladí lidé se rádi rozdělují do skupin, nemůže ukázněná dívka pít mozek a číst Jiřího Kuběnu, neboť by se tak vystavovala nebezpečí pošramocení svého image, čímž by klesly její erotické akcie v kastě. To jen lidé bláhoví se domnívají, že literatura je tu pro zpřesňování obrazu světa a alkohol pro jeho rozrušování. Všechno je to jen námět k hovoru při namlouvání nebo odznak druhové příslušnosti.

A tak v záplavách knih a alkoholu zase jen dívky dokázaly nalézt onen základní mýtus stvoření. Jako ta otlálá a předpotopně vymóděná dívka (pijačka podmáslí), která v tramvaji četla knihu nazvanou Od velkého třesku k člověku. Když došla ke kapitole, v níž se píše, že Slunce za 15 miliard let exploduje a zničí zeměkouli, padaly jí do textu velké kapky slz. Slzou proti vesmíru – to umí jen mladé dívky, největší naděje světa.

Poznámka:

Tento text jsem napsal v roce 1994 pro časopis Nové knihy. Krom výměny magazínu Aha! za Ona dnes jsem v něm nic neaktualizoval. Článek budiž tedy chápán jako překonaný časový dokument i doklad autorovy mladické naivity. Dnes bych nic takového nenapsal. Ostatně dnešní dívky nečtou vůbec nic.

Poradna pro notorické abstinenty

Foto Michal Šanda

J
edn
aNa svatého
Martina
šmėčko
s husou
začíná

Co do početnosti významů je sv. Martin nejnabitějším dnem v kalendáři. Pranostiku o sv. Martinu na bílém koni známe všichni. Roku 1918 se na sv. Martina dokonce udál zážrak, alespoň to tvrdili ti, kteří zažili 11. 11. v 11:00 to náhlé ticho, které ukončilo válečnou vřavu a dunění kanónů. Následně byl 11. listopad vyhlášen Dnem příměří. Den příměří byl posvátný. V současnosti je Dnem válečných veteránů. Den válečných veteránů posvátný není, jak moudře napsal Kurt Vonnegut jr. Přečtěte si jeho předmluvu k Snídani šampionů. Už dlouho jsem to neudělal a měl bych. Je vážně dobrá.

Sv. Martin je spjatý rovněž s mladým vínem, ochutnává se to bujaré z tohoto roční sklizně.

A svatomartinská husa! To býval pojem, jenomže se v minulosti tak trochu vytratil z povědomí národa, a aby ne, když se za minulého režimu stály fronty i na konzervu lančmítu.

Dá se ale říct, že se v poslední dekádě huso-žernou tradici podařilo obnovit. Kde jaká hospoda má ten den husu na jídelním lístku; a v tom je kámen úrazu, že kde jaká. Mají ji i tam, kde normálně stojí za pendrek guláš, neřku-li svíčková a kde hovězí vývar dělají z kostky masoxu.

Letos jsem svoji svatomartinskou pouť začal na Břevnově v restauraci Valcha. Konfitované stehno za 229 Kč, jenomže ty knedlíky! Odbýt to dvěma bramborovými a dvěma houskovými, to se valchaři běžte bodnout. Pestrá kombinace knedlíků by se měla huse co do chuti vyrovnat. Kde je třeba knedlík karlovarský?

Ze všech mnou navštívených restaurací jediné Na Závěrce měli v nabídce čtvrtku husy a za relativně ucházejících 249 Kč. Host si mohl vybrat, jestli radši přední nebo zadní, zvolil jsem přední a k ní jsem dostal návdavkem ještě pečený krk.

Ve vysočanské Hospůdce Na radnici měli v nabídce zase jenom stehno. Rozhlédl jsem se po ostatních spolustolovnících. Kolik má taková husa steh, třicet? Copak je to drůbeží stostehnonožka? Navíc u žádného laškovně odhaleného stehýnka, čouhajícího ze záplavy červeného zeli, nebylo rajcovní ono vyústění – biskup. Právě biskup znamená rozkoš, kterou od pečené husy gourmeti očekávají. Biskup s vykřupanou kůžičkou a dvě mandličky, které se po skousnutí rozplynou v ústech. Mňam!

Na kloub záhadě se stehny jsem přišel v Libni U Jagušky. Zaslechl jsem útržek hovoru, kdy se jindy vzorně poctivý pan hostinský chlubil, že koupil pytel steh, jedno po 40 Kč.

„To mi připomíná kšefty jako od Vietnanců,“ opáčil místní štamgast. „Od koho je máš?“

Odpověď na otázku zanikla v řinčení půllitrů.

U Parlamentu a v mnoha dalších pražských restauracích je zase problém v tom, že husožrout sólista ostrouhá, protože husy

podávají pouze celé a ještě k tomu na objednávku, cena cca 1300 Kč.

Tohle mi mozek nebere: dvě stehna jsou za 2 x 40 Kč. Zbytek husy, tedy prsa za 1220 Kč? Nebo mám počítat čtvrtku husy za 249 jako Na Závěrce? Potom mi celá husa vychází na 996 Kč a zbylých 304 Kč bude zřejmě ten biskup.

Amen.

Svatomartinská tradice vznikla tak, že nákupčí sehnali husy od chalupníků na náves, odsud je hnali před sebou pověstným husím pochodem po úvozech a silnicích a cestou se husí hejna začala spojovat, jako se spojují potoky a před sv. Martinem se tahle bělokřídlá řeka vlila na tržiště do měst. Některým kejhalkám podřízli krky hned, ostatní hospodyně zavřely do bedýnek a kvůli játrům a sádlu je cpali šiškami až do Vánoc, ke kterým zase neodmyslitelně patřila husa svatoštěpánská.

Všechny ty statisíce hus urazily cestu z vesnic až na pekáč pěkně po svých, po dvou. Na původní, poctivou, svatomartinskou tradici navážeme teprve tehdy, až i naše husy budou mít stehna zase jenom dvě; a křídla a prsa, aby bylo do čeho dát nádivku. Potom kuchařovi rád prominu, že kůžička není zlatavá úplně dokonale.

Michal Šanda

Perverse porno

Jeden ze členů naší stolní společnosti se k literárním kritikům vyjadřuje takto: „Když oni (lit. kritici) ty písmenka nemají rádi!“ Ano, literární kritici písmenka skutečně nemají rádi, dokonce až tak, že se jich zmocňují a v příšeří sklepních mučírén je mučí.

Podařilo se nám objevit jednoho svědka, který byl ochoten svůj hrůzný zážitek vyprávět. K celé věci se přichomýtl vcelku náhodou. Byl docela slušné číslo, takže si ho spletli s óčkem, ovšem když se ukázalo, že se jedná o obyčejnou nulu, ztratil význam. Numery a obzvláště pak nulami se totiž literární kritici vůbec nezaobírají.

„Byla to celkem velká místnost, plná zatuchlýho, vlhkýho sklepního vzduchu. Čpělo to tam potem, močí a strachem. Uprostřed tý cimry stálo nějaký křeslo, zubařský, nebo co já vim gynekologický, těžko říct. Nad tím křeslem viselo takový ostrý stropní světlo, u stěn se válelo nějaký harampádí. Vedle křesla stál takovej kovovej stůl, plnej divnejch nástrojů, asi chirurgickejch.

Tam nebohá písmenka podstupovala ty nejhorší z hrozných muk, jaké si jen dovedete představit.

„Tak třeba íčko, to vohnul přes stůl a normálně brutálně ho ... (pozn. red.: Vzhledem k tomu, že nemůžeme zaručit, že tento text nebudou číst děti mladší patnácti let, ani pak to, že bude čten po desáté hodině večerní, jsou choulotivá místa vytečkována). Pak si natáhl gumový rukavice, namazal si je vazelínou, popadl béčko, roztáhl mu vobě půlky a tou rukou v rukavici mu ... Ypsilon pověsil za ty roztažený nožičky na takový háky, co visely ze stropu, těch jsem si dřív nevším, a zase v těch rukavicích si vzal ze stolu hadičku a mezi ty roztažený nožičky mu ji ... pak na konec tý hadičky nasadil trychtýř a začal do něj lít vodu. Ale co bylo vůbec nejhorší, když vzal ten malinkatej kroužek nad Ů, sám si nasadil vobrovskýho ... a narval ho do toho kroužku. Děčko, to pak převrátil z bříška na zádička a celý ho za šílenýho řevu pocákal ...

Myslím, že pro ilustraci zvěrstev, jaká pod pláštěm kritiky páchají literární kritici na písmenkách, tento úryvek očitého svědka bohatě stačí.

Petr Štengl

Čítanka DA: Jiří Kolář Vršovický Ezop

Jiří Kolář bydlel se svou ženou Bělou ve Vršovicích od konce čtyřicátých let. Záznamy promluv obyvatel této pražské čtvrti vznikly v rozmezí let 1954 – 1955, knižně sbírka vyšla ovšem až v roce 1966, v době krátkodobé oblevy komunistických holomrazů. Autor sám o sbírce prohlásil: Vršovický Ezop nepřekračuje hranici, kterou se stále snažím překročit, hranici tíhy lidského osudu, tíhy věty: být tam, kde je život nejtěžší, být s těmi, kdo jsou odsouzeni platit tím nejtěžším.

Michal Šanda

PROČ MU TO TRPÍŠ?

můj se mnou div neprotahoval fajfku,
kdepak vyluxovat, uložit šaty, utřít botu,
stoupnout k pračce nebo vysypat popelníček,
kouřil, sotva otevřel oči,
spal s lahví, káva nezmizela ze stolu,
neuměla jsem nakoupit, ustlat, uvařit,
kluk vyrůstal špinavý a stačily dvě díry,
vyhrožoval rozvodem a skákal z okna,
hrál chcípáka, šílel, já byla otrok.
jak ho necháš zvyknout,
dostane rohy
a udělá z tebe popelářku,
pak si začne s jinou!
Teď nekouří, nepije, kávu podávám sama.
Ukázala bych mu nebe,
kdyby neřekl, kam jde, kdy přijde,
rodina není kurník.
Chťít na procházku, když hrála Sparta?
Tos měla vidět!
Do lázní jezdila jen banda,
služebná pro tři byl přepych,
kadeřnici do domu braly jen coury,
kdepak společnost, koncert, auto nebo prsten,
nedej slůvkem na dobu
a pitomosti charakteru,

my jsme to zaviniły?

Nosils květiny, nos peníze! Mohlas být jinde
než nájemníci v činžáku. Máš nový svetr, né?

JEZ UŽ PROSÍM TĚ, KAM KOUKÁŠ? NEDLOUBEJ

se v nose, vystydne ti to, jeden
se s tím vaří, a ty lovíš, kde co letí, neslyšelas?
Jsem ti snad pro blázný? Budeš
to mít jak led, nerochněj
se v tom jak rochně a jez pořádně, stojí
to takové krvavé peníze a ty děláš,
jako by to byl utrejš. Mám
snad kleknout na kolena? Naber
si pořádně, nepřevaluj každé sousto tisíckrát
z jedné strany na druhou a jez
jako člověk. Probohaživého
jez, na co jsem to vařila, vždyť
je to jako psí čumák! Nemáš
zuby? Já tě budu muset nechat prohlédnout,
jiné dítě by spolko i lžici, kdybych mu máma
něco takového předložila,
že ti to vezmu a nedostaneš nic! Napij se,
když nemůžeš, a necachtej se v tom jako kachna. jak
držíš tu vidličku? Vždyť
si vypíchneš oko. Copak
je to tvrdé? Zlítám všechny krámy,

abych dostala to nejlepší, a ona dělá,
jako bych jí podložila podešev. Ukaž,
já ti to rozkrájím. Je to
na samém másle, čekám,
než přijde, aby to nestálo ani minutku,
a ona se v tom šťourá dvě hodiny. Dělej,
nemůžu na tebe čekat jako na milence. Že se
nepůjdeme koupat! Co kdybych
zemřela, myslíš, že by tě někdo prosil jíst? Dostala
bys flák bůhvíčeho na talíř,
a kdybys nechtěla, nikdo by tě nenutil. Dostala
bys flák bůhvíčeho na talíř,
a kdybys nechtěla, nikdo by tě nenutil. Mrtvý
by se dřív naobědval než ty. Nedloubej se
nožem v nose, jez pořádně. Má
už to jako žábu...

PŮJDEŠ S TÁTOU!

ale ne abys přišel zas jako tatar,
když chceš, neujde ti myš,
pamatuj, s kým zastavíte,
koho pozdravil,
proč se otáčel.
Nikam nezevluj,
doved zatáhnout rodinu na mizinu,
dokáže i lhát,
nejši už kluk, abys nepoznal,
komu telefonuje,
probendil sto zlatých hokejek!
Nesundám ruce z práce ve dne v noci
a nesmím dát ani na vlastní dítě,
dávej pozor,
kdyby tě lákal do divadla,
nikam nechoď,
slíbil ti vyprávět Olympiádu,
tak ať vypravuje.
Nepřekračuj mi práh s čokoládou,
a němý jak hrob,
nenech si nabulíkovat, co máš mluvit,
víš sám, že si nevidí do huby,
tu chvíličku to vydržíš,
nebo mě chceš vidět pod zemí?
Beztoho mi pomalu
nic už nezbyvá, Bože, s vámi všemi.

BERÁNEK PIL DOLE A VLK

DALEKO NAHOŘE

– Jak ho některá uloví, je konec,
nenajde na tobě dobrý chlup.
Škudli, zapři život, utrhni si poslední,
řekne, že chodíš jak pomyjářka.
Zajdi k švadleně nebo promluv o náramku
a proflundrovala bys mu duši.
Vař, per, uklízej sama,
budeš hovado dobré jen k neckám.
Zamhouříš-li oči nad tisícem jeho špinavostí,
udělá z tebe zabeđenou hokyni dobrou pro ostudu.
Zavaď slovem, kam nosí peníze,
a slízneš pijavici lačnou krve.
Měj hrdost, buď tichá, dus touhu, užírej se,
a do roka ji máš v bytě.
Vydupej, vypros, vymodli pořádek v rodině,
když nic, nedá ti halíř,
začne tě bít a poštvě proti tobě děti!

POJĎ SE MNOU NA VRCHOL

TÉTO HORY

– Drž hubu, nebo ti ji zaklapnu navždycky.
Vystačím s krajícem chleba,
nevypiju žejdlík piva navíc,
bože netrestej mě, jen abych jí dopřál,
co mají druhé, a ona se tam peleší.
Maminka mě varovala.
Neškleb se, nesměla bys jí utřít střevic,
proč jsi to neudělala dřív?
Neotočím hlavu za jejími zády,
žiju jako pavouk a za všecko umí odštěknout:
„Nemusels mě tam posílat,
kdo se tě o to prosil?“
Cožpak člověk ví,
že žije deset let s lavičnickem?
To mám za dobrotu, saň na tebe!
Kdyby nebylo to dítě,
nasadit mu odmalička myš do srdce,
myslil jsem si, že ho ušetřím pomyjý,
a teď je hodí do žumpy vlastní máma.
Vzít hůl, přešel by tě smích,
ale ani tu nemám, jaký jsem ubožák.
Než odjela, div mě nesežrala láskou,
a vrátí se z ní štěnice lačná krve...
– Už ses vykrafal? Tak to koukej dojíst,
byl tady Hrubý, máš bát v šest na schůzi.

Kalendář nejen na rok 2014 ale i na všechny roky následující

LEDEN

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

ÚNOR

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 (29)

BŘEZEN

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

DUBEN

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

KVĚTEN

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

ČERVEN

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

ČERVENEC

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

SRPEN

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

ZÁŘÍ

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

ŘÍJEN

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

LISTOPAD

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

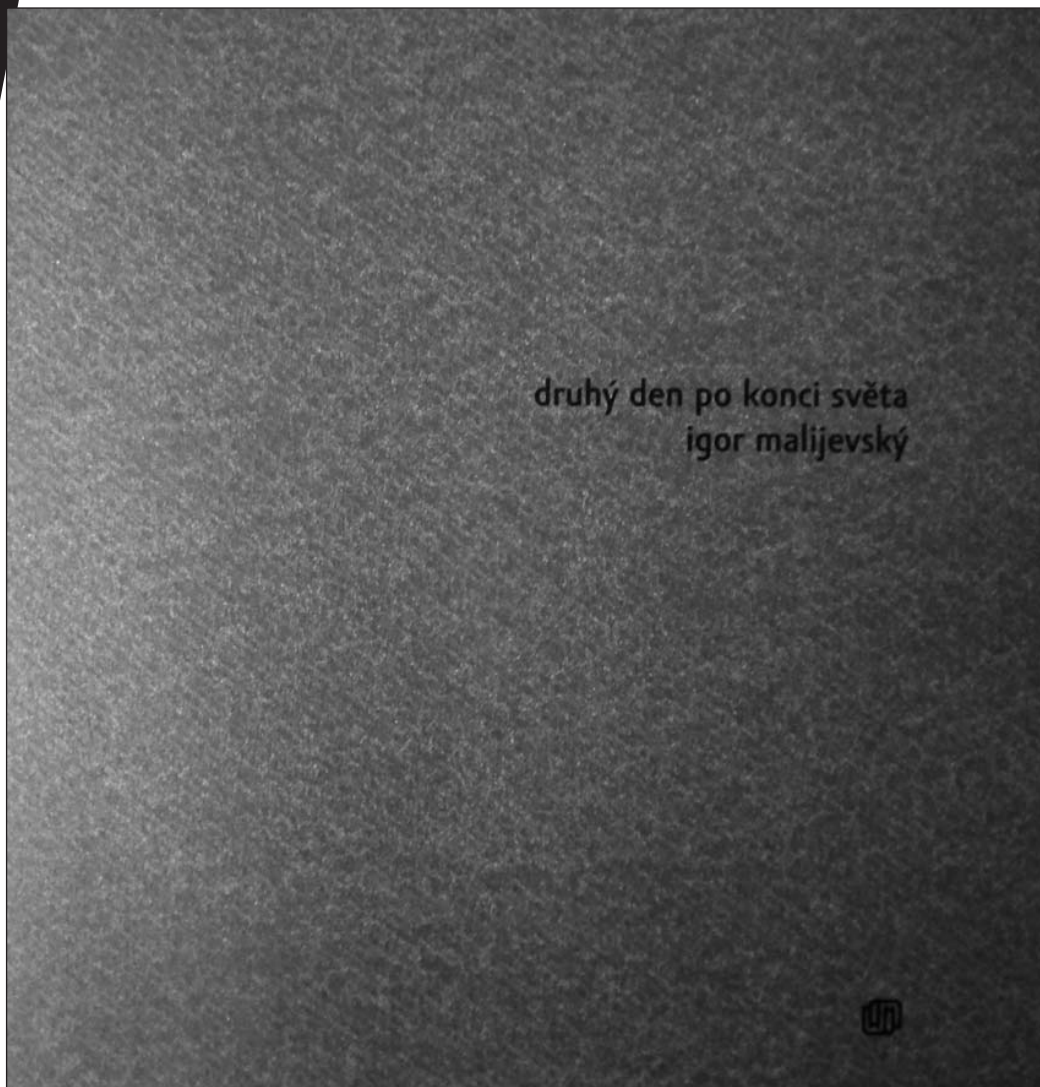
PROSINEC

01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15
16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31

Ano!

Někdy se poukazuje na to, že je u nás příliš nakladatelství, která chrlí nadprodukcí povětšinou bezcenných knih. Asi to tak bude. Mezi všemi jinými však existují malá nakladatelství, nakladatelstvíčka povětšinou jednoho muže (pochopitelně i jedné ženy), která jsou vesměs zaměřena na vydávání krásné literatury a svojí drobnou, leč v důsledcích velevýznamnou vydavatelskou činností dbají o to, aby naše literatura zůstávala nadále a stále krásnou. Jedním takovým je i Královéhradecké nakladatelství Milana Hodka, které jako svojí v pořadí osmou publikaci, přichází s básnickou sbírkou Igora Malijevského *Druhý den po konci světa*.

Igor Malijevský je fotograf, básník, spisovatel, jak skromně avšak přece jen hrdě hlásá jeho strohý medailonek.

Po deseti letech od své prvotiny *Bělomorka* (2003, Protis), kdy ovšem v roce 2005 debutoval též coby prozaik knihou *Družba* (Pro-

tis), tedy Malijevský přichází se svojí druhou sbírkou. Je sympatické, že autor nechrlí ob rok sbírku co sbírku. Deset let je velice slušný odstup. O *Bělomorce* tehdy zakončil svoji recenzi literární kritik Radim Kopáč slovy: „bohužel, život je jinde“.

V případě *Druhého dne po konci světa* život proudí a tepe všemi žilami.

Na čtyřiaosmdesáti stranách je čtenáři prezentováno celkem osm básní. Není u nás příliš mnoho autorů, kteří by zvládali psát dlouhé epické skladby tak, aby čtenář během jejich četby nepadl vysílen vyčerpáním, uvláčen zbytečnými prázdnými slovy.

Božena Správcová, Lubor Kasal ale i Vít Janota dokáží udržet napětí i čtenářskou pozornost až do posledního slova. To se, bohužel, o Malijevského sbírce říct nedá. Nikde v tiráži jsem nenašel jméno redaktora, z čehož usuzuji, že sbírka žádného redaktora nemá. Škoda, kdyby měla, možná by přiměl autora vyškrtat hluchá místa a mohla tak vzniknout excelentní zkoncentrovaná sbírka. Shovívavý čtenář němé barikády slov útrpně překoná, čtenář kritický může knihu i odložit. Což by ovšem mohlo být k jeho škodě, neboť tam, kde Malijevský zaostří, drží nit a má situaci pod kontrolou, v takových místech se můžeme dočkat skutečně vynikající poezie.

K nezvyklé pozoruhodnosti v textu dochází v ústřední básni Návštěvní hodina, kde jsou citovány jednotlivé verše ze sbírky Petry Študlarové „Kůrky chleba“. V básni, která pojednává o duševní chorobě spojené s pobytem v léčebném zařízení je veden jakýsi dialog, v němž se střetává normální svět tam venku se světem uvnitř zdí léčebného zařízení a uvnitř hlavy člověka v takovém zařízení hospitalizovaného. V této básni snad nejvíc drhnou Malijevského slova bezúčelná a zbytečná.

Odpůrci a bojovníci proti angažované poezii možná zbystří nad básni *Modlitba za duši Vladimíra Michajloviče Gundajeva vulgo patriarchy Kirilla*, který na sebe upozornil nepřiznanou spoluprací s KGB a likvidací punkovo performenské skupiny křehkých dívenek Pussy Riot. Malijevský si to s tímto ďáblovým zatracením a zplozencem pekel rozdává na pěti stranách sbírky.

O temném, všepohlcujícím stínu globalizace pojednává báseň *Poslední den Ivana Děnisoviče*, což je narážka na Solženicininův *Jeden den Ivana Děnisoviče*. Autor vede s Moskvou přímo v Moskvě dialog, který končí apokalyptickým veršem ... /Moskvo/ už nejsi/

Avšak ani ostatní básně ve sbírce netvoří pouhou stafáž, vycpávku ramen básnického saka. Paříž, New York, Berlín, Moskva, Praha, Siněmorec, Praha, to jsou místa, kde vznikaly jednotlivé básně sbírky. Do jaké míry otiskla svého ducha všechna uvedená města, se laskavý čtenář může přesvědčit sám.

Malijevského *Druhý den po konci světa* je dobrá a hutná sbírka, byť místy zbytečně ukecaná. Co je však důležité: nejedná se o poezii dutou, nalakovanou blyštivými nátěry obrazů a imaginace, pod kteroužto slupkou je bohapusté prázdno. Malijevského verše jsou z masa a kostí, reálné a proto i uvěřitelné, nejedná se o reklamu na umění, z bosých chodidel tančících po střepech v nich teče skutečná krev.

Petr Štengl

Igor Malijevski: Druhý den po konci světa, Nakladatelství Milan Hošek, 2013, Hradec Králové

D va O lidech, krajině – a hlavně o víně

Knihy mají skutečně osudy rozličné, vždyť také rozdílné autory, dobu i důvody svého vzniku. Přiznávám bez mučení, že jsou pro mne začasť zajímavější ty, které vznikají třeba kradí a mimoděk, trochu na zapřenou a trochu z touhy „uskutečnit si svůj sen“ – bez nároku na opakování a pokračování. Osamělé a ne dokonalé? – to druhé rád odpouštím (první netřeba) tehdy, jestliže na mne z jejich stránek alespoň místy probleskne čirá radost z řídkých okamžiků tvorby, jestliže amatérismus autorův značí skutečnou lásku k předmětu pojednání i k tomu, co právě vzniká. Raději méně zručné rukodělce než dělníky „sekající“ to jak Baťa cvičky, raději tuto jedinečnost než pásovou výrobu!

Bylo by toho samozřejmě dosti, co by bylo lze mnou právě recenzované knížce – cetopisu Jana Mazánka – vytknouti. A protože se nesluší smlčet ani stránky stinné, budu medle pokračovat: Mazánek NENÍ spisovatelem; svoji knihu tedy nevytváří jako ucelený a celistvý text, občas se mu rozpadá do vnitřně nrostitých detailů, často se opakuje (nejen sdělováním obdobných informací, tolikéž však i opakováním frází – a tohle mi vadí mnohem více: *udělat* si nad nimi *po-hodlí* prostě neumím), strukturace textu snesla by přísnějšího čtení a další redakce; jež by jistě svedla odstraniti též drobné nedostatky pravopisné: pivo (viz str. 24) a víno (str. 29) jsou v češtině dozajista rodu středního...

Jenomže se hned přiznám k tomu, že jsem si *Cestu za vinným snem* četl docela rád. A snad nikoliv jenom proto, že jsem si k ní byl nalil dobrého Kagoru; autor má ostatně raději vína lehčí a bílá – za nimiž se vydal na cestu do sousedního Rakouska, do údolí Wachau, okolí Kremasu – do kraje, nad nímž se co stráž tyčí kláter Göttweig (založený koncem 11. století). Svoji cestu ilustruje vkusnými, většinou nicméně *pohlednicově dokumentárními* fotografiemi, jimž ku kvalitě umělecké dopomáhá ponejvíce sama malebnost podávaného. Leč i nad nimi jsem si – na str. 21 – uvědomil, jak téměř nezmatelná umí býti hranice mezi užaslým pozorovatelem a už umělcem: nápad, vtip, neotřelé vidění světa (járku, vypo-mohu si tedy také já frází: onen *jitřní zrak Šaldův*) vytvářejí najednou novou a vyšší kvalitu. A nezbytí. Takto ne-mohu, takto *musím*. A ty se díváš, žasneš, jsi polapen. Srůstáš s obrazem (anebo textem), prorůstáš do něj a dopovídáš jeho – nebo vlastně svůj? – příběh (...ruiny Dürnsteinu kdesi v pozadí mi na jedné z fotek připomněly, jak jsme se za nimi škrábali do kopce; nejen bez toho vína, dokonce bez vody! – neb vedoucím naší

exkurze byl kovaný historik Tomáš Velímský.).

Co mne tedy na knize vlastně zaujalo nejvíce!? – například to, že si s ní její autor dal jistou práci, že ji „zliterárníl“. Nikoliv pouze intertextovými vazbami ke známějším dílům světového písemnictví, ale především prací s textem a v textu: tím, jak se do něj snaží *vtáhnout* čtenáře (i když snad byl tento opus původně psán pro čtenáře jediného, autorova otce – jemuž je k 75. narozeninám věnován): prostřednictvím anticipace určitých pasáží (a návratů k motivům předešle užitym), střídáním popisů krajiny a setkání s lidmi sekvencemi úvahovými, místy dokonce zdařile užitou básnickou obrazností (například když se hned na začátku chvála podzimu rovnomocně stává chválou češtiny) – jež připomene v těch nejsilnějších místech citové cestopisy Čapkovy.

Jenom v těch nejsilnějších... Nad nimiž si říkám, jaké by to bylo, kdyby pisatel tolik nespěchal, více a častěji se uměl zastavit, měl pokdy na to, aby hlouběji četl v krajině, lidech – a vlastně především v sobě. Ach ano, vždyť – lze vůbec ještě v cestopisech objevit něco nového!? – to spíše: objevit *nově*; jinak vidět a nasvítit. A hlavně: přes poznávání cizího lépe poznati sebe. A přesněji to to vyslovit.

Takže nastávaly chvíle, kdy jsem odkládal sklenku ne proto, abych do ní dolil tmavou olejovitou tekutinu, ale abych si řekl: zde bych chtěl od autora více: aby tolik nebloumal po pleti chvil a uměl se zastavit u něčeho pro sebe i pro nás důležitého. Uvědomil jsem si třebas, kterak scénu setkání na lodi se Španělkami rozsvítí ona jediná, již se marně poněkoli-krátě usiluje vyfotografovat. Letmý okamžik doznívá v symbolu, v symbol. Tedy v něco trvajícího ano trvalého.

Kurzívou psané pasáže pak obsahují vcelku velmi užitečné rady pro turisty,

kteří se v autorových stopách vydají vlakem, lodí, na kole (rakouští policisté jsou zřejmě tolerantnější těch našich a poutníkům po vinných šencích dopřejí nějakou tu sklenku co odměnu za výkon vpravdě sportovní – povšimněme si, že na fotkách nalézáme krajinu věru notně kopcovitou) či pěšky za vínem a krajem, do něž se toto rodí.

Zde nemohu než potvrdit autorův postřeh, že konzumace vína (na rozdíl od piva nebo destilátů) neprobouzí agresivitu – spíše vybízí ke spolubytí, k toleranci a k pochopení pro názorové odlišnosti (ba možno říci: i k radosti z nich).

Mazánkovu knížku mohu tedy doporučit jako nenáročný odpočinkový čtení pro chvíle nad sklenkou dobrého vína – také díky autorovu životnímu optimismu, nekomplikovanému (leč nikoli naivnímu neb nekritickému) pohledu na lidi a na svět: „Jedině díky šedi dnů nepovedených, nudných či příliš všedních, se člověk může radovat z pestrých barev dnů prozářených sluncem, radostí a pohodou. A podobně to mají i kraje.“

Autor ví dobře, o čem píše – a má to rád. Možná, že už se nikdy o nic podobného nepokusí. Svůj sen si splnil: putoval za dobrým vínem, dobrými lidmi a krásnou krajinou – a napsal o tom knihu. Pořád je lépe, vznikají-li takovéto publikace z lásky k předmětu pojednání než z potřeby zdůraznit vlastní důležitost. Mním, že fakt, že je Mazánek více poutníkem a znalcem vína než spisovatelem, mu brání v tom, aby se stal do sebe a svého psaní zahleděným grafomanem.

Ivo Harák

Jan Mazánek: Cesta za vinným snem, Computer Press – Jan Mazánek, Praha 2012, 1. vydání, náklad a cena neuvedeny, 86 stran

Poněkud opožděná recenze

va

Richard Brautigan je ikonickou figurou americké literatury. Bývá řazen po bok takových jmen, jako jsou Jack Kerouac, William Seward Burroughs nebo Allen Ginsberg. Díla zmíněných autorů našla společenskou rezonanci a masovou oblibu v divokých, a dlužno dodat už nezopakovatelných, šedesátých letech. Přitom texty beatníků vznikly o více než desetiletí dřív. Jejím bezprostředním inspiračním zdrojem byl jazz a významnou úlohu při tom hrála osoba saxofonisty Charlie Parkera. Když začal ze svého nástroje rozprostírat po klubech své originální zvukové plachty, na kalendáři v zakoupeném kanclu majitele klubu byl rok 1946. Muzika se hrála, ale literatura to s tehdejší ostrou cenzurou, nastolenou v období Mccarthismu, neměla vůbec snadné. Nakladatelství se bála otiskovat rebely otevřeně píšící o životním postoji "ze dne na den", o drogách, které byly sice součástí denní reality, ale dělalo se, jako by neexistovaly.

Následná šedesátá léta sebou ale přinesla cosi neuvěřitelného. Jako by se stal zárak. Nejen, že v USA mohly začít vycházet do té doby v šuplících dřímající tituly, jako bylo Kerouacovo *Na cestě*, Burroughsův *Na*

hý oběd, Ginsbergovo *Kvílení* atd. Ttotéž se ale stalo i za druhou stranou železné opony, tam zas vyplaval na povrch třeba Alexandr Solženicyn a jeho obžaloba stalinského Ruska v novele *Jeden den* Ivana Denisoviče.

Když se zformovalo hnutí hippies, vybrali si Richarda Brautigana (narozen 1935 v Tacomě, ve státě Washington, zemřel 1984 v Bolinas v Kalifornii) jako jakéhosi svého totemistického autora. Dobře známé jsou fotografie, na nichž stojí Brautigan vedle svého pěstře pomalovaného karavanu, s kterým putoval po celých Spojených státech a zúčastňoval se mítinků a rockových koncertů, které vyvrcholily legendárním Woodstockem. Díky tomu literární kritika ne zcela přesně zařadila Richarda Brautigana do škatulky nadepsané *Hippies*. Richard Brautigan je ovšem autorem, který se jakémukoliv škatulkování bytostně vzpírá. Richard Brautigan, to je svoboda nenapavitelná do nějaké ohrádky. Richard Brautigan, to je oslnivý záblesk originality a především jeho básnická próza *V melounovém cukru* (*In Watermelon Sugar*) je úžas non plus ultra.

Než melounový cukr, vydaný v roce 1968, doputoval k nám, trvalo to dlouhých osmnáct let. Jeho český překlad vyšel za na-

prosto rozdílné společenské situace. Svo-
bodným poměrům panujícím v 60. letech
bylo odzvoněno a v tehdejší Československé
socialistické republice normalizátoři utáhli
šrouby až na krev.

V praxi to vypadalo tak, že knižní no-
vinky vycházely pouze v jediný den, a to ve
čtvrtek. Kdo si chtěl přečíst novou knihu,
musel se brzy ráno zařadit do fronty a trpě-
livě čekat, až se v devět hodin otevře roleta
knihkupectví a po krůčcích postupovat
směrem k pultu. Když jsem se dostala na řa-
du já, byly už detektivky z ediční řady 3
x vyprodané a před knihkupectvím se Tři-
krát jako obhájce Perry Mason směňoval za
dvě kila banánů, případně vepřovou kýtu.
Na pultě, úplně stran zájmu frontových bo-
jovníků, ovšem ležela kniha - a asi už tušíte,
která to byla.

V melounovém cukru se skutky dály
a naplňovaly, jako se můj život děje a napl-
ňuje v melounovém cukru. Povím vám
o tom, neboť jsem zde a vy vzdáleni. Žiji ve
srubu blízko JÁMORU. JÁMOR - vidím ho
z okna. Je krásný. Mohu ho vidět s očima
zavřenými, dotýkat se ho. Právě teď chladí
a obrací se jako něco v dlaní dítěte.

Znáte lepší začátek knihy? Tedy pokud
pomineme začátek Zazi v metru a úvodního
zvolání: Gdototutaxmrdí!

V JÁMORU (v anglickém originále iDE-
ATH) žije komunita vypravěčových přátel,
což v řadě pozdějších interpretací utvrzuje
literární kritiky, že jeho předobrazem byly
komunity hippies, jenomže Brautigan jde
mnohem dál. Takhle popisuje krajinu, v níž
se kniha odehrává:

Jdu k oknu a dívám se ven. Vidím boro-
vé lesy, řeky, které z nich vytékají. Některé
jsou široké jen několik palců. Znáám jednu,
která je široká jen půl palce. Vím to, neboť
jsem ji změřil a proseděl u ní celý den. V pů-
li poledne začalo pršet. Všemu tady říkáme
řeky. Jsme ten druh lidí. Vidím pole melou-
nů. V borových lesích a melounových po-
lích je mnoho mostů. I před mým srubem je
most. Některé mosty jsou ze dřeva, starého

a stříbrného jako déšť, jiné jsou z melounového cukru. Ty mám nej-
raději. Z melounového cukru u nás děláme spoustu věcí, včetně téh-
le knihy.

Obdobně fantazijní a těžko uchopitelný je i vlastní děj, který po-
strádá tradiční vypravěčskou strukturu, tedy konflikt, obrat a rozuz-
lení. Za vypravěčem pálí Margaret. Vypravěč miluje Pauline. Chodí za
ní do JÁMORU. Za ním zas chodí Margaret. Už zase. Margaret po-
každé šlápne na uvolněné prkno v mostu a to ošklivě zadrnčí. Pauli-
ne smaží skvělé zeleninové placičky na melounopstružím oleji. Char-
ley a Fred se po nich mohou utlouct. Zatímco se v JÁMORU večerelo,
už zase Pauline brousila kolem srubu. Margaret. Už zas! Kromě oby-
vatel JÁMORU se v této bizarní krajině pohybují tygři

Druhý tygr začal jíst mou matku. Ukousl jí ruku, žvýkal ji
a ohryzával. „Tak jakou pohádku bys chtěl slyšet?“

„Já žádnou pohádku nechci,“ řekl jsem.

„V pořádku,“ souhlasil tygr a uhryzl si z otce.

„To jsou mí rodiče,“ řekl jsem.

„Moc nás to mrzí,“ řekl první tygr.

„No jo, fakt,“ připojil se druhý. „My bysme to nedělali, kdybys-
me nemuseli. Ale my jsme k tomu nucený. Jinak ani žít neumíme.“

„Mohli byste mi pomoci s násobilkou,“ řekl jsem.

„Prosím?“

„S násobilkou.“

„Aha, násobilka.“

„No.“

„Co potřebuješ vědět? zeptal se první tygr.

„Kolik je devět krát devět.“

„Osmdesát jedna,“ řekl tygr.

Slyšeli jste? Už zase Margaret šlápne na to uvolněné prkno na
mostě. Zase, zase, zase Margaret! Vypravěče ale v jeho srubu nena-
šla. Kde byl? O tom pojednává nejkratší kapitola knihy nazvaná Ru-
ce.

Kráčeli jsme opět do JÁMORU a drželi jsme se za ruce. Ruce jsou
velmi pěkná věc,

zvláště když se vracíte z milování.

Pastorálně idylický sen umístěný do pomyslného prostoru a ča-
su. Ohňostrojná fantazie. Barvitá krása překvapivých vět; v tom je
Brautiganova největší síla a v tom nemá mezi ostatními spisovateli
sobě rovného. České vydání knihy V melounovém cukru kongeni-
álně ilustroval Jiří Šalamoun, proč je i po letech radost mít ji
v knihovně a čas od času se k ní vrátit a přečíst si ji znova a se stej-
ným úžasem, jako tehdy za normalizace, kdy se stály fronty nejen
na knihy, ale i na melouny a na cukr.

Romana Krákorová

Richard Brautigan: V melounovém cukru (Odeon, 1986)

Hudební okénko

John Cage: 4'33"

Přelomovou skladbu 4'33" definoval John Cage pouze dobou jejího trvání. Interpret ji může vyplnit libovolnými tóny, ale třeba i kvílením cirkulárky. Nebo tichem.

Dívejte se čtyři minuty a třiatřicet vteřin na obrázek kazety.

Foto Michal Šanda

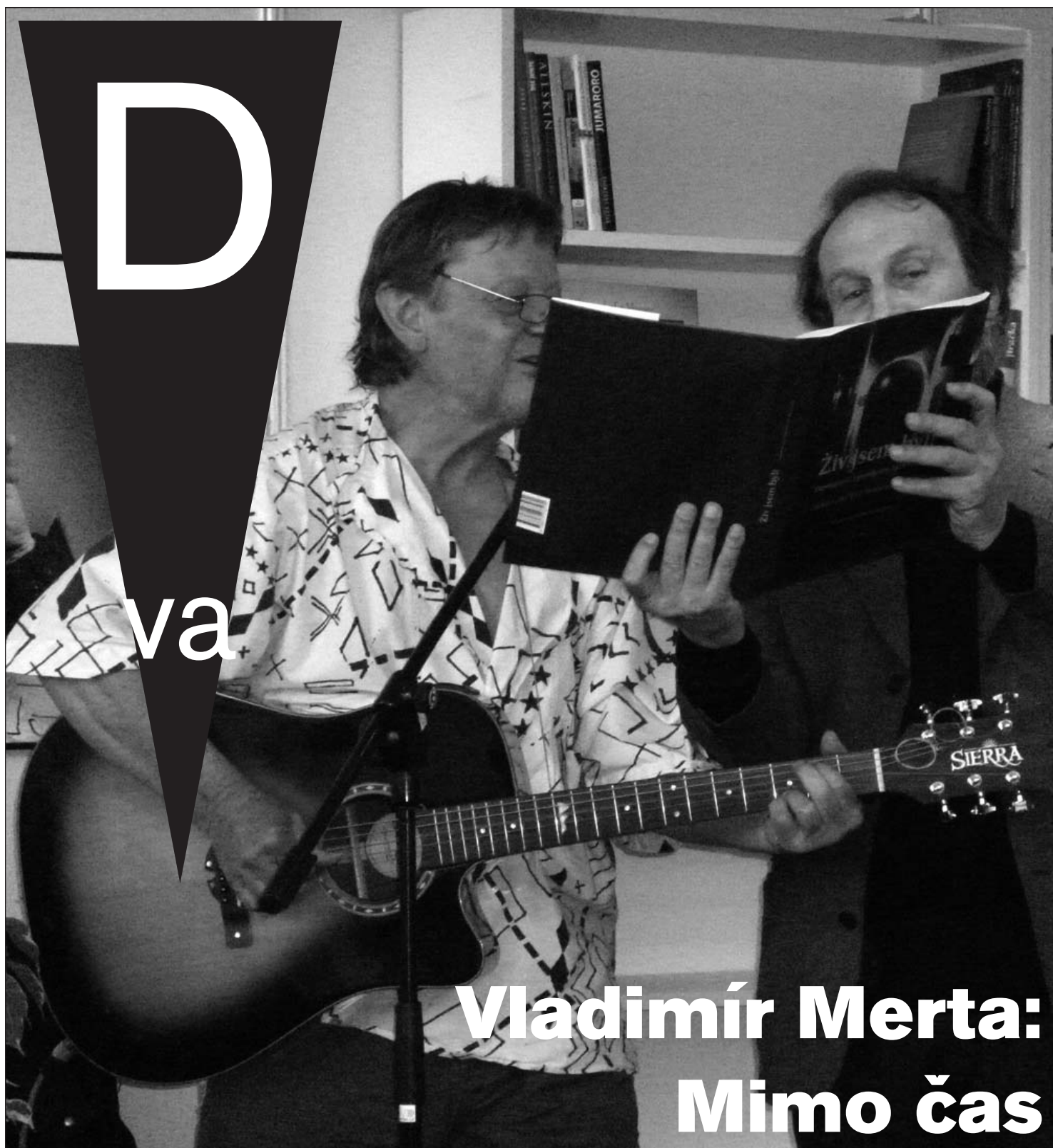

Foto Michal Šanda

Nakladatelství Galén se opakovaně pouští do smělých projektů; nejnovějším je olbřímí bichle čítající 1007 stránek. Jejím autorem je Merta. Ale který? Mertů je! Božetěch Merta uzenář z Postoloprť? Nebo Rudolf Merta, hrobník? David Merta profesor filologie. Zdeněk Merta muzikálík. Kamil Merta fotbalista.

Emil Merta řidič autobusu číslo 140. Albert Merta hodinář. Jáchym Merta developer. Nikoal Merta recidivista. Štefan Merta zemědělec. Omdřej Merta námořník. Vavřinec Merta kajakář. Kristián Merta chovatel pitbullů. Soběslav Merta rybář. Jakub Merta hostinský U Váhy. Libor Merta fotograf. Bořislav Merta horolezec. Prokop Merta

biskup. Servác Merta hasič. Jaromír Metra lobbista. Aleš Merta holič. Ludvík Merta klavírista. Dušan Merta bankéř. Nebo snad Ivan Wernisch? (Viz. foto na předešlé str. 25) Kdepak! Oním autorem je písničkář Vladimír Merta a kniha *Mimo čas* představuje první souborné a autorizované vydání jeho písňových textů ze čtyř dekad, první texty pocházejí z roku 1967, poslední byly napsány v říjnu 2013. Knihu s příkladnou pečlivostí k vydání připravili editor Lubomír Houdek spolu s redaktorem Janem Šulcem.

Michal Šanda

Dej va- Krrr- Stinka:

Spisovatelka Hana Lundiaková je autorkou pozoruhodných novel *Vrhnout* (2010) a *Černý Klarus* (2012). Letos debutuje pod pseudonymem Stinka coby písničkářka a hráčka na akordeon albem *Krrr-va!* Za pouhých 299 Kč dostanou posluchači 15 písní, u nichž se jim bude tajit dech. Nestahujte, kupujte! Pirátská cesta nevede ani do Parlamentu, jak jsme se mohli před nedávnem přesvědčit.

Michal Šanda

Čekni děti!

Dej klovatinu lásky
Dej dej čili dáš
Dej hedvábničky
Dej čili dáš
Dej lístek s prutem duhy
Dej rubínové pero, co srůstá s líčky
Až přijdou hedvábničky
Až přijdou hedvábničky

Dej Tímto zpěvem, dej, čili dáš
Dej mi radost
Dej mi pohlazení
Dej mi měkké svoje objetí
Dej Tímto zpěvem, dej, čili dáš

Schovej mě, schovej
Bych jak miminko,
Do smrti byl
Ochráněný...
Chovej mě, maminko,
Už přichází soumrak
Chovej mě, chovej,
Do kuropění...
Dej, dej, čili dáš
Jak rubínové slzy
Růže ti klínem trní
Dej, dej, čili dáš
Do konce dní
Zas a zas
V šesulkách dětem zrní

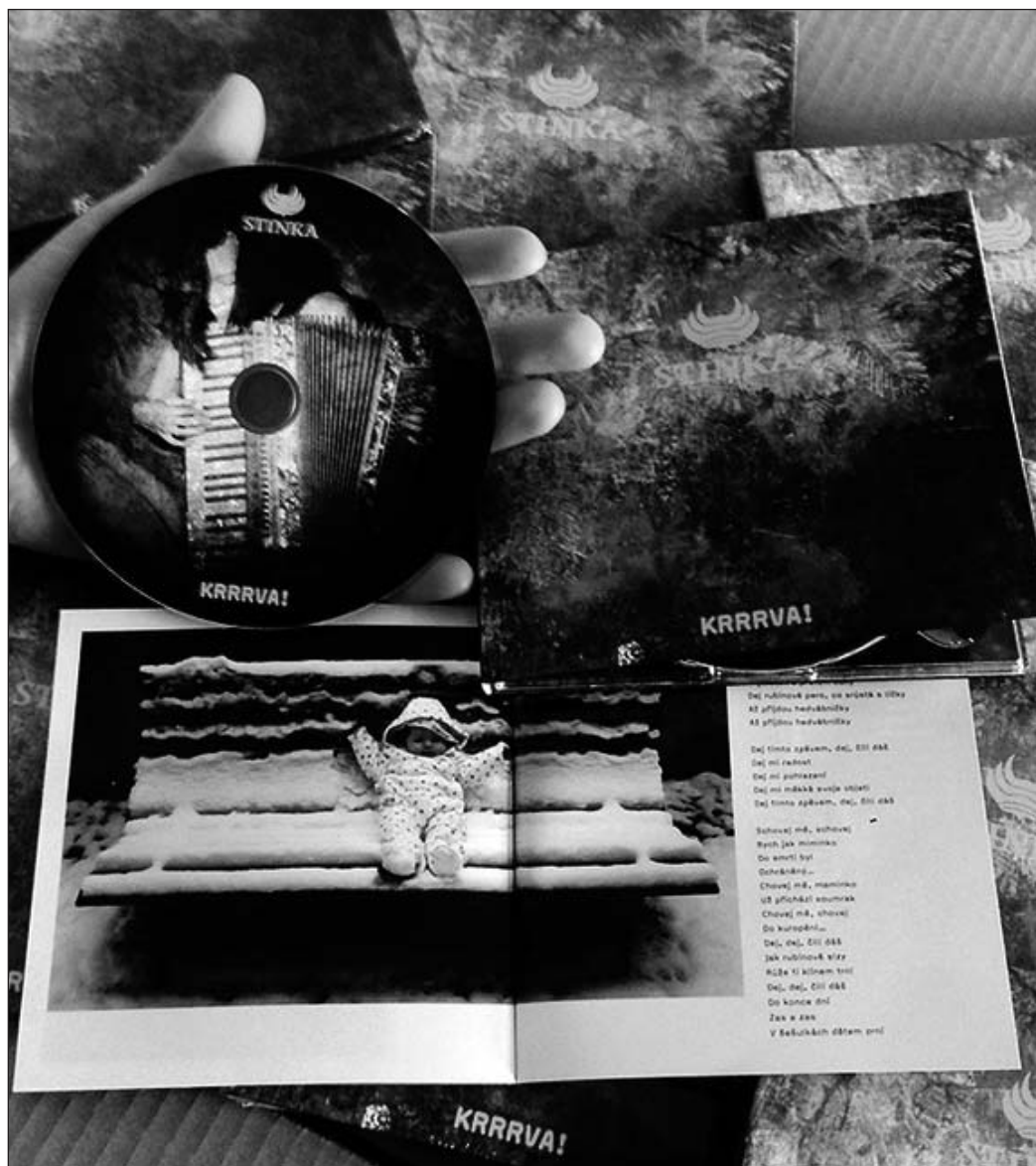

Foto Michal Šanda

Paškál a Škrpál

Paškál a Škrpál
 Už jdou
 Už jdou k nám
 I kuny řvou
 I barbies
 Když ty dva borce viděj z dálky růst
 Jenže holý klíny maj už dávno zatlučený...

Sotva ráno vyjdou
 Slunce pohled zpraží
 Tolik špatnejch roků
 Tolik chladnejch paží
 Chtě nechtě s dobou ztrácej takt
 A pro sebe se udělaj
 Ať už D.I.Y. nebo H.I.Y. nebo jen tak

Paškál a Škrpál
 Milujou
 Kloužou mi dál
 Není to poprvé
 Šeptaj madam, madam, madam...

Sotva ráno vyjdu
 Slunce pohled zpraží
 Dvojice zvadlejších kluků
 Dvojice zvadlejších paží
 Už taky s dobou ztrácím takt
 A pro sebe se udělám
 Ať už D.I.Y. nebo H.I.Y. nebo jen tak...

Singl zeli

(s užitím veršů Igora Maljjevského)

Tak zas šlapeš zeli
 Servítky jdou stranou
 Máš hurvínkový nohy
 A hlavu gelovanou

Nakrouháš lupen
 Na další slanou jízdu
 Všem kolem vržou zuby
 Maj fejkovej tón

Život je corrida
 Na hřbetě býka
 Jednou si rab
 Jednou ti pane říká dýka
 Tu v roli vítěze
 Tu v roli mučedníka
 Jednou štek v opeře
 Doma, osel, hýkal

Párkrát už ji měl
 Že šlo o chvilku slabou
 Teď tě chvilka nechce
 Čumkarty lítaj stranou

A nakupuješ zeli
 Je kyselý a zdejší
 Že prej singl bejt,
 Bejt je veselejší

Život je corrida
 Kdo z nás si štěstí vohlídá
 Život je corrida
 Kdo z nás si bejčka vohlídá

Párkrát už ji měl
 Že šlo o chvilku slabou
 A teď tě chvilka nechce
 Tak bral bys i tu vdanou

A na farmářském trhu
 Zas nakupuješ zeli
 To jediný ti ještě dá
 Je láskyplný celý

D

va

Paseka

paseka

v háji české literatury

Nevěstince

a nevěstky

**Radim Kopáč,
Josef Schwarz**

RADIM KOPÁČ / JOSEF SCHWARZ

Nevěstince
a nevěstky

OBRÁZKY Z EROTICKÉHO ŽIVOTA PRAŽANŮ

**ZMIZELÁ
PRAHA**

PASEKA

Svět úlovek pak dopravily buď do pronajatého pokoje, nebo do některého z hodinových hotelů, takzvaných zapadáků. V Praze to byly podle Mileny Lenderové krátce po první světové válce Ungelt, U Města Karlovarů, U Štupartů a U Města Vídně, v blízkém okolí hlavního města pak v Jiřech, ve Všenorech, v Roztokách nebo na Zbraslavi. (Pražské kurvy ale cestovaly i opačným směrem: v hlavním městě si držely byt a vyrazily za kšeftem do Benešova, Slaného, Kralup a Mladé Boleslavi.) Nejfrekventovanější „mastné rohy“, kde zevlovali pasáci, byly v Celetné u Prašné brány, na Žižkově na rohu Husitské a počátku takzvané Černé Indie, v Libni za „Strasburkem“, v Holešovicích za Výstavištěm, v Michli proti Jezerce, v Košířích za Klamovkou. Pasáci měli ale i své oblíbené podniky, jako tančírnu U Zvonu, hospodu U Staré paní, doupe U Hvězdíček nebo nálevnu U Dědků na Poříčí, k níž se váže stejnojmenná „píseň lidu pražského“. „U Dědků na Poříčí maj pasáci legraci, / když tam přijde pan inspektor, šťárou čtyři strážníci. / Pasák běží po rynku, hvízdá sobě novinku, / že jsou všechny holky v base, co tančily u Dědků.“

Okrajovým, ale o to atraktivnějším tématem byla před první světovou válkou a za první republiky prostituce homosexuální, která přišla do Prahy nejspíš z Berlína. K. L. Kukla zmiňuje ve svém opus magnum, že nabídkový list pražské prostituce tehdy zahrnoval nejen gaye a lesby, ale i transsexuály, takřčené položeny, polomuže, obojňáky či prostě třetí pohlaví. Zmiňuje rovněž fenomén „žigolo“, což prý byla kombinace homosexuálního prostituta a pasáka. „Tak jako demimondky i „žigolové“ promenují hlavně v okolí Representačního domu, v Celetné ulici, po Příkopě i po Václavském náměstí od Musea ke „Koruně“ a mají tu svůj revír i tržiště, odkud zavlékají do hotelů své oběti.“ V první syntetické práci na téma homosexuality v českých zemích *Od žaláře k oltáři* (2012) uvádí autorský kolektiv pod vedením Jana Seidla, že před válkou měli prostitutky svůj revír kolem náměstí Republiky, zatímco mezi válkami pak v Celetné, Na Příkopě, na Václavském náměstí; prostituovalo se v parcích, v městských lázních, na záchodcích. Vyhlášenými podniky byly jednak Batek (lokalizovaný v Revoluční čp. 1003 vedle paláce Kotva), který sestával z místnosti pro uzavřenou společnost, z restaurace a tančírny, kde se pořádaly homosexuální bály, jednak Huňkův restaurant (se sídlem v ulici 28. října čp. 376), kde prý tančili muži v dámských kostýmech, distribuovaly se pokoutně pornografické časopisy, a jak uvádí zpráva z pražského policejního ředitelství (datovaná 31. května 1934), „osoby homosexuelní [...] tam lákají nezkušené mladíky“. K. L. Kukla dodává, že pornografické obrázky (vesměs z dovozu) bylo možné pořídit také v ulici nad Národním muzeem a že homosexuální prostituce měla své místo i v takzvaných filmových ateliérech na Karlově náměstí a v Ječné ulici. Monografie *Od žaláře k oltáři* pak zmiňuje i četné bludy, které se o homosexualitě šířily na přelomu 19. a 20. století (mužskou homosexualitu má na svědomí přemíra masturbace, lesbické sklony vznikají následkem heterosexuální prostituce, homosexualitu lze léčit sugescí apod.).

17

IV

Prostituce, prostitutky a nevěstince byly (a dodnes jsou) pro svoji zřejmou, a nejen vnějškovou atraktivitu vědnou potravou pro beletrii stejně jako pro výtvarné umění, pro poezii, prózu i drama, pro kresbu, malbu, fotografii a film. Podobně jako v jiných případech to byli básníci francouzského a německého romantismu, kdo dali tón českým spisovatelům, když vzali prostitutku literárně na milost, zařadili ji do galerie nepravdivých typů, které unikaly z pozitivisticky vyměřeného světa první poloviny 19. století, a povýšili ji na „člověka revoltujícího“. Uražená a ponižená našla v romantismu silné zastání. Stala se literárním typem, ne-li rovnou prototypem. Posloužila k morálnímu apelu i ke společenské kritice. Dočkala se soucitu od duší jemnocitných a konečně i jisté formy obdivu (jak svědčí třeba Nezvalovo *Sexuální nocturno*). Na romantických základech pak stavěli nejen realisté typu Boženy Němcové nebo Jana Nerudy, ale také dekadenti a poetisté, poetažmo surrealisté, případně v současnosti někteří postmodernisté.

Už v roce 1833 otiskl Josef Kajetán Tyl v časopise *Jindy a nyní* příspěvek, zánrově blízký fejetonu i črtě, nazvaný „Zastaveníčko u černé braňky“. „Braňkou“ je miněna Prašná brána, jedno z hlavních rejdišť pouličních prostitutek v hlavním městě napříč staletími, „zastaveníčkem“ pak opilecký sen, který se autorovi zdál po cestě domů z hospody. Alegoricky pojatý živý obraz, v němž víří v extatickém, tělem a smysly opojeném tanci padlé dívky a jejich mládenci, přeruší symbolický Čas, který bezstarostnou extázi změní v poslední soud – a črtu, plánovanou jako část z nerealizovaného souboru *Z nočních potůlek po městách pražských*, tím přetaví v silnou moralitu („Proklata budiž matka, kteráž na prodáv vyháňá dceru přes práh domu svého!“).

Zatímco Tyl pracoval s nevěstkou obecně, Božena Němcová nabídl jako první hrdinku konkrétní. V povídce „Baruška“ (1853), stylově pojaté v duchu sentimentálního romantismu i sociálního realismu, podává příkladnou studii toho, jak se nevinná dívka z vesnice zaplete s polosvětem velkého města, jak v zoufalé snaze uniknout jednomu zlu (hrubosti a nenávisti v domě, kam přichází sloužit) propadne zlu jinému (naletí kuplířce, při policejní štáře si vyslouží veřejnou ostudu a po zkušenosti s vězením skončí málem sebevraždou). Povídka je dnes cenná zejména přesnými interiérovými obrazy, které naivní Baruška na své iniciační cestě posbírala: „Přivedla mne do domu, kde bylo asi osm děvčat; ty mne hned obstoupily, uzlíček s šaty mi vzaly a byly tuze přívětivé. Potom mne dovedly do pokoje, kde byly lázně a kde vykoupat a do panských šatů obléknout jsem se musela; nato mne vedly ke stolu, hostily jídlami, jakýchž jsem ani nikdy neviděla, a pilné vína mi nalávaly. Byla jsem vyhladověná a nenechala jsem se tuze pobízeti; všechno to mi lahodilo a zdálo se mi nejinak, než že jsem začarována. – Opily mne a potom položily do zvláštního pokoje na pěkné lože. Ta noc rozhodla nad mým životem – ráno shledala jsem, že jsem obětí hanebné kuplířky, a veta bylo po mé nevinosti.“

18

Da Liszt a Wagner...

va v mlčenlivém
souznění

2.

3.

Poslední neandertálci

Ptal se mě můj syn, jestli ještě existuje neandrtálec.

Existuje, odpovídám, a říká se mu, rodilý Evropan. Native European, můj chlapče.

On na to, že na nějaké slovenské stanici povídali, že ho naši genocidovali u Gibraltaru.

Kluku, já na to, určitě ho tam nedobili „naši“, ale voni, a neposlouchej už ty slovenský jojky. Ta jejich slovesná kreativita už nemá hranic. Nestačí jim jen bankovať, sexovať, ale aj genocidovať. To ať čaruju před mudlou, jestli se tohle nezastaví u slova čechovať. - Jen polykej sliny. Češi, ke kterým díky své židovské matce taky patříš, jsou totiž takový šajby, že slovu lid dodali takové teutonění, že už teď to každý Čechák musí vnímat tak, že:

90 % lidu drží prst na tepu doby,

90 % lidu drží pěst lidu své doby,

90 % lidu drží spoušť na hlavě své doby,

90 % lidu skládá na mě svojí tíhu.

Půjčovny snů a zařízení měsíční povídky 2013

Patrik Linhart

Vrása zla

Spíš věřím na ufony než na bankovní ředitele. Věřit však znamená hovno vědět. Věřím v hovno a tedy vím. Víím to, že zvracet nebudu jen proto, že mi vymahači z České dají po tlamě. Oni ostatně nikoho nezabijí. Zůstanu věrný svým ideám stejně jako jouda v té písni z let osmdesátých. Ty však jako čtenář jsi povinný dát mi najevo, že už jsem se ti přejedl. Hlasuj tedy. Chci mít v této věci jasno. Buď žádná parta bez Linharta nebo parta bez Linharta. Pokud však stále na tom trváš, tak já nejsem elf, který nikdy neumírá. Zjistil jsem to, když jsem našel první vrásku. Bůh mě netrestej, nebyla to vráska

smíchu, která je omluvitelná, byla to vráska nad nosem, které říkám pracovně vráska zla.

Odvaha u televise

Země česká, marode, zpívám píseň, abych tě oslavil. A už se těším na nové. Země česká, marode, zvracím krev, biji se v prsa, kopce, dálnice a já, to vše před tváří anděla plesá. Svatý Václave, ty cizí a jeden z nás, zavinuli tě do krve proto, aby z nás nebyli Němci, ti po-franštělí uzdisráči, aby z nás nebyli Švýcaři, v rozměru fangle jedna ku jedné, aby z nás nebyli Slováci, ta komunita semknutá kolem emo telenovel, ta parta, kterou si nevyfotí ani šílený Japončík na své pětiminutové dovolence. Jojky, kdybys ty země čeká, morde, byla nadnárodní konglomerací. Takhle musím říct jen: Jojky, to jsem ale nešika! – Rozlil jsem pivo, ztratil jsem tvář. Už se těším na nové rajtky, neboť nad Hradem fávor s hvězdami na modrém poli plápolá. A nad vyhaslou kuchyní, které experti sebrali všechny hvězdy od Michelina splihle visí černej prapor a Češi zase po letech podepisují petici proti kouření v hospodách. Kde furt bereme tu odvahu?

Nic nepoznávající touristika

Desetkrát obejdu svět, na písčiny dunách nafotím slunce, na pákistánské hranici se nechám unést tím stejným sluncem, na řece Kongo spatřím odraz hald pod Litvínovem, v horách nad Litvínovem poznám nudu Himálají. A pak se konečně někde vykoupu v moři. To je to jediné, všude jiné, teplé nebo ledové. Desetkrát teď obejmu tě, budeš jako moře, všude jiná, teplá a ledová.

Pomalý rychlík

Nezažil bych tak krásné dny jako je čtení poesie v Děčíně, kdyby nebyly vlaky tak bláznivě levné.

Divák: Podle mého to kazíš. Dělaš z toho show a ve prospěch toho čteš povrchní věci, jen proto, aby si lidi zaujal.

Fridrich: Nikdo nemá právo kritisovat básníka na čtení poesie!

Všichni: Ale má!

Linhart: Lidi si poesii musí užít. Sedni si ke mně, ty šmejde z Rumburku.

Divák: Nemáš právo mě takhle urážet!

Všichni: Ale má!

Dreaming dream

I have a dream, že jsem švédský kluk a sám vychovávám syna, kterého jsem si nechal udělat ze zkumavky. V tom snu jsem měl kamaráda, který měl firmu na domácí práce. Jeho zaměstnancem byl vůči nám mnohem mladší kluk, který se staral o záchranu velryb. Byl to Dán nebo Němec. Každopádně jsme byli jedni z posledních lidí na Zemi. Ale splnil se náš sen – bílý muž opět vládl světu.

Žlutá mlha Sudetenlandu

Krajino, tě nemám jako zem, půda mě nechává chladnou, ve Středochoří, kde sopky nevyhasnou. Kde Milešovka až do rána stříká své semence na turisty i naturisty, kteří v nahotě zcela přirozené vítají slunce, ale místo toho se dočkají odporně slašitě žluté mlhy ze závodu Hermanna Goeringa v Litvínově, z Ledvické elektrárny, z dolů, mlha, která víc než půl sta let obléhá tuhle zeměkouli zvanou severní nejsevernější Čechy. Nikdy se to nezmění, neboť to ví můj syn, a já to vím od táty, ale jeho táta to zná od počátku. Žlutá mlha táhne do Čech. Táhne ji tam severozápadní vítr, a tam, v Čechách ji také rozfouká, jinak tam u nás sedí, celé roky vysedává po bytech, po hospodách. Máš ji na plicích i na prdeli. Odevšadek, ze všech fabrik a hald ti uteče, ale tady zůstane, a není to ostravský smog, který dlouhé měsíce leží na lidech. Ale je to stejné svinstvo. A sever Čech – Není tu práce? Jsme nejlidnatější ex-kraj Zemí Českých? Není to nejkrásnější a zároveň nejodpornější díl naší vlasti? Je tento kus země tím nejvíce zavrženým pohraničím? Odpovědi znějí jako zvony a to bim bam tak: Ano, ano, patrně ano a možná ano. Opustit tento kraj by měl mít právo jen ten, koho povolali do SS nebo NASA nebo nějaké podobně vrchnolné organisace. Nicméně jej opustí každý pro mnohem menší výzvy. Zůstanou zde jen ti skalní, cirka mega bajt kokotů a developeři, neboť všude lze stavět mrdky třeba jen pro ten půl mega vládkyň dívek a slizu ve slípkách jejich otroků.

Lucii – Varffalviho pochod teplíckými hospodami

Venku už ani ve tmě tvůj obraz nesvítí.

Zamotám se, zapotácím do života do sítí.

Pletu se v očích mám tmel,

dali mi ho tam snad, abych tě neviděl.

Jinde než jsi byla před tím,

Četl jsem rozhovor
s českou herečkou
jménem Eva
Smetana. Od svých
dvou do patnácti let
žila ve Francii jako
dcera českého
vyslance, tudíž si říká
Smetana. Oproti
českým dívkám téhož
věku je sebejistá
a ambiciosní. Ale
chce mít v hlavě
všechno srovnané.
Důležitější je mozek,
říká. Ale ráda se fotí,
neboť je velmi krásná.
Není to zajímavé?
Jistě. Oproti této
krásné a chytré dívce
se komisař Derrik jeví
jako darebák, neboť
byl příslušníkem SS
divise Totenkopf.

ohnu tě o stromy, ohnu tě o stín
V hostině všech hostin

Barevné běsnění modří a zelení

Jen jsem zamrkal proti světlu, které náhle opanovalo cimru. Pak jsem jen civěl na jatka, která vyvolala bitvu mezi zeleněmi jedné strany mého pokoje a modřemi strany protější. Zde bojovaly kobaltově modrý stůl, blankytný zapalovač, obrubeň kalendáře v barvě námořnické modří, vyšisovaná modrá fotografie nebe a šedomodré postavy zabalené v papíru, tam útočily šiky smragdové a brčalové zeleně z velkého obrazu Jaromíra Urbana, zelenkavé povlaky gauče a krabice na scrabble v ordinérní zeleni egyptských mukulů. Válečným arbitrem bylo Nebe, hned zelené, hned modré, podle toho, jak Slunce redigovalo jeho jarní práci na Zemi. Nezbyl tu potom ani jeden zapalovač, ani jedna krabice, jež by nebyly spálené, rozsekané, zmasakrované. Tak krutá byla válka barev.

Země Ezo

V roce 1868 vznikla na ostrově Hokkaidó republika Ezo, jež sice uznávala autoritu císaře (taková už je nátura samurajů), ale odmítala reformy éry Meidži. Skutečnými řediteli této malé zeměkoule však nebyli hrdí damjové věrní šugonátu Tokugawa a pološílení zabijáci šinsengumi, ale francouzští velitelé. Ti měli utkvělou představu, že zdejší primitivní komunitě Ainuů a uprchlým samurajům vštípi ideály francouzské revoluce, jakož i základy pařížské kultury. Americký admirál Pearce, který o něco dříve ohrožoval šogunát mocí svých válečných lodí, měl prostý cíl, aby si Japonci začali kupovat americké zboží. Jakkoli zní obojí debilně, a není jasné, co jim obě party mamr-

dů mohli skutečně nabídnout, americká metoda se ukázala účinnější.

Der Totenkopfkommisar Derrick

Četl jsem rozhovor s českou herečkou jménem Eva Smetana. Od svých dvou do patnácti let žila ve Francii jako dcera českého vyslance, tudíž si říká Smetana. Oproti českým dívkám téhož věku je sebejistá a ambiciosní. Ale chce mít v hlavě všechno srovnané. Důležitější je mozek, říká. Ale ráda se fotí, neboť je velmi krásná. Není to zajímavé? Jistě. Oproti této krásné a chytré dívce se komisař Derrik jeví jako darebák, neboť byl příslušníkem SS divise Totenkopf. Autor tohoto seriálu byl rovněž v této divisi, ale měl vyšší hodnost. Samozřejmě je z toho poprask. Bylo by to však méně mrzuté, kdyby například Eva Smetana byla dcerou francouzského vyslance v České republice, říkala by si tudíž po návratu do vlasti Eva Smetanová, a byla by naprosto odvařená česká husička. Zatímco Horst, který hrál Derricka by například dosáhl v SS Totenkopf vyšší hodnosti než autor Derricka, a seriál by se mohl odvíjet naprosto jinak. Místo Místo činu, Tatort – Derrick, by se jmenoval Totenkopfort – Derrick.

Příchod Neznámého

Uklidnilo by mne cokoli kromě toho, že vím, jaký konec to všechno vezme. Nevědět je známkou nezájmu, šťastného nezájmu. Za několik okamžiků, teď, vyhasne Slunce, ale ještě před tím, zjistíme, co ukrývají černé díry. Nejohavnější stvoření na naší planetě se jich bojí. To v této chvíli nabízí zdánlivě jen

dvě možnosti. Vůbec nevím jaké. Kosmický děs si každý musí prožít. Teď věřím, že je jednou z velkých milostí, že jej prožijeme jen v představě. Žít s touto visí po celý život by bylo nesnesitelné. Je to chvíle, kdy tě opustí všichni andělé, všechny stromy a příroda je taková jako tulipán za oknem, svítící žlutá hlavička ve tmě, které se co chvíli lekneš. Víš, že je to květ tulipánu, ale taky to může být první blesk z pekla pod námi. Náhle je mňoukání koček a křik racků – to všechno je v této hodině odporné. Jako bych utíkal z vlastního těla. A už se ani nebojím. Hladím si bradu jako by to byla brada cizího, snad odumřelého člověka. Zkusit myslet na cokoli jiného, příjemného, se nedaří. Přichází chlad, ale je to jako bych se pomazal francovkou. Spíše příjemné. Jsem strnulá socha ve strachu vztyčená na židli ovívaná příjemným vánkem. Mírně mě bolí zátylek, jakoby do mě někdo tlačil s cílem položit mi hlavu na klávesnici. Je to velká práce dát ji nahoru. – Zvedl jsem hlavu a zasmál jsem se. Tleskl jsem do dlaní a zapálil si cigaretu. Rozhlédl jsem se po pokoji a podíval se z okna do tmy. Mám potřebu se protahovat. Vím, že jsme přivolal démona strachu, jaký jsem nezažil od dvanácti let. Byl ho plný pokoj, držel mě za krk a za temeno hlavu, ale na ruce a hlavu neměl sílu. Vytrval jsem a zvítězil jsem!

mi v tom nezacláněl, a přesto jsem anděla neviděl. Byl to jen pokoj nabitý zlem. Zlem, které se mě dotýkalo, drželo mě za krk. Téměř tak jako by to byla skutečná ruka. Přesně tohle dělá z lidí fanatiky, zažijí to, co já, a najednou vybuchnou v extasi víry. Té víry, která jim byla od dětství vštěpována. Já nejsem křesťan. Zvítězil jsem nad zlem vlastní silou – a nepochybně s velkou pomocí bytostí, které nás chrání.

Není mi jasné, proč jsem takovou epifanii zažil právě teď. Rekonstruoval jsem si v té chvíli v duchu události v roce 1959 na Urale. Dojala mě však zejména dokumentární fotografie skotačících mladých lidí kdesi ve sněhu. Bylo tam psáno, že to jsou účastníci té vypravy, ale to vůbec nemusí být pravda. Chtěl jsem psát povídku o moci kapitálu, která mě přesahuje, tak, že se mi o tom ani nesní. Pak jsem uvažoval o konci vesmíru, o vyhláslé prázdné zemi a o černé díře a v duchu jsem nadával na temné bytosti, o kterých vím, že tu jsou (a jen jednou jsem je spatřil). A pak přišly. Konečně jsem opravdu náhlé, jen malinko však, do skutečného světa dobra a zla.

Jak si to hezky udělat

Viděl jsem ve tvých očích

Nestojí proti nám nějaká říše Oni. Svět tamtěch. Proti nám stojí svět, který nazvu svět strachu a hrůzy, a naprosto se netýká našich pŮtek. Je to svět, ve kterém jsem nyní svedl bitvu, o jaké se mnohým jen může zdát, a nikdo snad po ní ani netouží. Jsem osvícený, ne, ale porazil jsem ve chvíli temnoty strach. Vydrží mi to? Nevím. Ale je to nový impuls k tomu, co dělám, je to nová epifanie, ozřejnění – to, že něco děláš má smysl, vyšší, že sami víme. Teď už vím, že vyhnasutím tohoto Slunce vesmír nekončí. To co nás přesahuje, bez nás nemůže žít, i kdybych byli bytosti na planetě v Andromedě nebo na Zemi. Andělé zjevně lítají vesmírem, ale strach či démoni taky. Umění mně v tomto případě pomohlo. U jiného to může být jakákoli jiná zbraň.

Rekonstrukce osvícencovi denní můry

Chce se mi říkat bláznivé věci. Jako třeba, že jsem spatřil tvář anděla zařícího, ale nic takového jsem neviděl. Nikdo

Stačí skýva chleba, hrudka másla, ostrý nůž a znalost lidského těla (nejmě tepen) – a samozřejmě maso z vakovlka nebo nastřihaný ošlejš (šnitlik). Pecem chleba koupíme v obchodě ještě teplý. Doma jej vyndáme z ošatky a přezehnáme křížkem. Pak vezmem nůž s vlnitým ostřím a přejedeme jím několikrát po pravé i levé paži. Piglujeme tak dlouho, dokud krev nezačne kapat. Rány otřeme požeňnaným krajícem. Z lednice, kterou jsme si za tímto účelem koupili, vyndáme hrudku másla, nejlépe Rámy a za prozpěvování písně ze zpěvníku indických chrochtálů potíráme okrvavěný skrojek chleba – v tomto konkrétním případě patku. Na potřený chléb nasypeme ošlejšek nebo na drobno sekané maso z vakovlka. Ke slavnostnímu stolu s připravenou patkou zasedneme v tradičním obleku čundráků: klobouk s veverčím ohonem, šátek spojený krabičkou od sirek, khaky kalhoty a žlutá košile ozdobená khaky fiží. Zatímco ukusujeme patku, na sporáku klokotá konzerva fazolí. Vše korunuje destrukce, při níž se zbytky ošlejšku na rtech pojídáme jako vakovláček fazole přímo z plotny, a ve volné ruce držíme uzenou makrelu. Usilovně s ní mlátíme o nábytek, aby byla ohebná. Unaveni po perném dni jdeme spát s tím, že zítra nás čeká den s makrelou.

Vezmi třeba Tracyho tygra,“ povídám Honzovi Schneiderovi. „Vezmi bílého himálajského pantera Malloryho. Vezmi písčitého lva Numu, vezmi si za ženu pumu. Ti všichni jedí maso.“

„Já taky nejsem zrovna vegetarián, Lorenci, ale tady nevaříme,“ odsekl majitel Rock'n'Wallu. „Ty si uvědom, že jsme prvo-

řadě horolezecký klub. Tamhle na stěně pouštíme hokej nebo fotbálek a vzadu čeká, jak víš, lezecká stěna s bouldry. S vařením bývají problémy. Nebažím po kontrolních orgánech, které mi sem vpadnou jako Mo-sad. Nepečeme a k tomu nám dopomáhej Bůh,“ zdvihl bradu.

Svěsil jsem hlavu a lokl si piva. „Víš, ty bys asi i lvici Sabor z Tarzana poskytl místo chutné gazely jenom Red Bull, co? A to ne-jde.“

Jeden milion dolarů tomu, kdo přepere barmanku Joriku

**Na motivy komiksů
o námořníku Pepkovi**

Ivo Fencel

„Proč ne.“

„Cožpak horolezci nebaští skopové?“

„Jo, Lorenc má trochu pravdy, Honzá-
či,“ zastal se mě důležitě vysoký redaktor
magazínu Rozhledna Pechy. „Jak vládcové
Himálají, tak i páni pouště a hrdinové Kni-
hy džunglí byli vesměs masožravci.“

„Možná byli, ale naše barmanka Jorika
drží speciální dietu, přátelé!“ zvedl se Hon-
za od baru. „Víte co? Šli byste za mnou?“

„A co nám ukážeš?“

„Já bych řekl, že vám něco i dokážu. A to sílu bublinek. A to ještě dneska večer.“

„Ale dej pokoj. Red Bull nebude nikdy mocnější než karbanátky,“ povídám. „Nápoje, ty nemají na skopové.“

Schneider nevěřil a vedl nás kolem výčepu dozadu k horolezecké stěně s chyty zvanými bouldry a šplhala po nich zrovna Jorika. To jiní sekáči by se předtím převlékli do sportovního. Jorice to za převlékání ani nestálo. Visela nalepená pod stropem a připomínala půvabnou mouchu, ačkoli její prsty musely být z oceli a ruce svěráky.

„Joriko?“ vyzval tříadvacetiletou dámu Honzáč.

Pružně jako Numa seskočila Jorika mezi nás a aby řeč hned na začátku nestála, srazila mě na žíněnku. Myslel jsem, že to bude má poslední hodina. Kdyby nebylo toho podkladu, už by má žebra existovala jenom jako pudr.

„Víte co, pojďme do parku,“ usmál se dobromyslně Honza.

„Copak? Rozkvetl rozmarýn?“ opáčila Jorika. „Nebo se ti chce jenom na záchod, ty mulisáku? Radši si zajdi. Jsou to ty dveře se šroubkem, jestli to doma najednou neznáš. A ten šroubek máš na těch dvířkách zpředu namalované od Salvadora Dalího.“

„Klídek,“ odmrštil Joriku Honza. „Tady Lorenc povídal, že bez masa prý zkrachuje me do tří dnů, a ptal se, proč prý nezaměstnám nějakou přitažlivou kuchtičku v zástěrci. Kromě toho tito pánové nevěří, že je Red Bull dostatečným dopingem i ke zdolání Čumulangmy.“

„Ať si věří, čemu věří,“ potřásla Jorika nabroušeně hlavou. „Proč bych se ale měla trmácet až do Mlýnské Strouhy? Anebo ty nevidíš, že Lorenc bolestí zvrací už tady?“

„Zatím jenom krvácí,“ pomáhal mi Honza ze žíněnky a Pechy mi chvíli jezdil mokřým kapesníkem pod nosem. Teprve když mě zbavili krve a potu, pohlédl jsem Jorice do očí a řekl: „Ne, tady se nevaří. Ne, tady máte až moc tenké žíněnky. A takhle

krásnou holku tu pustí do stěny bez převlékání.“

„Protože jsem výjimka,“ odplivla si a vyšli jsme do Sadů 5. května.

Teprve tady jsem se začal vzpamatovávat. Zhluboka jsem dýchal a kruhy před očima se zmenšovaly. Ale prvořadě mě vzpamatovalo, že si Jorika vyšlapuje s námi.

„Lorenci, počkej. Stůj. Je to všechno tady,“ řekl Honza a já se rozhlédl. Ještě v květnu na tom místě parkoval tzv. literární kontejner.

„Co budeme dělat?“ zeptal jsem se a Honza Schneider se pousmál a řekl: „Budete se s Jorikou navzájem zarážet do země jako dva piloty. Viděl jsi film Trhák?“

„Zaražený pilot?“ zeptal jsem se.

„Ano, čumáčku,“ procedila Jorika a fukla do Pechyho. „A řekla bych, že vás tu v cuku letu proklepnu všechny tři.“

Redaktor Pechy šťouchanec obdivuhodně vyvážil. Ani necekl, zato koulel očima jak námořník Pepek. A Honza Schneider?

Krátkým cepínem narýsoval dva kruhy do písku parku a řekl: „Kdo druhého zaráží hloub, vyhraje. Každý má tři pokusy.“

„Dobrá,“ povídám pokud jen možno žoviálně, zatímco jsem si vybaloval žvýkačku. „Dobrá, proč ne? Začněme!“

„Začnu první,“ hlesla Jorika. Převzala od Honzy obřadně modročervenou plechovku, prorazila ji odshora, vyzunkla nápoj a praštila mě pěstí do temene. V tu ránu jsem trčel po kolena v pískovišti. Okolo si hráli holčičky a kluci, a teď vyprskli smíchy. Jorika se jenom usmívala:

„Už cítíš, mršino, co umí bublinky? Od osmnácti piju akorát Red Bull.“

„Red Bull je dobrý, taky ho piju,“ slyšel jsem překvapen sám sebe, zatímco mi redaktor otíral z temene kapky krve. Spíš jako ve zlém snu jsem pak přes Mlýnskou Strouhu slyšel i halekání kolegů a kolegyně ze Střediska spisovatelů.

„Stop!“ opakoval zaskočeně Milan Čechura. „Stop! Co to Jorika provádí s Loren-

cem?“ I se svou kytarou přeskočil Strouhu a stanul mezi námi.

„A co by asi prováděla?“ odsekl mu Schneider. „Dokazuje, že Red Bull je mocnější než maso.“

Ještě nadořekl a dáma z Rock?n?Wallu mě bacila podruhé i do třetice, opět do temene, a já zarostl po břicho do písku vnímaje smích dětí i Joričiny ohleduplné dotazy: „Nu, tak co, nemehlo? Ještě nějaké námitky proti bublinkám?“

Odpověděl jsem pevně jako skála: „Možná, Joriko, zapomínáš, že mám teď i já tři pokusy.“

„Tak to můžeš klidně začít,“ dala ruce v bok a já sice vylezl z díry, ale váhal. Ani v tom nejdivočejším snu z filmu Počátek by mě totiž nenapadlo, že na tu nádhernou holku kdykoli vztáhnou ruku. Sebe méně a kdykoli, i kdyby v ringu. A tohle byl ring. A jistě, nějakou facku bych jí vlepil, asi, ale tady probíhalo úplně regulérní utkání. A já? Budu muset boxovat podle pravidel. I dřep jsem si, pak se odrazil od matičky země, a jak jsem tak plachtil nad tou naší Uníí, bacil jsem Joriku velice opatrně do temene se slovy: „Ha! A teď poznáš, co dovede skopové.“

Nu, a jest pravdou, že jsem skopové toho dne kdesi u náměstí v Šenku skutečně obědval. Ale je taky realitou, že ženy disponují citlivým místem na temeni, které je vhodné i k líbání. Ani Jorika nebyla výjimkou, ale rána ji neohromila. Jenom se nahrbila a suše konstatovala: „To já biju silněji, když tluču v Rock?n?Wallu plácačkou mouchy.“ A rozesmála se. A já?

Obřadně jsem se obrátil ke klukům: „Dal bych si salám.“

„Nemáme.“

Avšak Milan Čechura mi přece podal aspoň... Čedar. A nakonec jsme uhryzli každý. Kromě Joriky. Čekala a nudila se a Pechy mě tedy kousavě vyzval: „Hola, Lorenci. Nedoštaneš-li Joriku do země, udělám to sám.“

A kasal se i jinak, holobrádek, zatímco jsem umíral strachy a směl zůstat mrtev.

A přece jsem přistoupil k Jorindě, byť ostýchavě, a pozvedl pěst.

Předešla ji však ta její a zatmělo se mi před očima, jako by nastal konec světa. A soudný den? Armageddon. A já pojednou trčel jsem ve dně míli hluboké šachty a jenom proti světlému nebi jsem nad sebou vnímal obrys Joričiny hlavy. A řekl: „Hej, ty tam dole! Chyť se lana!“

Trvalo pár týdnů, než jsem se vykurýroval, a sice jsem hned nazítří po onom mači telefonoval z nemocnice Honzovi Schneiderovi, že souboj na slunci neproběhl férově, anžto já byl přece na radě, a Jorika mi nedala čas, ale zkušený a otřískaný horolezec Honza odsekl: „Jsi příliš pomalý, Lorenci. Co bys chtěl? Vrstáš dolů do zeměkoule jako pilot už i sám od sebe. Stárneš. Mimochodem, čím že ses dopoval?“

„Hovězím. Asi ale přes míru a dlouho předem. Poslyš, nestojíš po tvém boku právě Jorika?“

„Nestojíš. Ale tady v Rock?n?Wallu se dneska vyskytuje, čirou náhodou.“

„Jo? A co dělá?“

„Neser mě! Co by dělala? Sedí u baru, klábosí s nejlepší kamarádkou Evou, a pokud mě nešálí zrak, obě dvě popíjejí Red Bull.“

„Aha.“

A tu mě osvětlil nápad. Během pobytu v lochotínské nemocnici jsem přemítal i dál a vylepšoval pomyslné bouldry na pomyslné lezecké stěně. A brnkl Petru Kellnerovi. Ano, tomu, kterého jsem kdysi porazil v závodě Diamond Race.

„Tě pic, Lorenci,“ reagoval. „Ty chceš zase půjčit? Nebo celé vaše sdružení spisovatelů? Proč opruzuješ?“

„Jeden plzeňský klub se ocitl v úzkých.“

„Co je to za putyku?“

„Horolezecká. Knajpa Rock?n?Wall. Sady 5. května.“

Petr Kellner se hlasitě podrbal na temeni. „Kdybys chtěl aspoň podpořit vydání románu, neřeknu ani kolečko, ale proč bych podporoval nějaké horolezce? To jsou chlapi, ti se neztratí. Ať podporují oni mě! Já jsem rock!“

„A co zajít na jeden Red Bull, to by ses, Petře, neuráčil?“

„A příčina?“

„Hezký prostředí, příjemná barmanka...“

„Vážně?“ ožil nepatrně. „Čirou náhodou zítra pobudu tři hodiny v Plzni, tak se stavím, ale to je jediné, co pro ty Messnery ve svém volném čase vykonám. Čus.“

Další den Jorika nestála za barem. Měla volno. Vyvalovala se u jednoho naleštěného stolu. Zrovna si otvírala další plechovku Red Bullu a zasmušile do sebe pakovala bublinky. „Ňam! A taky dobrý kafe.“ Vtom se otevřely dveře a vešel Petr Kellner v kravatě. Nebyl dobře oholený a vlastně ani naladěný, ale sotva spatřil Joriku, ožil a zamí-

řil k ní jako magnetizován. „Zdravíčko, Kleopatro.“

„Tě bůh, povidlo.“

„Snad vás to, milá dámo, neurazí, ale rozhodl jsem se, že budu sedět u tohoto stolu.“

„Odpal, kuře. Je tu plno jiných prázdných stolů.“

„Jenže jsem Petr Kellner, miliardář, a sednu si, kam chci.“

„O. K. Jsem Jorika. Sedím, kde chci.“

„Uvidíme, co poví má maminka,“ obrátil se Petr upjatě na patě. Hvízdal na prsty. Ze Sadů 5. května vstoupila zápasnice jako Kolos Rhodský. Stanula nad Jorikou. Na hlavě nosila malinkou rádiovku a přes prsa rudý, bíle puntíkatý svetr s nápisem Putin. Kellnerovi salutovala jako frajtr. „Nádo?“ ptala se.

Miliardář ukázal na pohlednou barmanku. „Potřebuju vyhodit tohle smetí na ulici, Klaudie. Rozumiš?“ Rozvážně odstoupil.

Obryně krapet páchla potem, ale voněla bratrskou Rusí. Sklonila se k Jorice a břicho tlustého ukazováku jí položila pod bradu. „Kotě, pojď blíž, a postav se, ať tě svedu vyrazit.“

„Ó, chceš se prát?“ usmála se nenapodobitelně Jorika.

Klaudie udeřila proti bradě, ale Jorika se zaklonila a rána šla pánu Bohu do oken. Sličná barmanka líně vstala. Beng! A Petrova bodyguardka se nesla ke stropu jako muška. Tu Jorika vzpažila a lapla kolosku ze Rhodu coby pohodlnou matraci. „Píí, píí, píí!“ vycházelo z Klaudie jako z vysílačky.

„Nádo Red Bull? Ten sis měla objednat předem,“ upozornila ji Jorika. „A víš co si teď vsugeruj? Že tadle hospoda nikdy nebyla.“

Petr sledoval ono divadélko v póze sloupu ze soli, a pak se mu ze rtů konsternovaně vydralo: „Počkejte... Co - to - děláte?“

„Neříkal jste, že chcete vyhodit smetí na ulici, Petře Kellnere?“ pousmála se netečně Jorika a miliardář zrudl jako pivoňka. Znova se protočil na patě a jsa na odchodu,

jenom Jorice opatrně pohrozit malíčkem: „Ještě o mně uslyšíte!“

„O. K. Vždy připravena,“ opírala se Jorika ležérně o obrovský Rusčín zadek trčící z popelnice u baru. A den poté?

Vstoupila do Rock?n?Wallu v té nejlepší náladě. U baru seděl osobně majitel. Honza Schneider. Zaujatě pročítal denní tisk. Jorika se podívala, ale to už Honza zvedal oči: „Nazdar, slunce,“ povídá Jorice. „Nezapadej.“

„Allaha akbar,“ zvedla Jorika pěst. „Až se stín dotkne kopí, rozsudek bude vynešen. Hele, máme dost Red Bullu?“

„Jasně, máme. Proč se ptáš?“

„V této části Unie člověk nesmí nikdy vystřízlivět, jak by asi řekl Bohumil Hrabal.“

„A to se pleteš, Joriko. Může. Asi jsi ještě nečetla dnešní noviny.“

„Ne. A co je nového v naší republice, Honzíku?“ A s povzdechem usedla.

S obdobným, povzdechem podal Honza Schneider Jorice Plzeňský deník. Krásné, trochu šikmé oči spočinuly na jeho titulní straně. „I hrome!“ řekla.

Stálo tu takzvaně palcovými titulky: Jeden milion dolarů zápasníkovi, který porazí Joriku. A pod tím bylo menším písmem: Obrovská odměna. Vypsal ji Petr Kellner. Ale musí to být čestný boj.

„Co tomu říkáš, Jorindo?“ zeptal se Honza velmi účastně.

„Jen prašivý milion?“ řekla. „Ten držgrešle!“ Pustila noviny a flegmaticky se obrátila k baru. Honza se opatrně zeptal: „Joriko, dáš si Red Bull?“

„A ty se mnou?“

Ale tu zahlédla koutkem oka něco nad krajem stolu v koutě. Nadskočila tam hrůzou povědomá čapka.

„U měsíčního platu, návštěvník!“ zahučela Jorika. „Nejsme tu sami, Honzáči?“

Zavrtěl hlavou a za stolem se jako Rhodský kolos zdvihla stará Joričina známá ve slušivých puntíciích a s nápisem Putin. Ještě se ale shýbla a našla odskočenou rádiovku.

„Lepí ti?“ zadívala se Jorika soupeře do očí. Tu se za Klaudií rozevřelo okno do Sadů a dovnitř do hospody se tudy sápalosí jako Rocky Balboa.

„Vyhul!“ sykla k Rockymu překvapivě Klaudie. „Já jsem tu byla první.“

Ten boxer vytrčený v okně se ale jen pousmál. Zaváněl hřbitovem.

„Moment!“ založila si Jorika ruce na prsou. „Jestli to, vy dva, nevíte, tohle je Honzáčova knajpa.“

„Jo? A co mi je do toho?“ odsekla Klaudie, zatímco Rocky se bujně přehoupl přes lesklý parapet. „Jen se neboj, Joriko, já jí ukážu!“ stačil sdělit světu, než ho Klaudiin direkt vymetl zase ven do Sadů.

„Tomu říká rána?“ uslyšela vtom Jorika zpod vlastního stolu a spatřila skoro mezi koleny cosi jako Ramba. Rambo barmanku našťěstí opustil a dosupěl ke Klaudii. „Tak ty chceš pobít Joriku?“ zeptal se.

„Jistěže, hastroši, a po právu, já tu byla první.“

„Promiňte, ale neuznávám pořadník.“

„A znáš tohle?“ zasvištěla Klaudiina pěst, ale minula a jako by se ti dva chvíli objímali. Než se ale Jorika s Honzou vzpamatovali, zněl už lokálem třesk a propletená těla se válela venku pod oknem. „Ha, tak tys tu byla první?“ křičeli. „Jo. První. Řekla jsem to a pořád říkám!“

Jorika a Honza Schneider konsternovaně usedli a podívali se na sebe.

„To se divím,“ hlesla Jorika. „Ale vlastně ne. Všichni tři přišli, aby mě dostali.“

Sebrala noviny a při pohledu na titulní stránku velice temně zahučela. „Honzo, jsme v kaši. Možná, že i někdo další zatouží po milionu dolarů. Tak co je, do Prčic, s tím Red Bullem?“ vykřikla vzpurně a praštila denním tiskem místní mouchu. Tu ale jenom tak něžně. Honza se raději nehýbal.

Situace ho vyděsila. Jeho hospoda byla zničehonic plná lidí. Stoly a lavice přetékaly a taky za závěsy u dveří se šklíbily lidské tváře. Hlava napěchovaná na hlavě a natřásaly se okolo Joričiny židle. Zaútočit se však

neodvážil nikdo. Ani jediný ze supermužů. A superžena? Zamyšleně usrkávala Red Bullů. A Petr Kellner? Podmračeně seděl ve své plzeňské kanceláři a na stole před ním se jako živý macek rozvaloval žlutý vak s nápisem JEDEN MILION. Vtom někdo zaklepal na dveře. „Dále.“ Vstoupil jsem jako astrální přelud z fantazie byrokrata. Vstoupil jsem a sebevědomě jsem se podíval na pytal. „A kruciš!“ povídám rumcajsím slangem. „Moc pěkná hromádka dolarů. To tedy jo.“ Sliny se mi počaly sbíhat přesně podle Pavlova.

„Ano, Lorenci. Pěkná hromádka. Jeden celý milion. A ten milion bude tvůj, pokud přepereš Joriku.“

Dlouze jsem se zakoukal do Petrových upřímných, pomněnkových očí, a potom jsem tónem sušenky poznamenal: „Joriku znám výborně, ale stejně bych, Petrone, nikdy neřekl, že tě takhle zaháčkuje.“

„Je to čupr holka!“ A praštil pěstí do dvou šálků najednou. „Lorenci, já nebudu mít pokoj, dokud my ty holčině neukážeme, zač je toho loket.“

„A kdo je tady v Plzni pánem, víd?“ dodal jsem, ale zároveň Petra i chladil: „Ale víš, není tu Rusko. Uklidni se, ne? Tady nejsi ve Varech.“

„Ale já vím,“ posmutněl Petr Kellner. „Zákony platí pro každého. Počkej, Lorenci! Kam se šineš?“

„Kam bych se šinul, zákone? Samozřejmě do Rock'n'Wallu.“

Tou dobou byla Honzova hospoda doslova nabitá výkřemem výtečníků, kteří by rádi miliónek, a Schneider plus čtyři narychlo sehnané servírky se otáčeli jako šroubky a měli plné ruce práce. Stěží ty svalovce stačili obsluhovat. A Jorika?

Původkyně zájmu seděla v pohodlném proutěném křesítku jako uprostřed spirály energie a zůstávala centrem opatrného pokukování. Měla před sebou místo ubrusu prostřen Plzeňský deník a hnětlo ji jedině to, že se veškeré zpravodajství stávalo už poměrně stereotypním. Přesto pobaveně mručela: „Výborně. A musí být čestně bojováno, jak píší. To je vše, co chci.“

Zničehonic vstala. „Je čas na Red Bull.“ A jak to řekla, početní zbabělí kojoti se plavmo vrhali pod stoly. Aniž si Jorika podobných výkonů a extempore všimla, hodila do sebe neslastnější nápoj v galaxiích na západ a rázně vyšla z Rock'n'Wallu do Sadů 5. května.

„Haló, Joriko, jak se cítíš?“ čekal jsem u kandelábru.

„Prima.“ Moje deset let chystaná věta Joriku nerozhodila ani o nanometr.

„Prima?“ opakoval jsem mdle a pustil se za Bar-mankou s nechutně důvěrnou drzostí, abych ji sledoval po asfaltovém chodníčku směly.

„Eh, Joriko, cítíš se prima, protože vypadáš jako ten pytel s milionem, který už čeká u Petra Kellnera na mě,“

„Cože?“ obrátila se Jorika zprudka a já osudově zaváhal, ale pak si přece olízl vyprahlé rty a řekl: „Neslouží ti sluch? Povídám, že mi připadáš jako milion dolarů.“

Jorika se napila a prázdnou plechovku nonšalantně mrštila do vozovky. „Ó, ty chceš zápasit?“ zeptala se. „Inu, proč ne. Revolta je vždycky oprávněná, jak říkal už rudý Mao.“ A pěst, ve které svírala zmačkanou plechovku, mi s kadencí Krakatitu nahustila do žaludku. Ach, bolelo to. Přesto jsem neomlel a chtěl Jorikou revolučně smýknout proti zdi nejbližší banky, ale vymkla se mi jako hladká, hadovitá kočka a ustoupila. Ale jenom o krůček. Upila Red Bull. Ne, neutíkala. Bavila se. A já? Já jsem se přihrbil. Taky Jorika se přihrbila.

„Promiň, macku,“ hlesla náhle skoro přátelsky. „Ale já nerozuměla na poprvé.“

„Dobrá. Porozumíš teď!“ rozletěl jsem se vstříc dámě vlastního srdce, hodlaje je z toho srdce definitivně vymést metodou smetení, anebo ji alespoň vykázat do pravých kolejí, aby už si drze nevyskakovala na pokolení mužů, ale místo toho jsem náhle cítil, že plachtím jako Lindberg a do žaludku mi proniká ocelová smršť ran. Nesen onou dábelskou nakládačkou jsem právě páteří přerazil vzosný topol (krach) a topol se nekonečně dlouho kácel přes silnici, zatímco brzdy aut kvílely.

„Jo! Jo!“ mumlala Jorika. „Už ti rozumím.“

A Petr?

Je důstojník a džentlmenem. Ten by na dámu ruku nikdy nevztáhl. Vidíte, a přece se prostoduše domníval, že Jorika dostane za vyučenou a za uši, a spokojeně čekal v kanceláři, zatímco od Mlýnské Strouhy praštilo stromoví.

Ha! pousmál se Petr Kellner. Jorika dostává! Vítěz si přichází pro peníze. „Vstupte!“

Stál jsem tam před ním skoro nahý, anebo tedy v cárech. V potu a krvi. O berlích, a tak Petr hekl: „Krinda pána. Copak se stalo?“

„No, spíš, co se stane,“ zhroutil jsem a zřejmě i skonal, ale ještě předtím jsem ze sebe vyrazil ze všech posledních sil:

„Dej ten svůj prašivý milion Jorice.“

Ludvík Vaculík: Český snář

Odeberte
se na Ma-
riánské
náměstí.
Projděte
areálem
Klementi-
na až do-
zadu ke
dveřím
opatře-
ným cedu-
lí Národní
knihovna
ČR. Vejdě-
te dovnitř.
V šatně si
odložte ka-
bát a po-
kračujte
do haly
služeb.
Zde jsou v
dřevěných
skříňkách
katalogi-
zační líst-
ky. Najdě-
te písme-
no V. Va-
culík, Lud-
vík. Český
snář je v
katalogu
pod signa-
turou 54
H 182
184. Vy-
půjčete si
ho a pře-
čtete.

ř Z deníku Jana F.

Jan F. není nikdo a je všichni. Z proudu jeho myšlenek je třeba vybírat, teprve tak formujete jeho osobnost. Podle našeho výběru z jeho deníků se zdá, že je to novinář středního věku s velkou rodinou, pravicově liberálního smýšlení a sklonem k ostrým formulacím a černému humoru.

17. října: Dnes ráno se na mne ten ošklivý protivný starý tlustý chlap v zrcadle na vteřinu usmál. Maličkost, ale potěší.

18. října: Zdá se mi, že největší starostí řady lidí je nalézt ten správný zadek, do kterého se má lézt. Bohužel doba je tak převrácená, že se vhodné zadky rychle mění. Spoluobčané jsou pak znepokojeni. Neví kudy kam.

19. října: „Kateřina a Lucka, dvě žákyně základní školy, které pravidelně předvádějí seniorům krátká gymnastická představe-

ní...“ – V televizních zprávách dávají samé prasárny...

21. října: Moje devadesátiletá babička dnes dostala novou občanku. Prohlédla si ji s jistým zklamáním a otazníkem: „Ale vždyť to je jen na deset let!“

22. října: Dnes mi přišlo do mailu z jednoho nakladatelství: Vážení, dovolte mi informovat Vás, že jsme dnes vydali Ústavu České republiky. Pokud byste měli zájem o recenzní výtisk, neváhejte mě kontaktovat. – Tomu říkám pokušení.

23. října: Lidé čím dál více věří konspiračním teoriím. A je to pravda, tahle země je plná zednářů. Nedávno mi hajzlábba v metru podávala toaletní papír a udělala přitom symbol zasvěcení třetího stupně. Musel jsem jí dát větší dýško, protože mám jenom druhý stupeň. Od té doby chodím raději na záchod jenom do čínské restaurace na I. P. Pavlova. Starý Wong má jenom první stupeň, tak tam můžu konat potřebu zdarma.

25. října: Tyhle výhrůžky mi prozářily páteční odpoledne:

1. Nikdo nebude napodobovat tvar ani obsah webu ani funkce www.portaltvseved.cz a poškozovat, tak jméno naší společnosti pod pokutou 7 777 777 Kč bez našeho svolení..

2. Nikdo nebude pomlouvat a negativně se vyjadřovat o webu www.portaltvseved.cz pod pokutou 77 777 Kč..

3. Nikdo nebude jakkoli poškozovat www.portaltvseved.cz, například hacker atd.. pod pokutou 777 777 Kč..

4. Nevhodné emaily směřované na kontakt www.portaltvseved.cz budu odsuzovat soudním právem nejvyššího soudu...

26. října: Kam zmizela účta k hlavě státu, to nevím. Vím, kdy zmizela: ve chvíli, kdy si lid přímou volbou do role hlavy státu zvolil soudně usvědčeného lháře, nenávistníka, politického kšeftáře a kořalu opojeného pocitem vlastní duchaplnosti, který snížil vážnost úřadu na úroveň vážnosti toaletářky z podchodu na Můstku.

27. října: Chtěl bych žít v zemi, ve které když se někdo rozhodne nosit na hlavě třeba cedník, společnost bude považovat za zbytečnou ztrátu času formulování a prosazování pravidel, které mu to z části nebo úplně znemožní. Chtěl bych žít v zemi, kde bude většině lidí odporné podmiňovat snětím pokrývky hlavy přístup k jakémukoliv veřejnému statku, službě nebo úřadu.

28. října: Nostalgie. Prohrabuji se krabicí dopisů z dob, kdy mi bylo dvacet... Většina začíná slovem Předvolání.

29. září: Výsledkem přijetí „týmového hráče“ do „mladého dynamického kolektivu“ kupodivu bývá měřitelný nárůst starých egoistických firemních sviní.

30. října: Na jedné škole páni profesori zcela dobrovolně instruovali žáky těsně předtím, než přijel prezident Zeman, jak se chovat k papalášům. Životní zkušenosti starých pedagogů jsou k nezaplacení a na přenos vzpour v mezích zákona a hlavně lokajských zvyků je školství už od Marie Terezie adjustováno velmi dobře. Vyšší princip v těchto vzdělávacích institucích spočívá v tom, že vražda vlastních názorů ani vlastní osobnosti není přece za žádného režimu zločinem.

31. října: Reklama na katastrofický film ve velkoformátového IMAXu: Uvidíte o plných 26 procent více opuštěné a zdevastované Země.

1. listopadu: Ve zprávách právě říkali, že zrušili nemocnici, kde jsem se narodil. Kam teď ale dají pamětní tabulku?

2. listopadu: Z babiček na hřbitovech mám dojem, že dušičky jsou Valentýn po 50 letech. Namísto erotiky trocha funerální poetiky na věncích...

3. listopadu: V novinách o jakési modelce: „Své křivky má tvrdě vydřené.“ Já také, když se podívám na břicho. Co to dá práce, udělat z něj pohřebiště kachen...

4. listopadu: Přišla mi pozvánka na poradu. V kolonce „místo konání“, tam kam si píšeme „zasedačka A“, je tentokrát napsáno: „1.NP – m01 – C – (10+P) – 1.2/2“ – to vypadá na zasedačku z obrázku M. C. Eschera.

6. listopadu: Z hlášení městské policie: „Bylo telefonicky oznámeno, že na Karlově náměstí pod vrbou leží člověk... Na místě bylo zjištěno, že se jedná o ženu.... Vzhledem k tomu, že měla trvalé bydliště v Kněževsi, tak jí bylo doporučeno, aby spala v parku ve svém bydlišti.“

7. listopadu: Dumky pod ranní sprchou: v bohatýrských časech touhle dobou domů přicházel jsem...

8. listopadu: Už dlouho nebylo vidět prezidenta Zemana.... Díval jsem se do lednice i do skříně, kde mám pět lahví becherovky, a nic nechybí, takže tady určitě nebyl...

9. listopadu: Nejhorší nešvar vědy se zkoncentroval do věty: „Podle nich v ostatcích Arafata byla nalezena osmnáctkrát vyšší hladina radioaktivního polonia. Jsou si proto na 83 procent jistí, že Arafat byl otráven.“

10. listopadu: Při hudební výchově, kde se má rozvíjet estetický cit, je učitelka schopna pustit dětem nějaký majstrštyk od zasloužilého flašinetáře Michala Davida. Ani děti z kapitalistického ráje není možné připravit o jejich celoživotní normalizační diskopříběh.

11. listopadu: Automobilka Kia se coby s prodejním argumentem v TV reklamě vysílala s faktem, že umí couvat. To uměl Napoleon v Rusku taky

12. listopadu: Přišla mi mailem nabídka na nesmrtelnost: REFLEXNI NARAMEK PROTI SMRTI ZA 25 KC S 81% SLEVOU.

13. listopadu: Nové policejní kamery s mikrofonom na Praze 1 mají upozorňovat mimo jiné na „bezduhodné postávání“. Do jaké antiutopie jsme se to probouha propadli, napadne vás. Vždyť to známe z Bradburyho i Orwella. Jenže ono nic nového pod sluncem. Bezduhodné postávání bylo zakázané v Brazílii 19. století (obava před vzbou-

řenými otroky) a zavíralo se za ně i při protikomunistických demonstracích koncem osmdesátých let. To jen abychom byli v obrazy, kam odkazuje slovník a uvažování našich bezpečnostních složek.

14. listopadu: Televizní selfpromo: „Výročí smrti JFK? Nejkontroverznější událost všech dob!“ – A co třeba ta lapálie na Golgotě, to byl vosk?

15. listopadu: Průvodčí ve vlaku: „Je to špatný, začaly Vánoce, lidi skáčou pod vlak. To teď bude až do Silvestra furt.“

16. listopadu: Ve čtvrtek 16. listopadu 1989 jsme byli s kolegy z fakulty na pivu a já se tam vsadil, že do týdne padne vláda (tak jsme tomu tenkrát říkali, samozřejmě jsme si všichni rozuměli, že jde o předsednictvo ÚV KSČ). Prohrál jsem sázku o den, ale smutný jsem nebyl. Moje sestra přišla v pátek 17. listopadu ze školy a povídala: kluci, zkuste to, pan profesor mi povídal „kurva, dneska by to šlo“ (narážka na tenkrát populární vtip o Pepičkovi, jež tuto sprostou větu ve škole používá pokaždé, když je venku hezky, a pointa je v jeho přiznání, že mu táta řekl, že jednoho krásného dne bychom odtud mohli vyhnat bolševiky).

18. listopadu: Nejdolemnější připomínka 17. listopadu se odehrála dnes na lekci bodypumpu... Cvičitelka: „Jak tak cvičíme, přemýšlím, jestli je tu v sále někdo, kdo se mnou tenkrát řápal z Albertova směrem k Národní třídě.“ – Přihlásil jsem se. – Cvičitelka: „Vidíte. A dochází vám, že bychom bez toho neměli Holmes Place...“

Jan F. děkuje Ivanu Adamovičovi, Milanu Badalovi, Tomáši Baldýnskému, Martinu Bendoovi, Davidku Grundlovi, Petru Kamberskému, Leoši Kyšovi, Martinu Malému, Martinu Binarniladinovi Marxovi, Vilému Bigvilíkovi Rubešovi a René Steinovi.

Bitva o Mazlofónii

– Extraterrestriální symfonická poéma o čtrnácti větách

Testává se často, abych psal o uměleckém díle autora z jiné planety. V případě **Bitvy o Mazlofónii** však musím udělat čestnou výjimku. Nejprve několik slov o samotném autorovi tohoto hudebního opusu (jeho foto viz výše!). Praotec **Mazlofónan** zavítal na naši planetu v druhé půli roku 1996 a od té doby se více méně trvale zdržoval na našem území, tedy až do nedávna. O jeho rodné domovině dle jeho vlastních slov nám už počátkem roku 1997 podali písemnou zprávu **Viki Shock** a jeho souputník z dobového nezávislého nakladatelství THC Review **B. T. Chrochtan**, kteří se s Praotcem Mazlofónanem měli možnost poznat v libeňské občerstvovně zvané **Lízátko**. Jejich společně sepsané letopisy **Kronika Mazlofónie** byly zhudebněny

v roce 2005 Shockovou kapelou **Sto mrtvých miminek v jedné popelnici**, kteroužto skladbu si tedy můžete poslechnout úvodem, abyste byli alespoň částečně uvedeni do zvyků Mazlofónanů. O životě Praotce Mazlofónana na Zemi v pozdějších letech víme ale vlastně jen málo, krom toho, že to byl mimořádně veselý chlapík. Nicméně je jisté, že po nastolení uměle vyvolané světové krize, globálního ekonomického fašismu a kafkovsky byrokratické kleptokracie před čtyřmi lety odcestoval nedávno zpět na svou rodnou planetu. Sám to před odletem okomentoval takto: „Zdejší svět se bohužel natolik zhoršil, že se v něm už prostě nevyplatí žít. Tož pá, adié, sbohem mé krásné dámy!“ A byl fuč.

Ještě předtím však světil svému příteli prokletému básníkovi Vikimu Shockovi (toho času pracujícím v rámci novodobého disentu na hřbitově v pozici dělníka-zahradníka) hudební dílo, ryze instrumentální, které si můžete poslechnout. Jeho děj je vlastně obsažen v názvech jednotlivých

skladeb. De facto se jedná o umělecky ztvárněný autobiografický zážitek autora, a to velmi nepříjemný. Těsně před svou návštěvou Země totiž zažil napadení a okupaci své rodné planety útočnou a fašistickou rasou Zbibflaflombóňanů. Snad můžeme prozradit, že astrálním agentem, jenž byl vyslán na Zemi pro pomoc, byl právě on. Bitva o Mazlofónii byla i s pomocí Pozemšťanů nakonec vítězně vybojována, ale pochopitelně si vybrala krutou daň v podobě zbídačení napadené planety. I to byl jeden z důvodů jeho exilu.

Ale pojďme nyní k samotnému dílu. Jak vůbec hodnotit cosi, vytvořené mimozemskou entitou? Podle jakých měřítek? Samozřejmě podle klasických, tak jako vždycky. Jiná totiž k dispozici nemáme. Tedy měli bychom, ale to bychom byli obviněni z toho, že nejsme kritici, nýbrž dojmologové. U dobré třetiny skladeb tak můžeme konstatovat, že se ani tak nejedná o hudební skladby, jakožto spíše o zvukové plochy. Zarážející je naprostá absence bicích nástrojů, ačkoli rytmika skladeb nechybí. Slyšitelné jsou zde prvky ambientu, trance, psychedelie, ba dokonce i prvky techna. Kontrapunktem k těmto experimentům, jež někdy maně upomínají na tvorbu minimalisty Gyorga Ligettiho, jsou pomalé, křehké, melancholické, prosté (někdy skoro až triviální) miniatury, připomínající obsah byvších orchestrionů a flašinetů, čili automatofonů vůbec. Na samotný závěr přidal autor bonus v podobě pocty velkoskladateli filmové hudby Enniu Morriconemu a ještě několik samostatných skladeb velmi těžko zařaditelných. Co k tomu dodat? Dílo Génia či amatéra? Dojem z mocně emociálně působících akordů wagnerovského gesamtkunstwerku se mísí s dojmem z poslechu díla věčně naivního osamělého introverta, týrajícího v podkrovním bytečku třicet let starý syntezátor pro děti. Pravda by byla asi někde uprostřed, ovšem pouze v případě, že by se jednalo o výtvar člověka! V případě mimozemšťana nám však tato otázka musí zůstat navždy nerozřešena. Přeji Vám příjemný poslech. Celou symfonii najdete na adrese <http://bandzone.cz/praotecmazlofonan>

Hans von Landchmielt
umělecký kritik

Ponrepo program 12/13

Neděle 1/12

20.00 Rangel Valčanov / Inspektor a noc / Inspektorat i nošttá

Bulharsko 1963 / hrají: Georgi Kalojančev, Nivena Kokanova, Iskra Chadžieva / CZV / 85 min.

Pondělí 2/12

17.30 František Čáp / Nečekej na máj / Ne čakaj na maj

Jugoslávie 1957 / hrají: Metka Gabrijelčičová, Franek Trefalt, Elvira Kraljová / CZT / 107 min.

19.30 Carte blanche pro Vladimíra Kokoliu

Úterý 3/12

15.30 Kapitoly z dějin filmu

17.30 Mark Cousins / Příběh filmu: Odysea V. / The Story of Film: Odyssey

Velká Británie 2011 / CZT / 60 min.

20.00 George Eastman House uvádí

William Wellman / Žebráci života / Beggars of Life

USA 1928 / hrají: Wallace Beary, Louise Brooksová, Richard Arlen / CZT / 100 min.

Středa 4/12

17.30 Václav Krška – František Čáp / Ohnivě léto

ČSR 1939 / hrají: Lída Baarová, Václav Sova, Svatopluk Beneš / 87 min.

20.00 Film před sto lety

Čtvrtek 5/12

17.30 Rangel Valčanov / S láskou a něhou / S ljubov i nežnost

Bulharsko 1977 / hrají: Alexandar Đakov, Cvetana Eneva, Gergana Gerasimova / CZT / 80 min.

Pátek 6/12

17.30 František Čáp / Preludium

ČSR 1941 / hrají: Zdeněk Štěpánek, Jiřina Štěpničková, Nataša Tanská / 86 min.

20.00 Deutsche Kinemathek uvádí

Berlin experimental
celkem 87 min.

Sobota 7/12

17.30 Czech Classics – English friendly

František Čáp / Znamení kotvy / Sign of the Anchor

ČSR 1947 / hrají: Hana Vítová, Zdeňka Baldová, Eduard Kohout / ENT / 86 min.

19.30 Cannes 2013 – Zlatá palma pro Život Ad?le

Abdellatif Kechiche / Život Ad?le / La Vie d'Ad?le – chapitres 1 et 2

Francie 2013 / hrají Ad?le Exarchopoulosová, Léa Seydouxová, Jérémie Laheurte / CZT / 179 min.

Neděle 8/12

17.30 Deutsche Kinemathek uvádí

On location: Berlin
pásmo krátkých filmů / celkem 66 min.

20.00 Carlos Saura / Anna a vlci / Ana y los lobos

Španělsko 1972 / hrají: Geraldine Chaplinová, Fernando Černán Gómez, José María Prada / CZT / 93 min.

Pondělí 9/12

17.30 František Čáp / Na počátku byl hřích / Am Anfang war es Sünde

Jugoslávie – SRN 1954 / hrají: Ruth Niehausová, Viktor Staal, Hansi Knotecková / CZT / 96 min.

20.00 Carlos Saura / Maminka slaví 100. narozeniny / Mamá cumple 100 anos

Španělsko 1979 / hrají: Geraldine Chaplinová, Fernando Fernán Gómez, Rafaela Apariciová / CZT / 92 min.

Úterý 10/12

17.30 George Eastman House uvádí

Malcolm St. Clair / Případ zavražděného kanárka / The Canary Murder Case
USA 1929 / hrají: Louise Brooksová, William Powell, Jean Arthurová / CZT / 82 min.

19.30 Manoel slaví 105. narozeniny

Manoel de Oliveira / Abrahámové údolí / Vale Abramo

Portugalsko 1992 / hrají: Leonor Silveiraová, Luís Miguel Cintra, Diogo Dória

Středa 11/12

17.30 František Čáp / Mlhy na Blatech

ČSR 1943 / hrají: Zdeněk Štěpánek, Marie Blažková, Rudolf Hrušínský / 85 min.

20.00 Carlo Lizzani / Probuď se a zabíjej / Svegliatti e uccidi

Itálie 1966 / hrají: Gian Maria Volonté, Robert Hoffman, Lisa Gastoniová / CZV / 116 min.

Čtvrtek 12/12

17.30 European Film Gateway / První světová válka ve filmu

William Wellman / Stíny v oblacích / Men with Wings

USA 1938 / hrají: Fred MacMurray, Ray Milland, Louise Campbelllová / CZT / 94 min.

20.00 Ozu by slavil 110. narozeniny

Jasudžiro Ozu / Příběh z Tokia / Tókjó monogatari

Japonsko 1953 / hrají Čišu Rul, Čieko Higašijamaová, Secuko Haraová / CZT / 127 min.

Pátek 13/12

17.30 František Čáp / Muži bez křídel

ČSR 1946 / hrají: Gustav Nezval, L. H. Struna, Jaroslav Zrotal / 70 min.

20.00 Carlo Lizzani / San Babilo – dvacet hodin / San Babilo ore 20 – un delitto inutile

Itálie 1976 / hrají Daniele Asti, Pietro Brambilla, Brigitte Skayová / CZT / 92 min.

Sobota 14/12

17.30 Czech Classics – English friendly

Václav Krška / Housle a sen / Violin and Dream
ČSR 1946 / hrají: Jaromír Spal, Václav Voska, Vlasta Fabiánová / ENT / 100 min.

20.00 Michael Powell / Červené střevíčky / The Red Shoes

Velká Británie 1948 / hrají: Adolf Wohlbrück, Moira Shearerová, Marius Goring / CZT / 135 min.

Neděle 15/12

17.30 František Čáp / Babička

ČSR 1940 / hrají: Terezie Brzková, Nataša Tanská, Marie Glázrová / 88 min.

20.00 Carlo Lizzani / Byt se žlutým kobercem / La Casa del tapeto fialko

Itálie 1983 / hrají: Erland Josephson, Vittorio Mezzogiorno, Milena Vukotićová / CZT / 82 min.

Pondělí 16/12

17.30 Rangel Valčanov / A co dál? / A sega nakade?

Bulharsko 1988 / hrají: Albena Stavreva, Ani Valčanova, Genadi Nikolov / CZT / 85 min.

20.00 Carlo Lizzani / Fontamara / Fontamara / Itálie 1977 / hrají Michele Placido, Ida Di Benedetto, Antonio Orlando / CZT / 134 min.

Úterý 17/12

15.30 Kapitoly z dějin filmu

17.30 Mark Cousins / Příběh filmu: Odysea VI. / The Story of Film: Odyssey

Velká Británie 2011 / CZT / 60 min.

20.00 Deutsche Kinemathek uvádí

Anglela Schanelecová / Můj pomalý život / Mein langsames Leben

SRN 2001 / hrají: Ursina Lardiová, Anne Tismerová, Rüdiger Vogler / CZT / 85 min.

Středa 18/12

17.30 František Čáp / Sejdeme se večer / Sreščemo se večeras

Jugoslávie 1962 / hrají: Janez Čuk, Mija Aleksić, Antun Nalis / CZT / 82 min. / DVD projekce

20.00 Carlo Lizzani / Matka Ebe / Mamma Ebe

Itálie 1985 / hrají: Berta Domínguezová, Stefania Sandrelliová, Laura Bettiiová / CZT / 98 min.

Čtvrtek 19/12

Kino nehraje

Pátek 20/12

17.30 František Čáp / Bílá tma

ČSR 1948 / hrají: Júlíus Pántik, Boris Andrejev, Dana Medřická / 100 min.

20.00 Karel Anton / Únos bankéře Fuxe

ČSR 1923 / hrají: Anny Ondráková, Karel Lamač, Augustin Berger / 52 min.

Změna programu vyhrazena

Vstupné:

Vstupné pro členy Ponrepo: 50 Kč

Vstupné pro členy Ponrepo – děti od 6 let, studenti a senioři: 40 Kč

Vstupné s jednodenním členstvím: 80 Kč

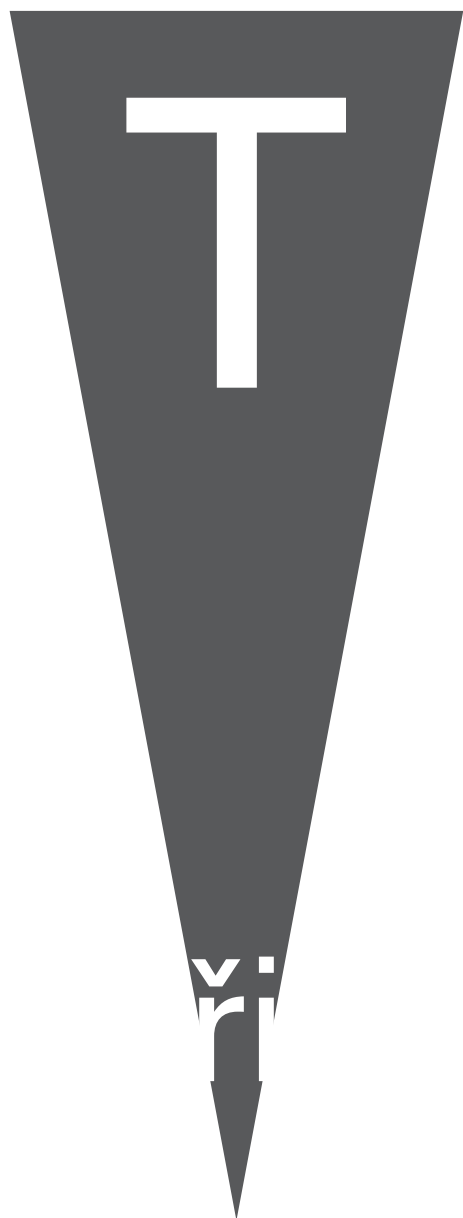
Vstupné s jednodenním členstvím – děti od 6 let, studenti a senioři: 70 Kč

Děti do 6 let: vstup zdarma

www.bio-ponrepo.cz

www.facebook.com/kinoPonrepo

www.twitter.com/KinoPonrepo

Josef Šišo Hons a Machulka

Jednou zrána se Machulka chytal ustavičně za nos a tahal za něj, jako kdyby zkoušel, zda je tento ve tváři pevně usazen. Kdo by nevěděl, že před ním na stole leží Gogolovy Petrohradské povídky, vrtěl by nevěřicně hlavou. Hons ho chvíli pozoroval a podezříval ze sebereflexe. „Konečně se taky chytil za nos,“ pomyslel si.

„Kavkazskému kolegiátnímu přisedícímu v Rusku by se taková věc dost možná stala, ale mně tady, ve středoevropském prostoru?! Povídali, že mu hráli,“ uzavřel Machulka, narážaje na osud hlavního hrdiny povídky „Nos“, majora Kovaljova, a nechal svůj frňák konečně na pokoji.

„Mohl bys to specifikovat?“ zeptal se Hons.

„Povídali, že mu hráli,“ opáčil Machulka a dodal: „Jo – v Rusku, tam je možný všechno.“ Mimoděk si vzpomněl, jak si na stáži v Moskvě při fotbale ošklivě podvrtl kotník, který po chvíli začal hrát všemi barvami (Machulka mu měl tehdy za zlé, že k duze to bylo ještě přeci jen daleko a že byl tendenčně zarudlý). V ordinaci mu doktor kotník zevrubně prohlédl, pokýval mentorsky hlavou a pečlivě mu obvázal ten zdravý. Napadlo ho tehdy, zda se v tom nedorozumění neskrývá klíč k pochopení Sovětského svazu – obvazovat zdravé údy, a ty nemocné nechávat napospas, a vůbec, kdoví, zda je slovo „šlendrián“ skutečně německého původu.

„A to tě nikdy nezajímalo, kdo to povídal, proč mu hráli, co mu hráli a kde to hráli? Neřku-li, jestli tomu byl vůbec rád, že mu hráli a jestli nehráli nakonec falešně?“ rýpl si Hons, pozoruje dva komáry, jak kopulují na parapetu.

„Nezapomínej, co vždycky říkal děkan Svatek s paternalisticky shovívavou dikcí, když byl zahnán do kouta při nějaké teologické disputaci s evolučním biologem: některé věci nechť zůstanou tajemstvím,“ chtěl ukončit diskusi Machulka, protože Hons uhodil hřebíček na hlavičku, načež oběma začalo vrtat hlavou, proč jsou slova „hřebík“ a „hlava“ v tomto případě zdrobnělá.

„Stejně v Čechách nebude líp, dokud se první kozácká kobyla z Vltavy nenapije,“ navázal Machulka s ironií v hlase, cituje oblíbenou tezi českých rusofilních osvícenců, ač sám od dob studií v Matičce Bělokamenné rusofob.

„Ale proč ne,“ Hons žoviálně na to, „já jen doufám, že v tu chvíli bude Boeing, na jehož palubě budu dosrkávat bourbon s ledem, bezpečně dosedat na Kennedyho letiště v New Yorku.“

Honse čím dál víc zajímalo, jaký ustálený obrat by použil pro ony dva kopulující komáry

a zamyslel se. Velblouda záhy vyloučil, protože parapet byl příliš malý i na otlého kocoura. Najednou zabloudil zrakem na střechu protějšího domu, kde spatřil dva vrabce, které rovněž zaujal párek komářích hmyzu, a napadlo ho: „vrabci na střeše už si o tom povídají“. Pak se ale sám sebe v duchu zeptal: „Není to indiskrece, povídat si o někom, kdo zrovna kopuluje?! Mao Ce-

tunga na vás,“ popřál vrabcům v duchu zlomyslně při vzpomínce na to, jak Velký kormidelník nařídil v době kulturní revoluce hubit ptactvo ve snaze ochránit výnosy v zemědělství. „Však ty žlutásci tu budou coby dup a kouknou se vám na tipec,“ pomyslel si Hons a začal přemítat o tom, o jak dlouhé „dup“ se asi bude jednat, co to vlastně tipec je a zda jsou v Číně velbloudi. Teď by se mu alespoň jeden hodil, protože by jím po vrabcích mrštil. Dobře si pamatoval větu z jedné eseje Stanislava Komárka: Číňané mají jiné paradigma vztahování se k fysis. Ve skrytu duše doufal, že se Evropská unie zasadí o to, aby byl tipec u Evropanů extrahován alespoň při lokální anestézii.

Vrabci si Honse pohrdavým okem změřili, bleskurychle využili toho, že ptákům schází svěrač, zaštěbetali pár invektiv v jazyce svých čínských příbuzných a odletěli. Hons údivem protáhl svou pyknickou tvář a ironicky utrousil: „Emigranti...”

O tom, že určitá část Asie jednou dorazí i do městečka, kde bydlí Hons a Machulka, by už pochyboval jen hluchoněmý se závažnou oční vadou. Oba měli k příchodu vlny od východu ambivalentní vztah. Tu a tam se Machulka zaklínal čertem, Hons zas ďáblem, oba pak „žlutým nebezpečím“, ač si ono sousloví ještě donedávna spojovali s hepatitidou B. Jindy se zas ne a ne odtrhnout od Komárkových esejů o Říši středu.

„Kdoví, jestli se nechystal až do Pekingu?“ navázal Machulka.

„Kdo jako?“ vyzvídal Hons.

„No přeci ten nos v Gogolově povídce,“ vysvětlil Machulka, „vždyť ho chytili, když se chystal ujet dostavníkem do Rigy.“

„Z Rigy by to do Pekingu měl ještě překný flák cesty, počítám,“ odhadl Hons. Při těch slovech ho napadlo sáhnout do lednice a vyndat flák vepřového, do kterého začal vidličkou kreslit vzdálenost z Rigy do Pekingu. Když však narazil na šlašku, kterou identifikoval jako Ural, vrátil kus masa zpět se zaklením. „A proč by vůbec chtěl nos do

Pekingu?“ potukal si na čelo Hons tak hlasitě, až se Machulka obrátil ke dveřím.

„Iracionální vrtoch ruského nosu, no,“ odhadl Machulka.

„Ba ne,“ povídá Hons, „ten měl za ušima.“

„Nos měl něco za ušima?!“ potukal si tentokrát na čelo Machulka a skrze zuby procedil „bzz bzz“, až se Hons ohnal, odháněje domnělý hmyz.

„Raději přemýšlejme o tom, co bychom se takového nosu zeptali na besedě v kulturním domě při předvolební kampani,“ pokusil se Hons odvést pozornost od svého jazykového lapsu. „Já jako češtinář bych se ho zeptal, zda je pro přechodníky, a to celoročně.“

„To já bych se ho zas zeptal, zda umí skládat lego potmě,“ vyhrkl Machulka.

„Nevtíravý půvab infantilility,“ pomyslel si škodolibě Hons, vybaviv si esej Stanislava Komárka, a pokračoval: „Stane se Kostarika světovou velmocí? Proč se netopýrům nepřekrví hlava? Nevysly Mňačkovy Opožděné reportáže příliš brzy? Dojde na zeměkouli dříve spodní voda, nebo korupční potenciál? Četl někdy Bouvard pojednání o morální ekologii? A Pécuchet? Bude Slovácko napřesrok v semifinále Ligy mistrů?“ Hons tomu přišel na chuť a chtěl ještě dobrých dvacet sedm minut pokračovat, ale i Machulkovi se to zalíbilo a skočil Honsovi do řeči: „Mají sloni krizi středního věku? Jakto, že dnešní pravicoví stařešinové byli v padesátých letech vzornými pionýry? Neskrýval ježek v kleci tajný recept na zelňačku po stínadelsku? Proč ještě nebyl privatizován vzduch? Byl Buddha sociální demokrat? Kde se Leonid Iljič Brežněv naučil francouzským polibkům? Měl k tomu trenážér? Neměl snad i simulátor severokorejské výroby? Co je příznačné pro dnešní dobu, která – vymknuta z kloubů – našince než neurotizuje?“

„Požehnaně otázek,“ nahrál Hons Machulkovi, „proklatě málo odpovědí,“ využil toho Machulka a posmutněl.

O tom, že určitá část
Asie jednou dorazí
i do městečka, kde
bydlí Hons
a Machulka, by už
pochyboval jen
hluchoněmý se
závažnou oční vadou.
Oba měli k příchodu
vlny od východu
ambivalentní vztah.
Tu a tam se
Machulka zaklínal
čertem, Hons zas
ďáblem, oba pak
„žlutým
nebezpečím“, ač si
ono sousloví ještě
donedávna spojovali
s hepatitidou B.
Jindy se zas ne a ne
odtrhnout od
Komárkových esejů
o Říši středu.

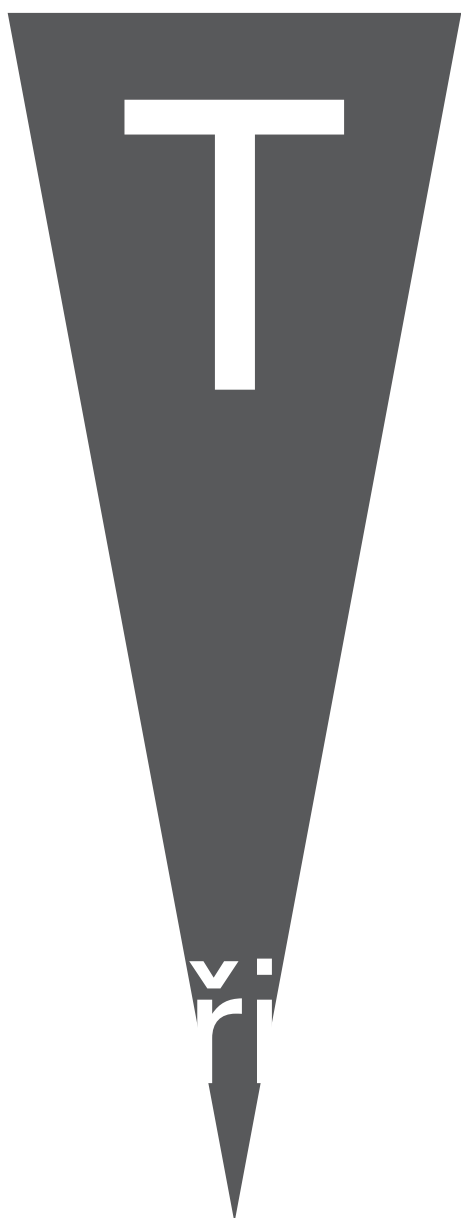

Marcel Duchamp

„Brrrr! to je dneska zima, prosil bych čaj s citrónem.“

Roman Szpuk Stmívá se

Svítím už jen v kuchyni churáňovské stanice. Venku se rozprostřela teplá říjnová noc, inverze přináší na vrcholky hor suchý a teplý vzduch od jihu. Na okno se mi tisknou můrky. Jsou to přežívací píďalky (autumnata). Je jich patnáct, možná dvacet, třepetají se a chtěly by dovnitř, ale já tu mám jen pár špinavých hrnců, mastnou pánvičku a slupky od cibule a česneku.

• • •

Zdál se mi sen: Na podlaze vagónu sedí na rudém a huňatém plášti dívka. Naproti ji pozoruje dychtivý stařík. „Ještě ne“, pláče dívka, „ještě nejsem sama.“ Vzbudil jsem se a v mobilu mi pípá textová zpráva od Martiny z pastviny u Milovic. Čtu: „Za tmy jsem se stěhovala do hodně drsné krajiny, 50 ha křovím zarostlý stepi, mám v tom pást ovce, v mlze a křoví vůbec nejsou vidět. A přesto je pustina něčím vlídná. Asi tím, že sem vůbec nechoděj lidi.“

• • •

Odcházím chodbou od sociálky. Nohavice manšestráků mi šustí jedna o druhou, jinak je ticho. Na židli zády ke stěně sedí schoulený stařec. Míjím ho, visí na mě kalnýma očima, namáhavě, naléhavě zaostřuje pozornost a přesto už napůl svobodně, v království odevzdanosti, bez stínu odsudku. Kal jeho očí je studený.

• • •

Sekáč, kterého jsem odcvrknul z ramene na podlahu školní chodby, najednou neví kudy dál. Hmatá kolem sebe slepečkýma nohama. Objeví-li poklad, již tam musel být. Není vynálezcem, jen objevitelem již jsoucího jako každý z lidí.

• • •

Hrajeme si s Oldou a Dominikem na churáňovském měrném pozemku. Odkudsi z výše se ozývá povědomé krááá. Zvedáme tvář k oslňující obloze. A vzápětí vidíme hejno černých ptáků. Jsou to havrani polní. Letí váhavě, jako by nevěděli, kudy dál, a čekali na rozhodnutí toho prvního. Vydávají se trochu vlevo, pak zase vpravo, nakonec zpo-

malují, klesají v sestupném oblouku a ztrácejí se mi za lesem.

Temnota se stala malým chráněncem křidel.

Jdu nízkou smrčinou, ve které se třpytí krůpěje. To jak do ní zešikma vniká zapadající slunce. Jsou to opravdu krůpěje, které tu v lesním šeru září?

Slunce se stalo malým chráněncem krůpějí.

• • •

Stěhujeme v kostele Betlém. Osekáváme kmínky smrčků, aby se vešly do stojanů. Třísky odlétají až do druhé lavice. Kdosi umisťuje do jeskyně Jezulátko, Josefa a Marii. „Ovečky nechte Karlovi,“ slyším. „On je tam dává každý rok.“

Zdeněk stojí bezradně vedle mě. Ruce mu visí, dělá krok kupředu a zase zpět. Z těžko artikulovaného monologu vyrozumím, že se jeho synovci narodilo druhé dítě. „Jen aby nepřišel Ježíš“, mumlá, „je psáno, běda těhotným a kojícím v těch dnech... Modlete se, aby to nebylo v sobotu nebo v zimě.“

Dívám se na Jezulátko v jeslích. Zvedá ručky, tu levou má uraženou. Vzpomínám na Evu. Její otec byl agresivním alkoholikem. Zvláště zuřivě reagoval na každou zmínku o Bohu. Když byla Eva maličká, měli v kredenci porcelánovou sošku svaté rodiny. Otec ji v jednom ze záchvatů roztříštil o zeď. Malá Eva pak dlouho schraňovala ulomenou hlavu Jezulátka. Uložila ji do postýlky pro panenky a přikryla peřinkou.

Myslím na všechna nemluvnata světa. V uších mi zní Zdeňkovo úai, prorocké Izaiášovo varování běda, běda.

• • •

Vystupujeme na vrcholek Vodníku. Kluci se loudají, Zdeněk drmolí a já už mu skoro nerozumím. Tvářím se, jako že poslouchám, proud slov se mísí s hukotem lesa. Z vrcholku sestupujeme rovným průsekem do temného lesa. Až dole, tam, kam dohlédneme, se rozlévá matně zlatý svit. Jako bychom sestupovali do sklepení světla... Cí-

tím tíseň. Kluci nás předbíhají, brzy nám mizí dole v záři. Tady je temně, vítr hučí v korunách. Plaše se ohlížím po kamenech, ve kterých svítí čerstvé klikyháky, škrábance kohosi, kdo tu zapomněl smysluplné písmo. Klacky jsou sestavené do podivných obrazců a znovu zčásti zborcené. Slunce proniká kmeny, jak se blížíme k okraji lesa, ale je to slunce nízké, neduživé, matné, mollové.

„Co když mě Jiřinka znásilní?“ slyším najednou srozumitelně a dochází mi, že Zdeněk vypravuje o své přítelkyni též zbavené svéprávnosti. Nemohou se vzít a tak s ní jako křesťan nemůže ani spát. Bývalý vimperský farář a jurodivý žehnatel Hroz-nata jim sice slíbil, že je oddá, ale ten je nyní internován v klášteře v Teplé, nemohli ho nechat bez dozoru v žádné farnosti.

Dominik si sundal bundu, kapucu zasunul pod čepici. Teď šermuje s Oldou, bunda za ním vlaje. Scházíme po loukách k Bran-fáku, slunce vniká zešikma mezi kmeny. Těch vrásek v kůře! Louky jsou otláčené, jak už stihl roztát prosincový sněh. Boubín se rysuje za holými větvemi bříz, nedotýká se ho jediný mráček. Přímo před námi se probírá z vysokých mračen takřka úplný měsíc. Svítí stále jasněji.

Nad příkrou pasekou s chráněným bukem čekáme a čekáme, než se k nám kluci vrátí. Jsou veselí, ale my zachmuření. Nemáme v sobě úsměvu. Zdeněk mi vypravuje o skalním bloku, který ho tu v dětství těsně minul. Ten skalní blok je jedinou pevnou představou vystupující z beztvářého hukotu jeho nesrozumitelné sebeluhy.

Stmívá se, trochu níž potkáváme faráře Michala, který stoupá do lesa. Prý se moc najedl a byl by usnul, jak měl na sobě ještě spodky ze studeného kostela. A tak se vydal na procházku.

• • •

Stmívá se, ale současně se soumrakem se obloha konečně protrhla. Popelavě růžové útržky mračných kup se převalují jak na jazyku víno. A za oknem svítí barevné žárov-

ky školního vánočního stromku. Pohupují se v poryvech větru.

Sedím na podlaze kuchyně. Koukám do okna zbaven vši vůle. Maminka leží na gauči. Vypravuje mi o domově důchodců, kam dochází za svým současným druhem Pepíkem. V domově bývá v jídelně bohoslužba. A do jídelny vedou dvojce dveře. Během mše těmi předními vstoupí stařenka Žáková. Má chodítko a postupuje pomalu od oltáře až dozadu. Odsunuje židle jak ledoborec. Na tváři se jí objeví vítězoslavný úsměv: tak už jsem tu, už mě tu máte. Vzadu si sedne zády k oltáři a začne nahlas brblat. Po chvíli dojde knězi trpělivost. Přerušil liturgii, jde dozadu a stařenku napomíná. Ona se ztiší, ale pak se zvedne a postupuje dopředu ke dveřím. Opírá se o chodítko, odsouvá židle. Neptejte se jí, kam jde. Odpoví: „Do prdele“.

Uplyne pár minut a už se zase dveře otevírají. Babička Žáková se vrací.

• • •

Sestupuji po pravém břehu Pravětínského potoka. Stmívá se, obloha těžkne, hustě prší, jsem častován i sprškami z větví smrků. Slyším bubnování kapek jak ve stanu. Cítím, jak mi voda stéká po stehnech, promáčí mi třísla a břicho, vlhnou mi i lokty, ramena. Bunda ani svetr nejsou s to zadržet takový příval vody, která má jen o málo vyšší podobu chumelenice a na vrcholovém hřebenu Boubína dokonce vánice.

Stoupal jsem dnes na vrchol severním svahem, od Veselky. Od tisíce metrů nad mořem se déšť změnil v mokré vložky, které mi vítr hnal v ústřety v hustých hejnech. Čím více jsem se blížil hoře, tím temnější byla i oblačnost, kterou si k sobě vyvýšená země přihrnovala jak zimomřivá stařena peřiny. V nejvyšším závětří vrcholku vložky sestupovaly v andělské velebnosti jak mezi sloupy chrámu. Ale hukot shora a letící šmouhy chumelenice nad stromy prozrazovaly, jaké je nahoře počasí.

Na věži jsem vydržel jen deset minut. Obalený sněhem dal jsem se na ústup, abych

stihl část zpáteční cesty za světla. A zde, nad hučícím potokem, už zase jdu jako stroj. Koukám jen pod nohy, stejně mám brýle zamlžené, plné vody. Recituju s hesychasty: Ježíši Kriste, smiluj se nade mnou hříšníkem, pod mými kroky se mění kulisy, hned led plný vody, kluzký, místy břečka, pak stále více bahna, Ježíši Kriste, smiluj se nade mnou hříšníkem, zaježděný šterk, zase bahno, v něm stopa od traktoru, Ježíši Kriste, smiluj se nade mnou hříšníkem, bolí to zase v podbřišku a co, kdybych neměl kam hlavu složit, ano, máme věčný domov, ale co děláme tady? Ježíši Kriste, smiluj se nade mnou hříšníkem. Proč jsem na cestě, odkud jsem vyšel a kde jsem zaslechl výzvu k cestě? Ježíši Kriste, smiluj se nade mnou hříšníkem. Žádám si odpověď z nebe a nebude mi dána jiná odpověď, než odpověď deště...

• • •

Probíhá silvestrovská adorace. Klečím hodinu, přestávám vnímat bolest kolenou. Pokouším se dát amnestii všem myšlenkám. Ať si plují. Nejdéle se ohlížím za pochybou, zda se neklaním jen oplatce. Jak jsou ty pochyby dotěrné. Jenže bez pochybností netrvá na Zemi nic.

V pochybnostech žiju, jsem a dýchám.
V pochybnostech je čten svitek prostoru.
V pochybnostech se rozvíjí téma fugy.
V pochybnostech se svléká zemská žena.
V pochybnostech se otáčí kolem Země Měsíc.
V pochybnostech je věčně ukotvován čas.

• • •

Jak by mi odpověděli kněží, když bych se s nimi setkal ve chvíli prozření, že není Boha, není Krista? Dokážu si představit jen jednoho, Káju Herbstu. Ten by mávl rukou: „Zajímáš se o nepodstatné věci. Bylo ti snad zle? Chybělo ti něco kvůli víře? Neměl jsi oporu v těžkých chvílích? Nedržela tě nad vodou naděje? Vadilo Ti Desatero? Tak co si stěžuješ?“

• • •

Pod vrcholem úpí stromy v mrazivém vzdušném tahu. Takhle hluboce zní hukot

vichru jen v lese zapadaným sněhem. Metelice usazuje na závětrné straně ohromné závěje. Prodlírám se jimi jak ledoborec, na jednom místě mi sníh sahá až po boky, ale je lehký. Obloha růžová. Kmeny vržou. Tu se ozve nepříjemné zapraskání přímo vedle mě. Stojím sotva metr od praskliny, která se přivírá a zase rozevívá, jak se strom zatížený jinovatkou a lepkavým sněhem naklání v poryvech. Soustředěně pozoruju tu škvíru v kmeni. Přitahuje mě. Jsem tu sám, kdo chce vejít úzkou branou, nebo mě čeká ono agónizomai, zápolení, usilování vejít úzkými dveřmi? Kolik nás tu je? Mnoho se bude snažit prodrat skrz a jen nemnohým se to povede. Ale já nyní stojím zcela blízko, mohu udělat jediný krok a okusit zkoušku v pulsující štěrbině. Jsem první a přesto nejistý. Ostatní mi stojí za zády a volají: Tak už vejdi, prorvi se tam na druhou stranu, a nebo uхни, my máme víc odvahy, než ty!

Otáčím se. Za mnou zeje mrazivý les. A tak se uklidněn obracím ke stromu. Ty jsi můj bratr, zraněný smrku, šeptám. Vyzyváš mě, abych vložil prsty do tvé rány. Úpíš, jak neseš tíhu ledu. Nevzdoruješ jí z nadbytku svých sil. Naopak, všechnu svůj nedostatek, všechnu svoji slabost vydáváš všanc. Kdykoliv můžeš prasknout. A já, jak tu tak stojím blízoučko tobě a nakláním se ke tvému šrámu, mohu být zasažený třískou a v krátké chvíli zemřít.

Na věži stojím tváří k větru. Cítím, jak mi namrzá tvář. Mám opět zavřené oči a přestávám vnímat čas. Otevírám pus, aby mi ledový vzduch znečitlivěl bolavý zub.

Na Kubově Huti stopuju. Zastavuje mi luxusní audi quattro. Řidič bydlí v Pasově. Pracuje v Sušici. Podle mluvy je to rodilý Čech. Ale vypravuje mi o dlouhých jízdách po celém Německu. Je to nějaký úspěšný podnikatel už v letech, protože pamatuje konec druhé světové války. Počází z Vimperka a jako kluk viděl rumunské přistěhovalce a Cikány, kteří se

nastěhovali do vyprázdněných domů po Němcích.

• • •

Vracím se z Prachatic od psychiatricky Duškové. Stoupám výpadovkou, mávám. Překračuju v prachu krajnice kapří hlavu.

V Bíčpitu si před vánoce někdo pověsil síťovku s ještě živým kaprem. Někdo mu tam naléval velké frťany rumu. Koupil jich snad pět. Otevřel rybě tlamu a nalil mu ho tam. Chvilí byl klid. „To je týráni zvířat!“, volal Rosťa našťvaně.

Koukali jsme zděšeně, jak se celá taška začala mrskat, div nespádla na zem.

• • •

Během stoupání na vrchol se modlím. Celé části trasy jdu poslepu, se zavřenýma očima. Snažím se intuicí poznat, kdy došlapuju na led a kdy jdu sněhem. Pod Srní hlavou umlkám a čekám na vyjádření Boha. Je ještě úplná tma, drobně sněží, mezi kmeny se lepí mlha. Na chvíli jako by se přede mnou mihla černá silueta postavy. A zase je pryč. Nad křižovatkou se spojkou z Kubohuťské cesty náhle slyším šum. Je bezvětrí, co to může být? Vida, cestu podtéká potůček. Ale tady nikdy voda netekla. Navíc mrzne. Koukám do tmy svahu a poslouchám. Je to Styx spermatu? Pak pokračuju vzhůru. Svítání si dává načas. Na věži se pohupuje omrzlá nitka. Ozdobená námrazou připomíná přívěsek s drobnými bílými kamínky. Jak fouká vítr, dopadá v pravidelném rytmu na zábradlí a chrastí. Když se k ní skláním, užasle poznávám, že je to lidský vlas. Pak si sedám pod přístřešek. Nalévám si čaj. Zavírám oči a vidím rozevřenou knihu, na protilehlých stranách vlisované dvě stejné tváře. Prožívám hluboký pokoj, už chybí jedině: aby si někdo sedl naproti mně a spolu se mnou byl.

• • •

Před prachatickým hospicem slyším zakokrhát kohouta. Sestupuju dál na náměstí, na zdi nějakého vymláceného baráku mívám samolepku: Adopci mu darujete šanci. Potratem jen smrt.

Fontána je zakryta, Spravedlnosti odebrali misky a je z ní žebračka v krajině bez obzoru, s dobrodinci bez tváře. Malé dítě se ptá maminky, proč voda nestříká.

Na věži zazněly dva údery, je půl. Hejno holubů se vzneslo z chrámové věže, krouží nad střechami, krouží a krouží. Periferním viděním pod ním vnímám chaotický chvat chodců. Každý spěchá sám, každý jinam.

Vrata kostela jsou zamčena.

• • •

„Umřela vám rybička“, říkám kardioložce.

Žena zpozorní, jde blíž k akváriu, kouká. „No jo... Umřela nám ta pěkná rybička s barevným ocáskem!“ volá na sestru.

Ležím v tmavé místnosti na echu. Slyším vlastní srdce. Je to podivný zvuk čeho si měkkého a prosáklého životem, něčeho poddajného ale i zarputilého jak život horala, který stárne, ale nevzdává to, nikdy to nevzdá, opět ráno vstane pod hvězdy a jde obstarat své stádečko a nastaví tvář rannímu větru. Kdo ho ve mně nastartoval? Jak to, že se rozběhlo a samovolně běží nad hladinou plnosti? Oddělil jsem se spolu z těmi, kteří tu po světě bloudí se mnou, někteří další se rodí, jiní umírají, ale vždy je tu tolik srdcí, která tlučou a nikdo netuší, proč to vše, kdo měl na tom zájem vložit nám do hrudí svírající se pěstičky z masa a krve.

• • •

A zase padají osamělé hvězdice sněhu. Jsou dnes tak křehké, že se ihned tříští, stačí, že zavadí o můj rukáv. Jsou to motáky spouštěné z vězení Nejvyššího? Jistě je to nějaká zpráva, ale jak ji přečíst? Snad jako žena, která umírala v koncentračním táboře a dívala se oknem baráku na jedinou větev kvetoucího kaštanu. Mluvila s ním. Viktor Emanuel Frankl se jí zeptal, zda jí větev odpovídá. A žena přisvědčila: „Řekla mi: Jsem tu, já jsem tu. Já jsem život, věčný život.“

(podzim 2012)

V hledáčku

Diverzní tvůrčí
skupiny (DTS) se
tentokrát ocitli
básníci tvořící

v ghettu okrajové
katolické literatury.

Tito rebelové proti
oficiálním hierarchickým
strukturám nabourávají,
a tím zároveň potvrzují
doktrínu a dogmata
římskokatolické církve,
vyrovnávají se
s nedokonalostí

Ā. Pantau

Naše ksichty

(Příležitostná báseň, tzv. laufrovka)

Naše ksichty
byly jako šutry na cestě
po které denně přejížděly
desítky nákladáků plných kamení

Naše slova byla plná prachu
který skřípal mezi zuby
při jídle i při polibku

Na hezké tvářičky jsme se dívali
každý večer v televizi
a před spaním
jsme se vyhýbali pohledu do zrcadla

Až přišel svatý Pjotr
a přitloukl si penis
na dlažbu kremelského náměstí
Jeho čin vzedmul vlnu solidarity
a statisíce mužů si přitloukly
své penisy k dlažbám

Paralelní literatura 3

– Moderní katolická poezie

i fundamentální nezbytností kléru
a pohybují se na samé hraně kacířství
a hereze (což je totéž). Zároveň se však
v hlubokém prožitku víry po kolenou
sunou k pochopení mystéria Ukřižování,
aniž by nutně lezli ke křížku.

Židům se penisy přitloukaly blbě
poněvadž jim chyběla předkožka
ale beztak se jich našlo dost
kteří přitloukli svůj penis ke zdi nářků
Jen patriarcha Kirill nic nepřitloukl
Feministky nezůstaly pozadu
a přitloukaly se k dlažbě za stydké pysky
Když jednoho rána našli papeže Františka
sedět nahého s přitlučeným penisem
na Svatopetrském náměstí
padl v Rusku Putinův režim
Konaly se svobodné volby
pak proběhla krátká občanská válka
Po jejím konci se konaly opět svobodné vol-
by
z nichž vzešla jako jediná
vítězná strana Jednotné Rusko

Naše ksichty
byly jako šutry na cestě
po které denně přejížděly
desítky nákladáků plných kamení

Naše slova byla plná prachu
který skřípal mezi zuby
při jídle i při polibku...

Jeronym Hrabenc

Svatí

Grimbald

Svatý Grimbald žral děti. Žral je a žral, až mu bylo špatně. Bože, proč je mi špatně? ptal se svatý Grimbald. Bůh na něj shlédł a Grimbald začal dávat žrát dětem.

Alí musulman

Svatý Alí musulman šířil islám ohněm a mečem. Jednou tak rubal do kříže v kostele, kříž drží, drží, nepovolí, až se Alímu zlomila šavle. Alí vzal druhou šavli, rube, rube, kříž drží a nepovolí, až se i ta druhá šavle zlomila. Když Alí zlomil osm šavlí, polomrtev padl před křížem a zvolal „Ať jsi kdo jsi,

Monika Yoo

...

Duše má podobu
zářící koule
velikosti fotbalového míče
složené z nespočtu
duhově zářících bodů
pluje prostorem
když nastavíte dlaň
usedne na ni
a tiše září do noci
je zbytečné se ji ptát
zda existuje bůh
nebo jestli viděla Ježíše
nepromarněte ten okamžik
kdy k vám připluje
duše oběšeného přítele
který v boha ani Ježíše nevěřil

Ferdinand Mládek – Mañas

...

Ó bože! Kdes byl,
když věznili Magora Jirouse?
Snad na stranickém sjezdu?
To soudruzi ještě neviděli
padat svoji rudou hvězdu.
On posílal básnické vzkazy do nebe
zrovna jako děti
které píší Ježíškovi.
Máme teď svatého Jirouse
o prázdný trůn androši perou se.
Do nebe se houfy tlačí
ale jemu docela stačí
v komína stínu
nebeského Terezínu
stát skromně stranou
a šeptat tiše
někdy příště nashledanou

Antonín F. Bratský

Večer v lese

Na mýtině v lese starém
dýchá země, dýchá jarem
kolébá se vůně

Čerstvý vánek hladí spící
můra v něm jak po dálnici
letí přímo k Luně

Koruny se v klenbu mění
Slavík ztichl okouzlením
Kmeny sloupy staví

Ve večerním Božím chrámu
krásu, mír a lásku samu
všechno tiše slaví

jsi mocnější než já“. A obrátil se na víru. Atributem svatého Alího je žulový kříž.

Valerie z Perpignanu

Svatá Valerie se celý život starala o kretény. Ne že by ji to nějak těšilo, ale vystudovala zdravotní školu a jinou práci nesehnala. Protože se starala o kretény, mluvila s každým jako s kreténem a nikdo si ji nevzal. Panenská Valerie se přesto dál oddaně starala o kretény a těsně před smrtí se pro jistotu nechala pokřtít. A vida, vyšlo to.

Memento mori

Po smrti, po smrti
duše se jen zavrtí
a vyletí vzhůru
k nebeskému kůru

Housenka si v klídku
žvýká polní kytku
Než ji klofne straka
co zobákem cvaká

Po smrti, po smrti
duše se jen zavrtí
a vyletí vzhůru
k nebeskému kůru

I straka se dočká
packou hrábne kočka
Ptáku páteř praskne
micinka si mlaskne

Po smrti, po smrti
duše se jen zavrtí
a vyletí vzhůru
k nebeskému kůru

Kočka zrodí děti
člověk je jak smetí
shrne na hromádku
a utopí v chládku

Po smrti, po smrti
duše se jen zavrtí
a vyletí vzhůru
k nebeskému kůru

Člověk – obraz Boží
pinoží se, množí
pak vykřikne strachem
a stane se prachem

Po smrti, po smrti
duše se jen zavrtí
a vyletí vzhůru
k nebeskému kůru

Vilemín Mázdra

xx

Kardinálu Dukovi se začaly zdát živé sny. Noc co noc se mu v nich zjevoval Ježíš a s varovně vztyčeným prstem ho k čemusi naléhavě nabádal. Kardinál se budil zbrocený potem. Nikdy si však nedokázal vybavit, co mu Ježíš říká. Když už to nebylo k vydržení, vypravil se Duka do Bohnic aby vyhledal odbornou lékařskou pomoc. Samozřejmě inkognito, v přestrojení za Bohumila Sobotku. To víte, znáte bulvár. Všechno vypověděl MUDr. Cimickému. Ten se zamyslel a řekl: Hm, tak to bude nemoc z povolání. Pár dní si vás tu necháme, odpočnete si, přijdete na jiné myšlenky.

Hned druhý den toho byl plný bulvár i sociální sítě: Bohuslav Sobotka zešilel! Sobotka v blázinci! Stromy před pavilonem byly ověšená paparazzi, kteří se předháněli v tom, kdo pořídí lepší snímek Sobotky, jak s pěnou u úst tluče hlavou o zeď. Když už to bylo k nevydržení, svěřil se Bohuslav Sobotka MUDr. Cimickému, že se mu každou noc zjevuje Ježíš a k čemusi ho naléhavě nabádá. Hm, řekl MUDr. Cimický, tak to změníme medicinu a zvýšíme dávky.

xx

Kardinálu Dukovi se zdálo, že je Pannou Marií a čáp mu přinesl malého Ježíška. Ukázalo se, že ježíšek je Rom. Když byl Ježíšek malý, všechno bylo v pohodě. Ježíšek poslouchal maminku Duku i tatínka Josefa. S příchodem puberty to však začlo. Drogy, automaty, drobná kriminalita. Dokonce se začaly Dukovi ztrácet peníze. Takhle se to vleklo až do Ježíšových třiatřicátin. A proto, že byla jiná doba, tak Ježíše ještě spolu se dvěma výtečníky ukřižovali na kopci za městem. Rasisti! Rasisti! volali účastníci protirasistické demonstrace, která se při té příležitosti konala.

xx

Kardinál Duka neměl nikdy sex. Proto se večer převlékal za Bohuslava Sobotku a řádl po nocích v bordelech a barech s prostitutkami. Bohuslav Sobotka v zajetí neřeší! hlásal bulvár palcovými titulky a titulní strany se plnily fotografiemi Sobotky s láhvemi šampaňa v rukách a ověšeného prostitutkami. Popularita Bohuslava

Sobotky se vyšplhala na neuvěřitelných 96%, popularita kardinála Duky setrvává v trvalém poklesu.

xx

Katolická církev měla problémy se skandály ohledně pedofilních kněží. Kardinál Duka neměl nikdy sex a to ho velmi trápilo, totiž ty skandály. Převlékal se za Bohuslava Sobotku, ale vůbec to nepomáhalo, protože Sobotka přece není žádné úchylné pedofilní prase.

Veronika
Magdalena
Jestlická

...

Můj manžel si na mně cení
víry, citu, přirození

...

Vařím, peru, pečů, žehlím,
při tom nosím denně jehly
Jsi-li katolickou matkou
zvládneš vysát s chůzí vratkou

...

Chtěla jsem být jeptiška
bylo by mi líp
Jen nepotkat Františka
co mi pusů líp

Zatím u nás v Karlíně
svatý táta František
po salátu, po víně
chce mi hladit podbřišek

Dominik Kodula

Nevidíte

(úryvek)

Kůže spařená z pokrytců
loupe se v cárech, v pruzích, v listech
popsaných krvavými znaky
nekonečných příběhů zášti

Hospodin sem nedohlédne

Usekané hlavy třeští
oči vyplavené vodkou zoufalé
prosí o nesmysly z houpavého mozku

Beznaděj hmoty – hoven Božích

Internacionála kvičících lidských selat
Vykrvené děti před očima rodičů
dcery rozpárané drápy robotů
synové s hlavami na špacích prosí o ma-
minku

Nekonečná tma

Miliony smrtelných chvil, pády do hlíny,
na dlažbu, do popela
výchropty, zádech
šok tkáně, pramínek z koutku
zkrat za očima

Pach zbořeniště, smrad spáleného chléva
uhlí, které bylo lidmi
pneumatika u krku, benzín, drát

(...)

Johan z Praku

Těžký sen

V těžkém nočním snění
slyšeti vytí ze dvora
Ó, všemohoucí Pane
jaká to divá potvora!

Ó, Bože zbav mne strachu
dej mi práh bytí přestoupit
nedovol pekelnému ďasu
by nás byl mohl zahubit!

Magdalena Ženová

Hřbitov bosých karmelitek

Svine se jak květ ve stínu
– krása, kterou nikdo neuviděl

Mír té, která nepoznala bouři
Ohněm a vichry mýjená na krok
Netknutá

Svine se jak květ ve stínu
V té chvíli vzdychne svět a zastaví se proudy
Ani slavík neporuší ticho
Srdce lišek přestanou bít
Nikdo tu nebyl, zdá se
Jen jeden ví, i on
ale zapomene

Poslední soud

Záblesk
Ticho zaduní jak zvon odlitý ze všech vel-
kých děl
(Zbraně si schovávají životy, co vzaly)
Děla ve zvonu propustí své mrtvé
Nebe se zajíkuje a rozvzlyká
Jako syn, když přijede otec z války
S mrtvým tělem a živýma očima
S živým tělem a mrtvými očima
Živý, ne
Mrtvý
Konec strachu a naděje
Děšť

Man Rayn

Prší

, , , , , , , , ,

, , '' '' ''' , , , , , , ,

’ ’ ’ ’ ’ ’ ’ ’ ’ ’

, , , , ,

, , , , , , , ,

, , , , , , ,

, , , ,

, , , , , , , ,

Miroslav Černý

Básně

* * *

temná tříverší
prostor, já a čas mezi
tam, on a zítra

* * *

moji nejbližší
psí kůže, vlčí mlha
v mezidobí svár

* * *

vztyčený falus
skloněná šíje, říje
mytologie

* * *

stádo čtyř koní
na dvanácti hodinách!
máš čtyři body

Vysočina

Do hřbitovní branky se opřelo slunce.
Dřevěný Ježíš si setřel pot z čela,
říhl si a rozverným hlasem zašeptal:
„Pozdrav mi Demla, rošťáku!“

* * *

kolik že ti je?
živá žiletka v žíle
vyžilá magie

Heretik

Slepý bludný kámen v poli
Pohanský les, ohně, křik
Oběti nahé se tu koupou
Osahávám je, jsem heretik!

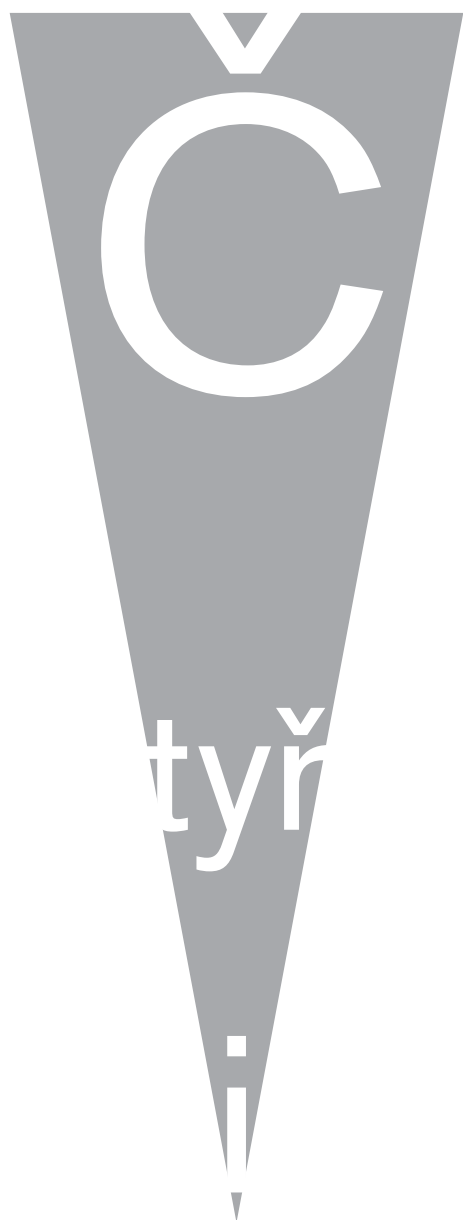
* * *

do kapsy u saka
nic než křížovatky cest
neptej se proč

Pustina

Vzpíná se ve mně jediná
Až na kost zjitřená pustina
Vzpíná se, občas proklíná
Že končím, kde ona začíná

(mš)

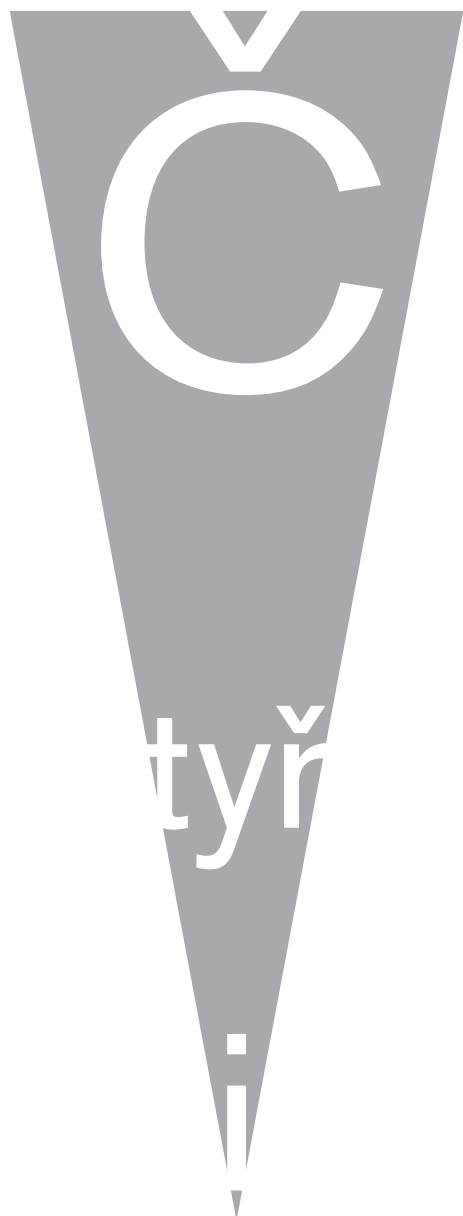

Před měsícem dalo nakladatelství Argo knihu Poselství prachu - mýty a báje indiánského kmene Šošonů. Psal jsem na ni recenzi do Salonu, a když jsem si zjišťoval o autorovi údaje v katalogu Národní knihovny, byly ke jménu Miroslava Černého kromě odborné a cestovatelské literatury přiřazeny i tři sbírky básní. Napsal jsem mu na Facebook, a opravdu je to správně. Takže pro pořádek:

Miroslav Černý se narodil roku 1977 v Opavě. V současnosti působí jako vysokoškolský pedagog anglistiky a bohemistiky na FF Ostravské univerzity. Publikoval celou řadu knih: Africká pohlednice (2009), Sága o Hervör a králi Heidrekovi Moudrém (2009), Pátá rovnoběžka - Přírodní národy Asie, Afriky a Ameriky (2011) nebo naposledy už zmiňované Poselství prachu (2013) a sbírky poezie Krajina v samotách slova (2005) Kámen kondora (2007), Runová haiku (2010).

+420 605 8.9 914

Doplň
chybějící
číslíci
a zavolej
mi.

Krajiny a lety

Mircea
Dan
Duta

KRAJINY

Krajina beze slečny

Naroď se, slečno, dokud nejsem starší
než vedle mě můj bořící se hrad,
a pojď se mnou na ples se samotáři,
abych ti mohl říci: mám tě rád.

Naroď se, slečno, dokud ještě mohu
číst to, co ještě nikdo nenapsal...
Je moje duše pavučinou v rohu,
kde starý pavouk hledá nový grál...

Naroď se, slečno, dokud věřím v tebe...
Ať řeknou mrtví bozi cokoliv,
můj hřbitov bude tvoje prázdné nebe...
Naroď se však, dokud jsem ještě živ...

Krajina s nimi

Být to na nich,
zaměřili by sluch, čich, hmat
a další takové smysly
k vnějšímu světu.
Ale zrak by raději obrátili dovnitř,
aby pravidelně kontrolovali
zdraví a správné fungování
srdce, duše, emocí, lásek a nenávistí
strachů a odvahy, radostí a bolestí
a také dalších takových významných vnitřních orgánů.
Avšak to na nich nebylo.

Krajina včerejší

Z nemocničního okna je vidět
šedá fabka, tři borovice
a rozkvetlý strom.
Kára patří nějakému felčarovi,
borovice jsou tady prý odjakživa,
ale tohohle stromu jsem si do dneška nevšiml.
Asi ho přijali včera
a zase ho propouštějí,
až znovu odkvete.

Krajina březnová

U Hlavního nádraží
dvě děti z ulice
stavějí špinavého sněhuláka
ze špinavě černobílého,
zřejmě posledního
letošního sněhu.
Možná že fakt bude jaro.
Tady bych však rozkvetlým stromům
stejně nedůvěřoval.

Krajina s učitelem

Smávali se.
Nadával jim,
ale smáli se víc.
Řval na ně,
avšak se smáli hlučněji.
Byli to cvoci,
a tak se s nimi časem také začal smát.

Krajina s oranžovými punčochami

Jako každé ráno jsem ji potkal na rohu,
jako každé ráno jsem se za ní otočil,
řekl si, že je fakt pěkná,
ale že na takové kusy jsem už
moc starý, malý, tlustý, brýlatý, ženatý
a Bůhví co ještě,
jako každé ráno si mě vůbec nevšimla,
anebo dokonale předstírala,
že si mě nevšimá,
a po chvíli zmizela za roh.
A jako každé ráno jsem pokračoval v cestě do práce
a ani si nevšiml,
že měla oranžové punčochy.

Krajina s klavírem

Šel jsem pro rohlíky do Billy
na Hlavním nádraží
a slyšel jsem hlášení o zpoždění vlaku.
Divl jsem se, jak muzikálně zněla
ta paní, co oznamovala,
že vlak Supercity Pendolino z Ostravy
přijede o dvacet minut později
a ani jsem si nevšiml,
že na nástupišti stojí klavír.

LETY

FL & LF

(frajerovi Lukášovi a letušce Fifi)

Dvě deci červeného, prosím.

White wine? Red wine? Whisky? Co-
la? Cold drinks?

Dvě deci červeného, prosím.

Please fasten your seatbelt, as we are
preparing for taking-off, thank you.

Díky, jsem připoutaný. Dvě deci čer-
veného, prosím.

May we inform you that consumpti-
on of alcoholic drinks in large quantities
is forbidden on board, thank you.

Díky, neožeru se. Dvě deci červené-
ho, prosím.

Please put your hand luggage under
the chair in front of you, thank you.

Díky, nemám kabinové zavazadlo.
Dvě deci červeného, prosím.

May we warn you that consumption
of drugs is strictly prohibited on board,
thank you.

Díky, nejsem feťák. Dvě deci červe-
ného, prosím.

Please switch your mobile phone off,
thank you.

Díky, mám režim letadlo. Dvě deci
červeného, prosím.

Please, don't take the safety instruc-
tions book out of the aircraft, thank you.

Díky, mám ji doma v pěti exemplá-
řích. Dvě deci červeného, prosím.

Please, pull your table into the hori-
zontal position for the meal, thank you.

Díky, držím dietu. Dvě deci červené-
ho, prosím.

May we ask you to refrain from smo-
king during the flight, as we follow the
strictly non-smoking policy, thank you.

Díky, nehulím. Dvě deci červeného,
prosím.

May we recommend that if you in-
tent to use the toilet, you should wait un-
til the yellow light turns off, thank you.

Díky, čural jsem na letišti.
Dvě deci červeného, prosím.

May we inform you that har-
rasing ladies on board is impolite
and unacceptable, thank you.

Díky, jsem teplý. Dvě deci čer-
veného, prosím.

May we inform you that har-
rasing any passenger on board is
impolite and unacceptable, thank
you.

Díky, jsem pasiv. Dvě deci čer-
veného, prosím.

May we inform you about the
opportunity of shopping in our
sky shop – we have incredibly att-
ractive prices, thank you.

Díky, neuvěřitelnému nedů-
věřuju a lákavé ceny mě nelákají.
Dvě deci červeného, prosím.

PAGE 4

We remind you that there are so-
me prohibited items passengers
are not allowed to come aboard
with, thank you.

Díky, to je dobrý, granáty
a kulomet jsem už poslal včerej-
ším letem. Dvě deci červeného,
prosím.

Our flight personnel has fol-
lowed a special training in order
to see to your comfort and satisfy
all your needs, thank you.

Díky, ve vzduchu nepíchám.
Dvě deci červeného, prosím.

We've just landed, welcome
to Prague and thank you for cho-
osing Czech Airlines, a member
of Sky Team alliance.

Jó, tak... už jen vodu. Neperli-
vou. Díky.

(Pod)palubní záznam

Uletěli jsme deset kilometrů.
 Blondýnka vedle chrápe
 a tak nemůžu usnout, aby se mi o ní zdálo.
 Do Prahy zbývá 1988 kilometrů
 letuška se zamkla na toaletě
 má měsíčky a mimochodem je také blondýnka.
 Chce se mi hrozně čůrat
 prolétáme oblastí mírné turbulence.
 Ještěže pod námi je Moskva
 a tam všichni čůrají na lidská práva.
 Snad do Prahy stihnu ještě tři piva.

Uletěli jsme 600 kilometrů
 Blondýnka vedle krká ve spánku
 já jsem stále neusnul
 letuška je furt v kabině
 nic se nedá dělat
 ještěže pod námi je Petrohrad
 a tam všichni vyčůrali na dějiny.
 Prolétáme oblastí střední turbulence
 Snad do Prahy stihnu ještě pět piv.

Uletěli jsme 932 kilometrů.
 Snad už po dvacáté buším na dveře toalety
 letuška už ani nereaguje.
 Blondýnka vedle prdne ve spánku
 vůně ženy
 ještěže pod námi je Kaliningrad
 a tam všichni čůrají na Evropskou unii.
 Prolétáme oblastí zvýšené turbulence.
 Do Prahy zbývá 964 kilometrů
 Snad stihnu ještě osm piv.

Za třicet minut přiletíme.
 Blondýnka vedle se probudila
 češe si vlasy
 ať jde k šípku
 stejně se už neuvidíme ani v mých snech
 natož v těch jejích.
 Už nestihnu ani menstruuující letušku
 turbulence jsem se zbavil
 ještě že ve výšce deset tisíc metrů nad Ostravou
 každý čůrá pod sebe.

This is your Captain speaking
 Lejdys en džentlmen,
 zets Váš kapitán spijkyn
 velkm abord
 avr erkraft je ňaký Erbas
 try handrd a něco
 anglicky umí lépe letuška,
 ale ta za chvíli porodí v kokpitu
 tak hev a kofi ze skladu
 if jor hangry připoutejte se
 k jídlu jsou pouze halušky
 se sójovými klobásami.
 Záchody jsou ucpané
 na byznys kles se čůrat nesmí
 ale do Bukurešti snad vydržíte
 sou hev a pleznt flajt.

Poezie bílá

Moje milá
 Lenka Bílá
 tady byla
 hodně pila
 nešetřila
 neplatila
 a pak byla
 tak opilá,
 že mě zbila.
 No, to je síla!
 Já se klátil,
 pak ji zmlátil,
 potom platil
 pak se ztratil
 avšak vrátil
 a oněměl
 když už neměl
 peněženku,
 ani Lenku...

Ú(let) bez letušek

Moje sekretářka
 je mou první čtenářkou
 a také kritičkou.
 Včera mi vyčítala,
 že se ve svých básních
 příliš často zmiňuju o letuškách.
 Prý uniformované ženy
 jako letušky a zdravotní sestry
 jsou čím dál, tím lákavější
 pro starnoucí muže.
 Usmíval jsem se,
 ale nedokázal jsem jí vysvětlit,
 že se v tom trochu mýlím.
 Manželka je totiž
 drsná policejní kapitánka,
 chodí téměř pouze v uniformě,
 přece jen jsem jí v životě
 žádnou báseň nevěnoval.
 Zato o mladých studentkách
 vysokých a středních škol
 bych psal celé sbírky veršů,
 ačkoli už dlouho
 žádné uniformy nenosí,
 žijeme přece v demokratickém státě.
 Mimochodem mě překvapuje,
 že básníci moc nepíšou
 právě o sekretářkách.
 Asi proto,
 že na jednu stranu pro sekretářky
 neexistují oficiální uniformy,
 a na druhou stranu
 básníci obvykle
 žádné sekretářky nemají.

Příjemný let

Kapitán nám přeje příjemný let
pod námi je Bukurešť
dostáváme bezpečnostní pokyny
letuška má tmavomodrou uniformu
nic moc
taková běžná třicátnice
s krátkýma nohama a velkým zadkem
nicméně přitažlivá pro nadřazeného čtyřicátníka
tak jsem na předvádění bezpečnostních instrukcí
zvědavě zíral
Dostáváme studené nápoje
pod námi je Brašov
letuška má červené lodičky
tento let asi neprospím
Dostáváme teplé sendviče
pod námi je Kluž
uletěli jsme pět set kilometrů
letuška má průhledné punčochy
ani Lidové noviny nejspíš číst nebudu
Dostáváme horké nápoje
pod námi je Temešvár
venkovní teplota je padesát tři stupňů pod nulou
hrozně jsem se potil
letuška diskretně mává rukou
pak zmizí do úzké kabinky na konci letadla
nejednou se mi taky chce hrozně čurat
musím se omluvit tlustšochovi vedle
abych se rychleji dostal do uličky
letuška má bílou podprsenku
Energetické nápoje nedostáváme
pod námi je Budapešť
letuška má černé kalhotky
letíme ve výšce deset tisíc metrů
asi proto se mi točí hlava
Pod námi je Bratislava
letuška má růžové bradavky
proletíme oblastí se silnou turbulencí
marjánku nedostáváme
mám na ni obrovskou chuť
a nemyslím jenom marjánku
Pod námi je Brno
začali jsme sestup k přistání
už abych si zapnul kalhoty
letuška má vychytralý úsměv
nejspíš ta mrcha na mě podá stížnost

že jsem ji během letu obtěžoval
na to kašlu
Přistáli jsme v Praze
několik uniformovaných chlapů
se ke mně blíží
doprovází je letuška
má černý plášť
ten nejvyšší z těch chlapů na mě začal hovořit
Zdravím vás pane
Ty vole ti čeští fizlové jsou i slušní
než tě zatknou
ještě tě zdraví
tak jsem dal ruce křížem
abych jim alespoň ulehčil práci
když mi budou nasazovat pouta
ale ten chlap mi najednou potřásl rukou
zatím co mi letuška pohládila tu druhou
Vážený pane
jménem České policie vám srdečně děkujeme
že jste se tady slečny letušky zastal
když se ji jeden z cestujících
který nám bohužel utekl
pokusil obtěžovat
Jsme vám moc vděční a
vaší odvahy si velice vážíme
Po prvním šoku jsem se brzy oklepal
a odpověděl
To nic není pánové
to by přece udělal každý pravý chlap
Doprovodili mě až do příletové haly
kde na mě čekala manželka s dětmi
Letuška už měla slzy v očích
vylíčila manželce celý příběh o mojí odvaze
pak jí řekla Vážená, blahopřeji vám
a trochu vám taky zavidím
váš manžel se během letu z Bukurešti do Prahy
choval jako pravý muž
To mě teda překvapuje
řekla moje žena
Má pravdu
s ní jsem už totiž dlouho mužem nebyl
Letuška má v ruce lísteček
Tady je telefonní číslo na mě
zavolejte mi někdy
můžeme si popovídat u sklenky vína

Děkuji odpověděla manželka
nejspíš vám zavolám já
ten můj je tak líný
že by na to určitě zapomněl
nicméně já mu to budu rozhodně
připomínat.

Jen jednoho lituji
že jsem nepotkal kapitána posádky
abych mu poděkoval:
byl to skutečně příjemný let

Anná Brikiusová

tyř

Dravé představy

hrnou se kupředu
v houfu natěsnané

maraton běží,
pár jich nestíhá

dav je unáší vpřed
napůl v mdlobách

představy se ženou
zuřivě dravé
těch málo znavených
se nechá
davem nést

kam ale?

(24. 10. 2013)

tyř

Martin Vokurka Básně z listopadu

...

Věci mohou končit
Odpoledne
Nebo
ve čtyři ráno
Stejně dobře
Prásknutím dveří
Lokem alkoholu
Pronikne
hluboko do posledního střeva
Slepýho i mlčenlivýho
Pak to praskne
V plotýnce nebo
Cystě
Slova se vyřinou
Co nejdou vzít
krutý spermie
Zpět z dělohy
Ještě pár dnů
možná týden
Bude se snídat
rohlík máslo

Uvázlý v krku
až do večerní
Úzkosti
Zúčtují se nákupy
za minulou výplatu
Ve slabý chvílce
dokonce i plány
Maj tu pořád
svý těžký místo
Na týhle cestě
každýho z nás
Dvou
Za jiným
Štěstím

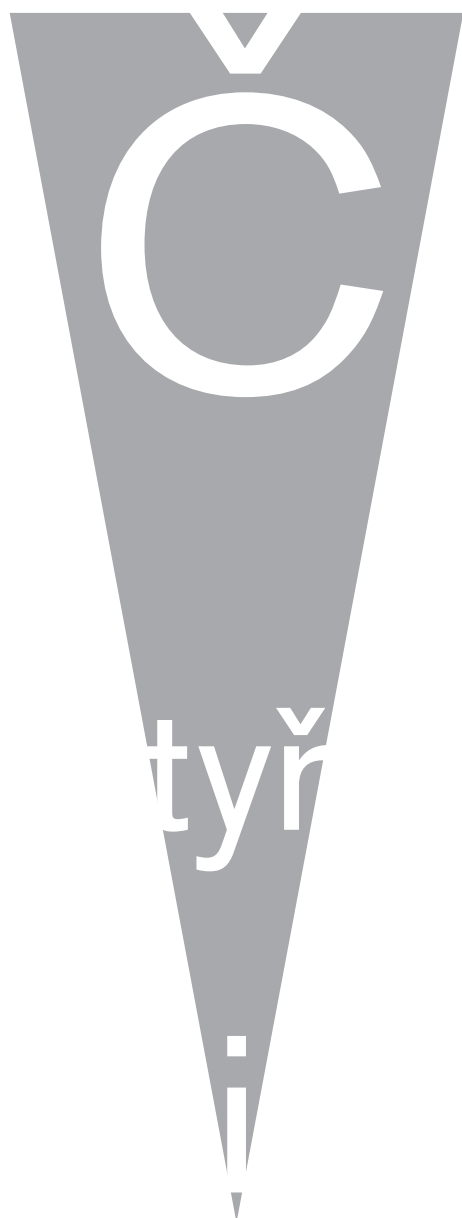
• • •

Ztvrdlý bahno
Kroků
Kolem tvýho domu
Kolem dokola
Tisíckrát jsem obešel
Hlínu tvaroval
Smutkem
Touhou
Viděl světla
Rozsvěcet Zhasínat
Šaty padat
Závěsy stahovat
Vlasy rozpouštět
Kytku usychat
Co krok to věčnost
Co věčnost
to čas
co už není
Tvý obrysy se zjevily
Jednou dvakrát
v okně
přes mlhu
zrychlenýho dechu
Jednou ses podívala
dolů do propasti
Usmála se
když jsem tam nestál
Víc zázraků člověk
Nesmí chtít

• • •

Hypnotikum nezabírá
Podvod nadnárodního monopolu
A lásky
Marný
Když vím
Že jsi s jiným
To není v indikacích
Na příbalovém letáku
Na to tu sračku
Nezkoušeli
Na dobrovolnících
A krysách
Prý to však zaručene zabere
K ránu
Až bude svítat
Za pár let
Až mi oznámí rakovinu
To se tableta
konečně ozve
Rozpustí se
Chemický složení
zapadne do zoufalství
Molekul
Budu usínat
Konečně
Už dávno mrtvej
Bez tebe

Milan Hrabal **Haiku** **v hájku**

* * *

vteřiny letí
tvá křídla roznášejí
za obzor pleti

* * *

otloukám kůru
v naději že šťáva zas
vyrazí vzhůru

* * *

broskvoně věší
cukrbliky plodů
hniličkám k pádu

* * *

hlásí se stáří
vyvoláno se krčí
a chce se pářit

* * *

opuť mě kdy chceš
dost šťáv už jsme si dali
vášni raší pleš

* * *

lokty ostré tik
v klíně místo výkřiku
pohoda spíš zvyk

* * *

noc nasazuje
ohlávku tvým pohlavkům
a co pohlaví?

* * *

šklebíváš se
jak tvá vagína nevinná
mezi zdí a psem

* * *

v hotýlku se zdi
nezardí zpěv těl je krátký:
pomiluj a jdi

* * *

díváš se z okna
déšť ti neodpovídá
i pláč je voda

* * *

jen moře chceme
a břehy odmítáme
v sobě a kde ne?

* * *

jezero mlčí
tvé kruhy zapomnělo
a mé tvé tělo

* * *

s pokorou listí
opadá do našich stop
paměť se čistí

* * *

žaluzie dělí
šedivé dění uvnitř
mne od nedělí

* * *

za stromy roste
srst hor jak plot poťouchlý
slít klid je prosté

* * *

hudba nás uspí
kytara ve tvém klíně
vrací mě hlíně

* * *

líbat mě můžeš
jen v dešti na ulici
voní tvá kůže

* * *

opilá růže
rozkvétá se smrtí slunce
chce svléct tmu z kůže?

* * *

v záhonu klečí
žena vede při s květy
bez dlouhých řečí

* * *

potři si vínem
lotos pro mne otevři
se v světě jiném

Píseň yellowstonského smrku

Robert Frost

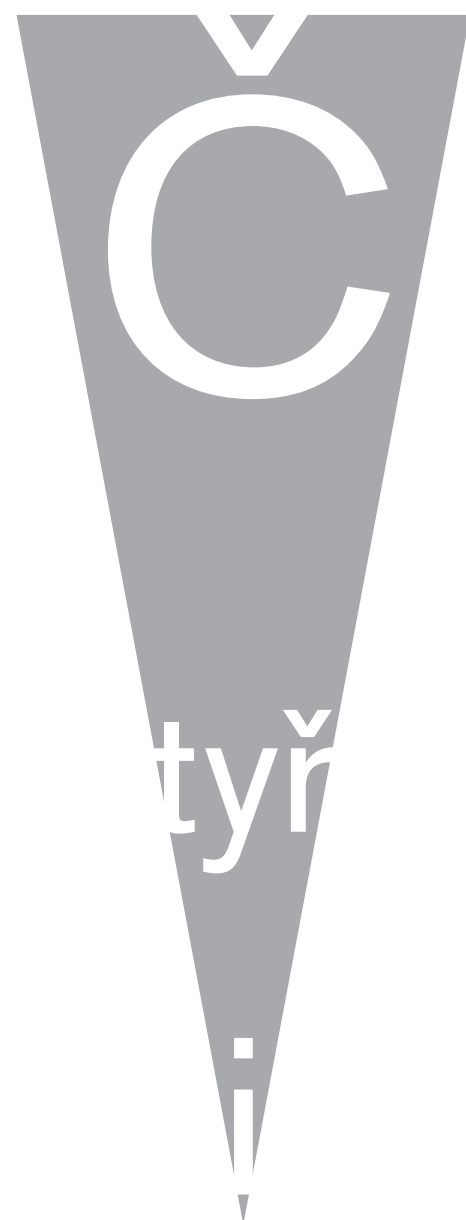
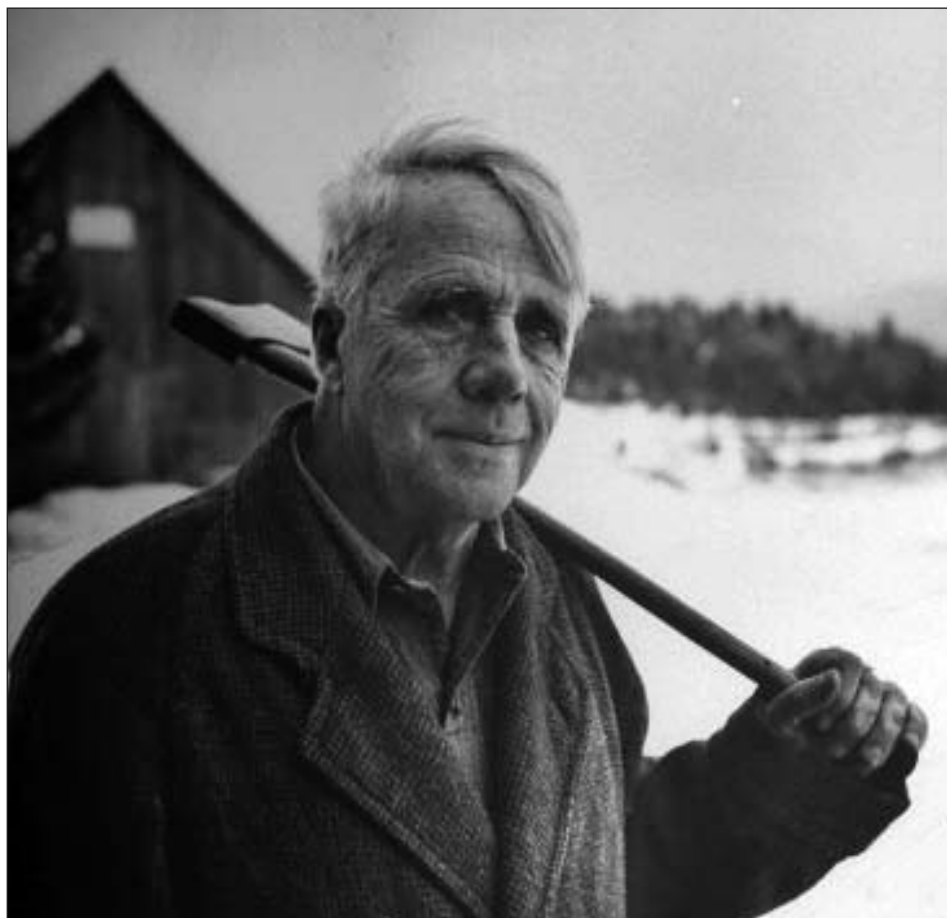
Už nedopočtu se já jar
tak jsem stár
ach stár!

Už nedopočtu se já zim
s každou příští odcházím
ach odcházím!

Sekera dřevaře střelhitá
mé letokruhy spočítá
ach spočítá!

Přeložil
Michal Šanda

Robert Frost

V koncích
Tomáš Čada

Garsonka

Z kuchyně krok do obýváku
a z obýváku do ložnice
Čpí tu pach staroby
a čajový servis je
přes veškerou snahu upatlaný
napořád

Omyšlý molitan kryje hrany
Aby neublížily

Madla po stěnách ochmataná
bezmocnými stisky

Postel pedantsky zastlaná
Přes lampičku růženec

Přehlížíš to unavenýma očima Víš
Těch krabic Bys vzal Vždy příliš málo

***

praprarodičům

Za ještě žhavýma očima uzebaná objetí
Pápěřivost vtesaná do kůže vrypy
Do kostí křehkou odhmotněností
Každý pohyb cílen směr absolutno

Neudržíš se a křičíš
„Počkej – prosím – dnes
ti ještě musím prdel utírat já,
předplacený to máme až od dýl!“

Úplně zbytečně

Nad velkou básní Malého Radka
Vzpomněl jsem na srnu která k nám přišla umřít
Utekla z lesa Aby si ustlala před naší kůlnou
Vykopat hrob musel v tom mrazu děda sekerou
A babička

dlouho chodila pro dřevo
dlouho ze studně nosila vodu
dlouho ji nad kamny nahřívala

Předlouho dědeček umýval zažranou smrt z rukou

kripta z fonetiky

Zatvrzele jsi volil komunisty
Já měl důvod proč se hádat
Politika nám ale nepřekážela
Spíš má touha být jakoby dospělý
A tvá přání mít správného vnuka

Nebyl jsem s to tě pochopit
Říkal's třeba: „Dobrého nepálí.“
A kůrou dlaně ledabyle zabil vosu

Říkal's třeba: „Dones skripta.
Ať vím, proč jsi musel skončit.“
Pár dní na to bez rozloučení umřel

Nespavost

Přes noční ticho
klubou se strachy
Hřaduji

Nevytřeno Neuklizeno
Prázdnota přeplněných místností

Lampa tmu neředí Jen tiše
překáží stín který vrhá
Na dotyk hebké řeže do dlaní
A nikam nevede ani to věčné
přemáhání se do snů

Křižování dítětem
Dábla nevyhání

Patřit nikam

Pravidelný odchod bez rozloučení
Plácáš se nepatřičně Jak prádlo
vyvěšený vprostřed Magistrály
Člověk musí být odněkud Někam patřit
Ale po tolika rumech nejsi ani sám sebou
Ten co do přidušené noci křičí
„Čůráci zasraný! Zasraný čůráci!“
Ten člověk tě nikdy nepotkal

Vánoční

Šňůry aut tečou ulicí
Po oknech jim stékají
šňůry deště
Teplota celý rok neklesla
pod bod mrazu
S náladami je to horší

*V dávných dobách, kdy ještě vládla kraji zima,
vyvrhovali promrzlí zmírající koně. Zaháněli
mráz jejich vařící krví. Hltali ji v spěchu, ne-
boť při styku se vzduchem krev krystalizovala,
připomínala rudé vločky. Zuby rvaly ještě te-
pající srdce, prokřehlé prsty se s potěchou bo-
řily do tuhnuoucí tkáně. A pak – naposledy sy-
tí – uléhali do rozpáraných břich vyhlížet na-
ději. Uvelebili se v nich k smrti spokojení.*

Krve aut se nenapojíš
Jejich srdce nepojíš
V útrokách klid nenalezneš
A kdyby ses přece navrátil do břicha koně
Bude to jen prázdná Nesmyslná manýra
Zima k nám už nechodí

Z připravované sbírky Spodní patra

V příštím čísle (vychází 1. ledna 2014)

rozhodně nenajdete:

kešku

vystřihovací bustu režiséra Davida Drábka

jízdní řád na trati 080 Česká Lípa – Bakov nad Jizerou

zatoulaný tón z houslí Giuseppe Guarneriho

Na shledanou příště!
Ne za pomeňte!

SVŮJ K SVĚMU!

+++

KRÁL POČASÍ

a proslulý vědator přírody XIX. století.

p. p. p. p. Antonín Fiala. 10/10 2004

Knihtiskárna Vondruška & Kolanda, Praha-Karlín. — Nákl. Ant. Fialy.

+++

A-3446

KRÁL POČASÍ

A PROSLULÝ

VĚDÁTOR PŘÍRODY XIX. STOLETÍ.

(ANTONÍN FIALA.)

Pravidla a pokyny pro všechny přátele pěkného počasí, zvláště pro hospodáře, zahradníky, zahradní šenkýře, turisty, výletníky, cestující atd.. dle nichž možno na základě výsledků dlouholetého pozorování a zkoumání povětrnosti proslulého astronoma a proroka Ant. Fialy s jistotou se řídit.

První privilegovaný prorok pražské povětrnosti.

(Původní reprodukce Husníka a Häuslera na Král. Vinohradech dle fotografie z atelieru J. Gabriela v Karlíně.)

V PRAZE 1894.

Knihtiskárna Vondruška & Kolanda v Praze-Karlíně.

Nákladem Ant. Fialy.

Předmluva.

Každého snad člověka zajímá povětrnost, ať dobrá či špatná, avšak lid zcela jinak posuzuje příčiny, pohody i nepohody. Jelikož zkušenost učí, že v dobách těžkých a krušných mívalo větší váhu slovo toho, kdo svá proroctví čerpal z pramenů neznámých a jaksi zahalených, proto naslouchá množství lidu tím důvěrněji těm prorokům povětrnosti, nejraději však »zkušeným prorokům«, kteří jsou jaksi ve stálém styku s přírodou a kteří tomu jak náleží rozuměti mohou.

Mezi takovéto »zkušené proroky« náleží také náš proslulý prorok povětrnosti p. Antonín Fiala, který jako samouk vědu svou prostředky velice primitivními provozuje, celé dni a celé noci v přírodě prochoditi musí, za účelem zkoumání a pozorování úkazů nebeských, by dle toho pak povětrnost předpovídati mohl.

Dobrý to a neunavný muž, jehož vytrvalost a pravidelnost, s kterou plní svoje povětrnostní předpovídací a proročké povolání, vzbuzuje respekt... ač je celá řada těch nevěřících Tomášů, kteří blahodárnou činnost Fialovu bagatellisují. A přece jak nežíštná to obětavost a starostlivost o spoluobčany, která se stává zejména letního času, a to vždy přede žněmi a den před hromadnými výlety, až tklivě dojemnou.

Poněvadž až dosud nemá pan Fiala — to je skutečně úžasné a jenom u nás možné — svou řádnou

a stálou meteorologickou a pozorovací, zároveň však také publikující stanicí, je odkázán s oznamováním změny počasí na svou vlastní kolportáž, kteráž, díky Bohu, je mu v plné míře volna a dovolena. A tak je nucen »profesor pražské povětrnosti« den co den obcházeti všechny pražské redakce, čelnější závody, restaurace a kavárny a osobně roznášeti svoje všeobecně známé červeno-modře psané lístky s počasovým programem, se třemi lapidárními křížky v záhlaví, podepsané začátečními písmeny prorockého jeho charakteru a povolání »p: p: p: p: p: atd.« (první privilegovaný prorok pražské povětrnosti).

Obyčejně přijde jako duch... položí lísteček na stůl — (v poslední době roznáší svoje proroctví na lístcích, ozdobených svou vlastní podobiznou v úboru astronoma pohlízejícího mohutným dalekohledem na oblohu) — a prohodí: »Tak pánové — tady to je... račte se podle toho řídit... je to spolehlivé.«

Jeho prorocké povolání ho ani v nejmenším nenamáhá, neboť on pro ně žije a ví, co lidem prokazuje, a jest přesvědčen, že má nárok na vděčnost. Proto také, laskavé čtenářstvo, račte se podle toho řídit, co pan Fiala prorokuje, neboť je to vždycky a úplně — spolehlivé.

Prorok Fiala má dosti pestrou minulost, která těsně souvisí s jeho povoláním. Byla jeho školou a jeho neúpornými, dlouholetými studiemi a proto nutno se o ní zmíniti.

J. B.

Životopis † † † p: p: p: p:

prvního privilegovaného proroka pražské povětrnosti
Antonína Fialy.

P: p: p: p: p: Antonín Fiala narodil se r. 1836 v Praze a byl pokřtěn u sv. Štěpána. V útlém věku musil se Toniček odebrati se svým otcem do Slaného, kdež si postavil cihelny a pěstoval zahradnictví. Už tehdy jako malý hoch cítil v sobě svoje pozdější povolání... neboť, ač pracoval v cihelně a v zahradě a učil se hráti na křídlovku, věnoval celou svou pozornost výhradně nebesům, hvězdnaté obloze a počasí. »Ovšem, tehdy jsem neměl ani tušení o tom, že stanu se prorokem,« praví o této mladické periodě sám Fiala. Co jej ale k tomu pobádalo, že věnoval větší pozornost nebesům a hvězdnaté obloze, když více jiného na starosti měl? Jedině to, když sám v cihelně a zahradě pracovati musil, a když tak náhlé obraty povětrnosti mnohdy velké škody již na hotové práci byly způsobily, přemýšlel stále o tom, jak by bylo možno před tak zhoubným živlem se uchrániti a tak častým škodám zabrániti.

Tu pomyslí si p. Fiala, že některé známky na obloze nadarmo nejsou, a že každá ta známka as něco znamená, dle kterých se povětrnost řídí, podjal se tedy té myšlenky, že tato znamení nebeská pozorovati a zkoumati bude. Zbývala mu pouze věda; i počal se tedy vášnivě vědou obírat, jak to vůbec lze dobromyslnému člověku, jenž tomuto druhu práci mohl věnovati pouze prázdné chvílky svého života, naplněného zcela jiným, odchýlným zaměstnáním. Studie páně Fialova nevyžadovala příliš předběžného vzdělání v oboru astronomie a týž oblíbil si jen bezprostřední zkoumání a pozorování hvězd za klidných letních nocí. Takovým způsobem

vzdělával se ve svém umění a pozorování, až dospěl k tomu tak daleko, že již věděl, a tudíž mohl i předpovědět, na kolik hodin, ba i na kolik dní napřed, jaké počasí přijde, a tím také sobě i mnoha jiným velice prospěl; tím pak docílil jakéhosi uznání venkovského, jemuž bylo souzeno stále víc a více na dráze jeho života započaté pokračovati.

Jeho soukromé prostředky nedovolily mu nikdy, aby si zakoupil teleskop neb drahocenné lornety; to mu však nevadilo, a pokračoval ve svém zkoumání a pozorování hvězdnaté oblohy jen pouhým okem dál a dále, až se v tomto oboru jak náleží zdokonalil, by jedenkrát veřejně jako prorok povětrnosti vystoupiti mohl, což se mu ovšem podařilo, neboť on věděl, že jméno jeho jedenkrát na celé zeměkouli oslavováno bude.

Roku 1865, tedy rok před wojnou, stal se Antonín Fiala dědicem cihelny i zahrad — ale byl prý falešnými a nesvědčitými lidmi o své jmění připraven a osudu vydán. Ale Fiala nezmálomyslně, sebral tlumok a šel do světa na zkušenou — zkoumat povětrnostní poměry v jiných zemích a srovnávat je s našimi. Proputoval celou naší říší... prochodil celé Čechy, Moravu též i Slezsko, Uhry prorážoval kříž na kříž, byl dále v Sedmihradsku, v Bukovině, na Svaté Hoře u Příbrami, v Haliči zatoulal se až do Inšpruku, jel kolem Chicaga a Amsterodámu, viděl moře... (to prý je pro povětrnost náramně dobrý a mohutný regulativ...) viděl zkrátka a dobře celou rakousko-uherskou říši a to je »pořádný flák země«.

Na těchto potulných výzkumných cestách svých, by se nějak uživit mohl — jelikož potřebným kapitálem na cesty opatřen nebyl — vypomáhal si zahradnictvím, tu a tam křídlovkou; tenkrát se ještě proroctvím neživil, jelikož nebyl v tom ještě dosti »honěný a vyškolený«.

Dále pak vykonal Fiala cestu až do Ruska za účelem pozorování a prozkoumání tamnější povětrnosti, o němž praví na základě bedlivého pozorování, »že se celkem tamní povětrnost shoduje s naší, až na to, že tam mají více sněhu a tudíž i více zimy«.

V Rusku měl též pan Fiala několik svých známých, ku kterým se byl také uchýlil. Nejdříve zašel si do města Čenstochova (v jižním Rusku), v známé to místo poutnické, kdež se také nachází zázračná »Černá« Panna Maria (tak jako u nás v Čechách jest zázračná Panna Maria na Svaté Hoře u Příbrami) a kamž také do onoho Čenstochova přichází každoročně na tisíce poutníků ze všech končin světa na tuto slavnou pouť, jmenovitě Rusové, Poláci, Rusíni i také Češi.

Dlužno podotknouti, že náš prorok Fiala jest velmi pobožným člověkem, který také neopomenul, když do Ruska přišel, této pouti se účastniti a svou pobožnost u Panny

Marie vykonati, by si její pomoci vyžádal, aby v jeho konání jej podporovala. (Taktéž každým rokem koná s sebou procesí na Svatou Horu.)

V okolí Čenstochova a vůbec v celém jižním Rusku, jest mnoho českých osad, zařízených od samých Čechů, kteří se tam byli před delším časem ze své vlasti vystěhovali, kdež doufali lepší budoucnost najíti. Mezi tamními Čechy byl Fiala velice vítaným a oblíbeným, už z ohledu toho, že on sám dobrým hospodářem jsa, přispíval mnohým hospodářům radou i skutkem, jak si v hospodářství počínati a pole své vzdělávati mají, by práce jich tak obtížná a namáhavá velkého užitku jim přinesla.

Nejvíce navštěvoval jen české osadníky tam usazené, chodil od vesnice k vesnici, prohlížel a zkoumal jejich hospodářské zařízení, při tom ale stále se zanášel zkoumáním a pozorováním povětrnosti, aby tamní povětrnost důkladně vypozoroval a prozkoumal.

I stalo se také, že přišel do jedné osady, kde si hospodářové na špatné počasí stěžovali, že jim neustále prší, hrozné bouřky a lijáky všechno na polích ničí, takže na špatnou úrodu jen počítati mohou. Pan Fiala vyslechl klidně tyto jejich nářky, neboť již věděl, co má činiti a jak hospodářům pomoci, aby na špatné počasí a na špatnou úrodu si nářikati nemohli. Zkrátka jim řekl: »Já vám zde udělám něco tajného, že žádné deště, ani velké lijáky, ani bouřky a krupobíťi vám škoditi

nebude, a od dnešního dne se tak stane; když přitáhnou velká mračna nad vaši krajinu, klidně se zase rozejdou a půjdou dále, aniž byste se čeho obávati měli, že by vám nebezpečí aneb zkáza hrozila.«

Někteří však jeho slovům ani uvěřiti nechtěli, že jest to naprosto nemožným, aby jednoduchý prostý člověk byl s to něčeho podobného dokázati, a jiný zase do konce mysli, že to musí být nějaký čarodějník, který jim chce čarovat. A vskutku se brzy přesvědčili, že to, co jim byl Fiala prorokoval, se také stalo.

Sotva že byl Fiala své tajemné dílo vykonal, aniž by kdo toho tušil, bylo pozorovati, že povětrnost se pozne-

náhlu změnila a drahý den již lepší počasí také nastalo. A od těch dob bylo již stále lepší počasí, než jak dosud tam panovalo. Obilí na polích stávalo se lepším, brambory, řepy a ovoce taktéž a vůbec celá úroda stávala se pěknější, takže téhož roku — jak si hospodářové tamnější vypravují, velmi často na proroka Fialu vzpomínajíce — měli hojnou úrodu.

V rychlosti rozšířila se po celém kraji zpráva, že jest tam nějaký cizí člověk, který jim prorokoval a zároveň udělal lepší počasí, než jaké dosud tam stále panovalo; jméno Fialovo šlo od úst k ústům, od místa k místu, až také dověděl se pak o něm jeden bohatý šlechtic-statkář z jiného místa,

který nechal ihned proroka Fialu k sobě povolati. (Na jméno tohoto bohatého šlechtice-statkáře se již p. Fiala nepamatuje.) Zde mu připadla též veliká úloha. — V osadě té — ležící mezi samými vrchy a lesy — jakož i po celém okolí řádilo tak hrozné povětrí za neustálých velikých bouřek a lijáků a ode všad se již z lesů a vrchů voda proudem valila a pole zaplavovala, že nikdo nevěděl si rady ani pomoci, co dělati, ponechali již vše osudu a jen na pomoc Boží spoléhali.

Avšak náš Fiala věděl již, jak tomu odpomoci; ne snad čarováním, ale pomocí Boží dovedl zmírniti tak zhoubný živel, že bouřky a lijáky přestaly, voda se do země zatáhla, aniž by úrodě uškodila, a rázem pěkné počasí nastalo. — To bylo však mnohým divné a skoro neuvěřitelné, co se tak bylo najednou stalo; nikdo nebyl s to počínání Fialovo pochopiti, že pojednou tak náhlý převrat v povětrnosti nastal.

Tu teprve byl prorok Fiala tímto takovým zázrakem, který byl učinil, ještě více oslavován, že odvrátil tak hrozné nebezpečí jim hrozící: ze všech stran dostávalo se mu díky a velikého uznání, i nabízeno mu od mnohých bohatších statkářů skvělé zaopatření až do své smrti: avšak nabídky ty s díky odmítnul, jelikož chtěl se věnovati jen svému proročkému povolání, v čem také již bohatých vědomostí a zkušeností nabyl a v povolání svém až do své smrti setrvati chce.

Když byl již tak delší čas na Rusi pobyl a jak náleží tamní povětrnost důkladně prozkoumal a vypožoroval, tak že cítil se již dosti schopným a zručným ve svém umění proročném, tu pojednou dostal p. Fiala jakési vnuknutí od Boha, by se zase do Čech navrátil a tam pro blaho lidstva pracoval. Ač slibovala se mu dosti skvělá budoucnost na Rusi, kde, jak sám praví, mohl býti až do své smrti zaopatřen a o nikoho se starati nemusil, přece však uposlechl hlasu Božího a nazpět do Čech se zase navrátil.

Cestu z Ruska do Čech vykonal p. Fiala opět pěšky (tak jako vykonal musil cestu pěšky z Čech až do Ruska), ovšem, že cesta ta hezky dlouho trvala, než se do Čech zpět navrátil. Zpáteční cestou do Čech bral se p. Fiala přes Bukovinu, Halič, Polsko, kolem Chigaga, dále přes Cařihrad a Uhry na Moravu a z Moravy přes Pardubice do Čech, až konečně jednoho krásného dne šťastně živ a zdrav do Prahy došel.

Tenkrát nebyl p. Fiala ještě v Praze tak všeobecně známým, jako jest nyní, a proto také málo kdo o něm věděl — mimo několika známých — že se jeho slovutnost v Praze nachází. Neměl však ani tušení o tom, že by se někdy trvale v Praze usadil, a také si ani netroufal v Praze trvale se usaditi a svou proročskou praxi provozovati, zvláště když pomyslí, že jest v Praze mnoho učenců z povolání a k tomu ještě hvězdárna, tak že by on, jako člověk nestudovaný vysokého učení, veřejně ani vystoupiti nemohl, nepovšimnutým a zneuznaným by zůstal.

Ale chyba lávky! Člověk miní a Pán Bůh mění!

Téhož roku, kdy se byl p. Fiala do Čech navrátil, měla se konati právě poutní slavnost sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje na Velehradě, kteréžto slavnosti chtěl se též p. Fiala účastniti. S pevným úmyslem a předsevzetím, že slavnosti té se také účastní a pak že zase po této slavnosti dále do světa se podívá, připravoval se pomalu na cestu na Velehrad, když tu však pojednou přinesly všechny pražské časopisy zprávu, že se oznamuje z Velehradu, že tam vypukly epidemické nemoci, které tam mnoho řádějí, a varováno obecnostvo, by se nikdo na cestu nevydával a na Velehrad nejezdil, že následkem toho se slavnost odkládá na čas pozdější. — Tim se tedy stalo, že p. Fiala nikam na Velehrad jíti nemohl a plán svůj, který měl již zosnovaný, se mu byl zkazil a tak nadobro v Praze uváznu.

Přemýšlel, co má nyní počíti, i nezbývalo mu nic jiného, než vrhnouti se na dráhu svého prorockého umění a svou blahodárnou činnost rozvinouti. Pokusil se tedy o to, jak mu štěstí v Praze přáti bude.

Ačkoli jeho vědecké předpovídání o povětrnosti mohlo se považovati jen za skrovný počátek v tomto oboru, přece vydával denně zprávy o povětrnosti na lístkách, jím samým psaných, které po Praze sám roznáseti musil, a tak povětrnost oznamoval, což až po dnešní den tak čini. — Jak staré přísloví praví, že každý začátek je zlý, tak i začátek Fialův byl zlým, neb mu bylo s mnohými obtížemi zápasiti a všech sil napnouti, by si existenci svoji uhájiti mohl.

Na důkaz toho budtež zde uvedena některá data, jak byl tenkrát p. Fiala jako prorok povětrnosti novinami posuzován, když tak někdy počasí, jaké byl prorokoval, zrovna nenastalo, což ovšem jeho vinou nebylo, neb někdy jest to absolutně mýlka přírody, že se ukáže jiné počasí, než jaké pan Fiala předpoví.

Tak čteme v jednom pražském listu z roku 1885, jak následuje:

»Již jsme za toho deště mysli, že snad prorok povětrnosti pan Fiala někde se utopil. Dříve každý den počtil nás svou návštěvou, a když vstupoval do místností redakčních; usmíval se potměšile a tvářil se, jakoby v pravé kapse měl déšť a v levé slunce a podle libosti jedno nebo druhé mohl vytáhnouti. Sotva že však spustily svatováclavské deště, Fiala zmizel a nebyl viděn do dnešního dne. Pršelo první den. Fiala nic, a druhý, třetí a všechny další dny — změna povětrnosti nepřicházela. Čtenář marně hledal lokálku o prorockví Fialově, jenž tímto dlouhým otálením se změnou stal se věru velmi nepopulárním.«

Dále pak v jiné dny čteme:

»Prorok povětrnosti p. Fiala po dlouhé pauze navštívil nás opět v redakci a sdělil, že nastane opět posmourné a

deštivo, nežli uplyne 55 hodin, počítajíc od 12. hod. polední včera. S uspokojujícím úsměvem oznámil zároveň, že vyplnilo se jeho proroctví o měsíci září, o němž předpověděl svého času, že panovati bude v něm sucho; prorok povětrnosti p. Fiala přesvědčil nás doklady, že do 25. září pro sucho nemohlo se na mnoha místech orati.«

»Pan Fiala od Štočků, jinak znamenitý prorok povětrnosti, jenž už několikrát šťastně uhodl, jak zítra bude, měl poslední čas stálé mrzutosti: »jeho hvězdy« mu pořádě ukazovaly, že bude špatně, ale zlý svět pražský odměňoval se mu za to nehezky. Myslil, že on je tím vinen. Včera přišel p. Fiala zase do redakce naší a byl dopálen; na otázku, kdy bude

zase pršet, že už řepa shnila, odpovéděl: »Už nesmí. Teď bude zase hezky, ale jen na krátko. Já za počasí nemohu.« Když mu bylo řečeno, že už se zmýlili větší proroci než on, usmál se čtverácky a doložil: »Snad přece bude jednou pěkně!«

»Pan Fiala, neunavný prorok povětrnosti, oznamuje zase: »Blíží se pošmourné, deštivé a místy sněživé počasí.« — O rychlosti, s jakouž počasí spěchá, pohříchu neví pan Fiala nic určitého. Kdy tedy nastane jím ohlášená povětrnost, neví zatím nikdo.«

»Pan Fiala myslí, že dnes chvílemi bude slunečno, jinak ale že bude opět větrno a pošmourno a deštivo. Něco z toho všeho, co prorokuje, snad přece nastane, poněvadž jiného již není nic možno.«

»*Pan Fiala předpovídá, že dnes bude chladno, pošmourno, chvilkami slunečno, místy deštivo, ba že i někde sníh padati bude. Včerejší svědectví páně Fialovo se osvědčilo, možná, že bude dnes opět šťastným.*«

»*Pan A. Fiala prorokuje, že bude dnes ještě pošmourno, chvílemi slunečno, snad i déšť a sníh se dostaví, ale brzy už dostaví prý se změna povětrnosti. V listopadu bude dle pana Fialy více jasno než v říjnu, za to ale též větší zima. Teplo a déšť odstěhují se jinam. Až posud nevymohl si pan Fiala na své proroctví patent a může se tudíž bez rozpaků mýlit.*«

»*Prorok povětrnosti p. Fiala vyšvihl se již výše a neoznamuje pouze, jak bude zítra neb pozejtří, nýbrž ví už napřed, jak bude celý příští měsíc; včera navštívil nás opět a sdělil nám, že měsíc říjen bude deštivý a studený, i sníh možno prý očekávat, a proto radí hospodářům, aby si pospíšili se sklizením. Možná, že si páni hospodáři pomyslí: Tenhle Fiala je čtverák, a pospíší si; v říjnu ať už je potom jakkoliv.*«

»*Povětrnost.* Pan Fiala už obrátil a prorokuje pouze, že nastane povětrnost proměnlivá a místy dokonce že se slunce na nás opět usměje. O sněhu zatím zase nic neví, ačkoliv před několika dny už ho živě viděl padati; dle všeho se zdá, že pan Fiala přece posud neslyšel, jak tráva roste.»

»*Povětrnost.* Pan Fiala prorokuje, že dnes i zítra bude pošmourno, pouze místy slunečno a někde také nastanou přeháňky. — V prosinci bude dle p. Fialy povětrnost střídavá, totiž pošmourná, deštivá i sněživá a někdy nastane prý také zima, teprve v lednu a únoru dostaví prý se mrazy, z nichž páni sládci budou mít radost. Pan Fiala prorokoval už sice mnohokrát dobře, ale zdali je pravda, co tu hned na tři měsíce napřed povídá, neví jistě on sám.»

Jak z toho lze souditi, že zprávy tyto pro pana Fialu příliš lichotivými nebyly a následkem toho pak dostaly se o něm zprávy do světa velice nepravdivé a nespolehlivé; avšak p. Fiala nedal se tím nikterak odstrašiti a pokračoval ve svém předpovídání o povětrnosti dál a dále.

Bylo to právě dne 5. března roku 1886, když při své obchůzce Prahou setkal se Fiala s jistými pány, kteří jej byli již osobně znali a o něm také slyšeli, že on tak znamenitým prorokem povětrnosti jest. Tito pánové vyzvali tudíž p. Fialu, by s nimi někam do hostince šel a tam jim něco ze svého prorockého umění pověděl. Pan Fiala vyhověl tedy přání oněch pánů a zašel s nimi do plzeňské pivnice k »Donátovi«. Usedli všichni kolem jednoho stolu a tu pak vyzvali laskavě p. Fialu, by jim tedy něco o povětrnosti a také něco ze svého života vyprávěl.

Pan Fiala nedal se mnoho pobízeti, dal se do vypravování a o povětrnosti, dále jak se pozná změna počasí a dále pak vypravoval o svém pobytu na Rusi, jaká tam jest povětrnost rozdílná od naší, pak vypravoval, co byl všechno v Rusku provedl a viděl. Když tak byl v nejlepším vypravování, tu pojednou povstal jeden pán z této společnosti a k Fialovi pravil: »Poslyšte, nedělejte si z nás tady blázny, když sám blázen jste; nesmíte si mysliti, že jsme tak hloupi a na rozumu padlí, bychom vám to všechno věřili, co vy nám tady povídáte — vy jste asi nějaký svatohorský prorok — a kdo ví, zdali jste snad někdy v Rusku byl anebo Rusko viděl, — to můžete povídati nějakým hloupým a neuvědo-

mělým lidem, jako jste vy — ti tomu budou snad věřiti, ale my ne!!« — — —

To ovšem p. Fialu náramně dopálilo, neb něco podobného mu ještě nikdo v celém světě neřekl, že si dělá jen blázny z lidu, přestal také hned s vypravováním a nechtěl již déle ve společnosti té zůstat, neb takovouto urážku, jaká se jemu právě stala, nebyl s to snést, která přesahovala již všechny meze respektu; vstal hned od stolu a pravil: »Pánové, abyste tedy věděli, že já, jakožto prorok povětrnosti něco znám a umím, přesvědčím vás tedy o tom, že zítra ráno bude tak hustě sníh padati a taková chumelenice bude, že nebude

možno nikomu ani po ulici jíti, a vám, pane, co jste mne byl tak nyní potupil — zvláště ne! Pak se tedy přesvědčíte sami, že já skutečně něco znám a také umím!»

Po těchto slovech — ani pivo nedopiv — z místnosti odešel. — — —

Druhý den po té byla hned z rána již obloha zahalena hustými šedými mlhami, z nichž se sníh tak hustě sypal a taková vánice a chumelenice byla, že nebylo vskutku ani možno po ulici jíti. — Prorockví páně Fialovo se tedy vyplnilo; ne snad náhodou, že by byl uhodl, že takové počasí bude, jaké právě také v ten den bylo — a jak tak mnozí prohodi, »to Fiala uhodl náhodou« — ale Fiala vyprosil u Boha, aby právě

takový nečas na ty všechny nevěřící Tomáše seslal — aby se tedy tím přesvědčili, že on, jakožto pražský prorok povětrnosti, něčemu rozumí a také povětrnost dělati umí.

Dost možná, že najde se ještě některý z těchto pánů, tenkrát v Donátově plzeňské pivnici přítomných, a že se asi zajisté na to pamatovati bude, jak tehdy p. Fiala na druhý den velikou chumelenici předpověděl a že se také na důkaz toho mnoho chumelilo a u »Donáta« pak zase na zdraví proroka Fialy se hodně — chmelilo.

To byl tedy první pokus p. Fialy, který se mu výtečně podařil, a takových pokusů, jako s deštěm, bouřkou, suchem, teplem atd. se mu již na sta a vždycky podařilo.

Roku 1890 předpověděl též pan Fiala velikou povodeň, jakož i srúení kamenného mostu. Jak on sám pravil, že již měsíc před tím, než se katastrofa byla stala, oznámil po celé Praze, že asi za měsíc má přijíti veliká povodeň na Prahu a zároveň také oznámil, že hrozí zkáza kamennému mostu, když povodeň do Prahy přijde; aby žádné veliké neštěstí Prahu nepostihlo, varoval všeobecně, by v čas se o to postarali a vhodná opatření proti povodni učinili, by pak povodeň, kdyby v Praze nastala, žádných škod nadělati nemohla. Zároveň se p. Fiala nabízel, že on sám dovede povodeň odvrátiti a stejnost vody v řece, aniž by z břehů vystoupiti mohla, udrží.

Ovšem, že jeho prorokování o povodni si nikdo nepovšimnul a věc zůstala zkrátka nepovšimnutou; když tu pojednou v určenou dobu dle proroka Fialy předpověděnou, aniž by to kdo tušil, voda se přivalila kam mohla, vše pobrala i zaplavila, tak že ani kamenný most ušetřen povodni nebyl.

Co byl Fiala prorokoval, také se stalo, že však prorokování jeho nikdo se nepovšimnul, ani pomoc a radu od něho nikdo nežiádal, nestaral se více o to a nechal vše zkrátka — plavat. — —

Letošního roku zase vyznamenal se náš prorok Fiala opět několikráte se svým povětrnostním uměním, a totiž dne 26. února, právě na pouť sv. Matěje, dále o Matiční slavnosti v měsíci červnu pořádané, a dále pak v den posvěcení nového chrámu sv. Ludmily na Král. Vinohradech.

Dne 26. února l. P. 1893, bylo to právě v neděli, když o šáreckou pouť svatomatějskou usmála se na Prahu pohoda čarokrásná, kterouž byl sám prorok Fiala pořídil! . . .

Hned z rána se na svatomatějskou pouť vyčásilo! . . . Těžké olověné chmúry zimní se roztrhaly a rozprchly; na nebi se rozklenul čistý modrý azur, po němž pluly lehynké, bělostné, smavé obláčky, a když z jasného blankytu zazářily zlaté paprsky slunce, zavanul šerým, dusným bludištěm pražských ulic vzduch tak svěží, vonný a vlahý, jak v první májový den, a vábná, lahodná jarní nálada vylákala tisíce lidu z bran velkoměstských! . . .

Nesmírné davy poutníků, v čele prorok Fiala, vyhrnulo se »Bruskou« ven na dejvickou pláň a nepřehledný chumel bodrých tatíků, ctihodných matron, žvatlavých capartů, perníkových a marcipánových bab, drožkářů, vířtlářů, preclikářů a flašinetářů, stlačen v jediný nepřetržitý proud, podobný hrozitánskému černému klikatému pásu, valil se k šárecké výšině, k starému kostýlku nad romantickým srázem, kde vřel nevidaný rej, šum, volání, ryk a zpěv a kde hřměly činelly a bubny i bombardony v hrozném zmateném virváru! . . .

Mraky lidu táhly sem též od Podbabý, kam je vlaky o překot svázely, tak že se tu do večera srazil příboj asi

třiceti tisíc poutníků k návštěvě imposantní, jakou nepamatuje kopec šárecký přes 10.000 let.

Všichni Matějové, Matesové a Matýskové mohli ze srdce zaplesat nad zdarem svého svátku, a to tím více, jelikož to bylo jen zásluhou našeho proroka Fialy, který se jím o to přičinil, že tak krásné počasí na ten den k oslavě všech Matýsků — kdy je jindy ještě hodně sněhu a zimy — udělal.

S tímto báječným úspěchem svým byl p. Fiala nemálo potěšen, neb není ani pamětníka, že by tak krásně o šáreckou pout někdy bylo, a proto také na základě toho zaslal ihned veřejný dopis svému kolegovi, známému to arabskému proroku panu Ben Akibovi do Arabie, kterýžto prorok při všem tvrdí, že »už tu všechno bylo«, a dopis ten — dal pan Fiala jako »zasláno« v Národní Politice uveřejnití následovně:

† † †

Ctěný pán Ben Akiba,

prorok, doktor a kolega

Posterestanto.

v Arabii!

Vážený starodávny Vašnosto!

A propó, že jsem tak smělý!... kdyby byli minulou neděli v Šárce na pouti... to by byli koukali!... Oni byli od jakživa přes všecko náramný flegma, a když se před nima třeba horizont propad', či čert na kaši rozkrájel, ohrnuli nos a řekli docela ležér po arabsku: A jegrle! To už je starý vtip! To už tu všecko bývalo! — Ale s dovolením! Bez urážky!...

Aby: 26. Fěbru, kdy je jindy u nás ještě zima jako v Siberii, pražilo slunce patnácti grády Horymíra,

aby: následkem toho vyrukovalo na šáreckou pout k svatému Matěji přes 30.000 Pražáků na Flaster spojených v lehounkých letních sáčkách, a

aby: se ta garda ulebedila na kanapátka do zahrad výletních reštaurantů a pod širým nebem při turecké muzice tančila a mazala šišku až do půl noci! —

Járku, člověče, doktore: *To tu přece ještě, co svět světem stojí, nebylo!...*

Aby se to nepletlo, musím podotejčit, že jsem ten pěkný počas vlastnoručně zhotovil já, první vyrábítel pražské teplotury, a sice k oslavě patrona všech Matějů, Matesů a Matýsků. —

Tak tedy laskavě prosím, abys na základě § 19. tištěného zákona líbil Svůj starý mejlung opravit, a neříkal pořád, že »už tu všechno bylo« a jsem Tvůj

Antonín Fiala p. p. p. atd.

prorok a profesor počasí.

P. S. Prosím co možná nejrychlejší odpověď posterestanto »Rozhledna-Petrín«!

Nemalou zásluhu o zdar Matiční slavnosti ve dnech 17., 18. a 19. června t. r. na výstavišti zemské jubilejní výstavy pořádané, jež se tak znamenitě vydařila, měl rozhodně náš proslulý prorok povětrnosti, pan Antonín Fiala, neboť on se sám všemožně o tak krásné počasí přičinil, které se taky dle receptu jeho jak náleží povedlo, zvláště kde jednalo se o podnik národní. —

Jak sám p. Fiala pravil, že slavnostní výbor byl stále v rozpacích, jaké asi počasí na tuto slavnost bude — neb na počasí hlavně záleželo — na všech stranách prý se na počasí dotazovali, ba i do Vídně na ústřední meteorologickou stanici psali, že jen oni nejlepší zprávu o počasí podati mohou, ale

odevšad docházely zprávy velmi nepříznivé, jež jen samý déšť a špatné počasí oznamovaly, takže slavnostní výbor mohl počítati jen na úplný nezdar aneb na odložení Matiční slavnosti na dobu pozdější.

Tu si teprve výbor vzpomněl, že máme též v Praze jednoho proslaveného proroka povětrnosti — totiž pana Fialu — který znamenitě povětrnost prorokovati a dělati umí, u něhož jen nedopatřením na počasí se pozeptati opomenuli — dovolil si výbor učiniti dotaz na p. Fialu stranu počasí, vyličitv mu účel této slavnosti, a že jen hlavně na něm záleží, jaké počasí udělá, by se dle toho řídití mohli, aby jim tedy laskavě sdělil, jaké počasí na tuto slavnost, která po tři dny potrvá — udělati ráčí.

Pan Fiala cítil se býti nad tímto jednáním výboru velice hrdým a pyšným, že výbor v něho skládá tak velkou důvěru a jej za pěkné počasí žádá; by se tedy slavnost pořádati mohla, rozhodl se pan Fiala, když je to pro »Matici«, že tedy pěkného a teplého počasí udělá, a také hned na dotaz slavnostního výboru zaslal pan Fiala následující prohlášení:

† † †

Prohlášení!

P. T.

Nejslavnějšímu výboru od Matice školské
a celému nejslavnějšímu českému Národu pražskému a v okolí!

Jelikož bude se pořádati slavnost ve prospěch Matice školské ve dnech 17., 18. a 19. června L. P. 1893 na naší starodávnej jubilejní výstavě v Praze a vzhledem k tomu, že jedná se tu o podnik čistě národní, k čemuž jest také na tuto slavnost pěkného počasí zapotřebí, aby tedy hodně českého obecnstva na slavnost jíti mohlo a tím »Matičce« co nejvíce možno přispělo, prohlašuji tímto veřejně, že po všechny tři dny, t. j. po čas trvání slavnosti Matiční, bude *krásně, slunečno a velké teplo*. Děšť a všechen nečas budu po tyto tři dny zdržovati, a čtvrtý den na to, t. j. 20. června, než se všichni po této slavnosti vyspějí, bude zase děšť a bouřka, protože už se to více udržeti nedá.

Já, jakožto první privilegovaný prorok a vyrábětel pražské povětrnosti, se o počasí to všemožně postarám a také je náležitě udržovati budu, neb jest to v mé moci, jaké počasí udělati chci, na důkaz čehož mohu na sta a sta příkladů o mé šikovnosti v tomto oboru uvést, že já v celé Praze jediný povětrnost dělati umím, což ve všeobecnou známost uvádím.

Ve Slovanské Praze, týden před slavností L. P. 1893.

*Antonín Fiala, p. p. p. atd.,
prorok a profesor počasí.*

Po tomto prohlášení, v němž se byl p. Fiala zaručil, že obstará pěkné počasí pro dny Matiční slavnosti, mohl tedy výbor beze vší obavy slavnost pořádati, a také hned na to přípravné práce k slavnosti do plného proudu přišly. — Nastal první den slavnosti. Hned v první den slavnosti se ukázalo, že proroctví p. Fialovo se osvědčilo; tak i druhý a třetí den slavnosti velmi pěkné, teplé počasí potrvalo a každého dne velmi četná návštěva na této slavnosti byla.

Matiční slavnostní výbor pomýšlel též na oslavení »miliontého« návštěvníka Matiční slavnosti, resp. »stotisícátého«, neboť tolik zajisté obnášela mírně počítáno, návštěva po tři dny. Poslední den slavnosti, kde mělo již býti číslo 100.000 dovršeno, očekávalo se s velkým napjetím, kdo asi tím bude

šťastným oslavencem, kteréhož očekávalo velmi pěkné komické překvapení.

Podivná hra osudu, tentokráte však spravedlivého, způsobila, že šťastným oslavencem tím byl náš proslulý a na slovo vzatý pražský prorok povětrnosti, pan Antonín Fiala — kterýž byl hned u brány výstavní slavnostně uvítána pro něhož byl již také zároveň připraven slavnostně ozdobený vůz, a když konečně ředitel Prvního českého chantanu p. Šmíd oslovil jej delší, řízně humoristickou a hluboce promyšlenou řečí, v níž zejména dotekl se veliké zásluhy oslavencovy, kterýž obstaral pro dny Matiční slavnosti tak krásné a vytrvalé počasí a že největší zásluhu o Matiční slavnost má jedině pan Fiala t. j. kdyby on byl řekl, že bude pršet, tak také pršelo, nebo že bude hrom bít, tak by hrom bil, nebo že budou kroupy (třeba k obědu) padat, tak by také padaly, ale že on řekl, a také se nám za to zaručil, že nám udělá krásné počasí na Matiční slavnost, tak jsme také po všechny tři dny slavnosti velmi pěkné a teplé počasí měli. Na to pak poděkoval ještě pan Šmíd oslavenci za jeho nezištné starání se o blaho člověčenstva a provoláno panu Fialovi hřímavé »Na zdar« a »Sláva«, načež byl u vítězoslavném průvodu s hudbou vezen do Výstavy. Vůz byl tažen oslem, a byl obklopen špalírem paní a dívek v národních krojích ustrojených.

S výše vozu přijímal zářící oslavenec hold jásajících davů a blahosklonně se na všechny strany ukláněl. Pan Fiala byl nemálo potěšen touto oslavou, a tak velice byl tím dojat, že někteří poblíže stojící se domnívali, že pozorovali třpytící se slzu na špičce oslavencova — nosu.

Večer byl pak zakončen veselým rejem rozjařených hodovníků, kteréhož se i pan Fiala byl účastnil, a slavnost potrvála ještě dlouho do noci. A tak šťastně bylo dokonáno krásné velké dílo Matiční slavnosti.

Astronomické počasí a pranostika hvězdářská o povahách roku 1894.

Maskavý čtenáři! Dle mé povinnosti vinšuji Tobě ourodný, pokojný, zdravý a pohodlný nový rok. Bůh všemohoucí, kterému hvězdy, planety a všichni živočichové podřízení jsou, rač nám všem svým služebníkům svou božskou milost udělit. Dle starého zvyku a dle mého obyčeje a hvězdářského výpočtu obětuji planetu Měsíc jakožto ročního řiditele.

Na rok 1894 připadá planeta Měsíc, jakožto vladař roku, ježto každý sedmý rok panuje. Největší moc má v těchto zemích: v Americe, Holandsku, ve Frankreichtu a v Pražích.

Planeta Měsíc jest okrasou noci, měnitelné barvy, jest ženské povahy, a ze všech planet k nám nejbliže. Jest povahy studené a vlhké, při tom ale něco teplé; jemu připojuje se průchod rosy a deště a to proto, že jest jedna hora plna vody, z níž nám rosa padá, jsou tedy roky Měsíce obyčejně více vlhké a studené, než teplé a suché.

Měsíc mění časy svým vzrůstem a ubýváním, pročez, kdyby ho nebylo, všechno by ohnivá slunečná koule spálila.

Ačkoliv tato hvězdnatost nám nejbliže jest, a v prostřední vzdálenosti jenom 52.000 německých mil od země vzdálena, nebyli přece staří hvězdáři s to běh této planety jistotně udati a do jista ustanoviti, jenom v nynějším století podařilo se to vyzkoumati. Také byla za Boha ctěna na druhém světě, t. j. v Americe, jak Křištof Kolumbus ve svých spisech dokazuje.

O jarním období.

Od povětrí mohli bychom se domnívati, že jaro s častým deštěm zem svlaží, potřebné teplo nezůstane však zpátky, ačkoliv měsíc březen a začátek dubna ještě mrazivý a studený býti chce. Měsíc máj a červen budou náležitě teplé a úrodné.

O letním období.

Tento letní čas připovídá nám teplé a větším dílem jasné povětrí. Hromobití v tomto letním období jakožto přirozené připadnosti často se slyšeti nechá, obzvláště v horách, bude tudíž letní povětrí veselé a úrodné.

O podzimním období.

V tomto podzimním období miní povětrí s deštěm a vlhkostí dodržovati, dále ale chladné a mrazivé noci s prostředním teplem následují a při tom také mlhavé dni se najdou.

O zimě.

Ačkoliv lidské pokolení před zimou se obyčejně bojí a bázlivě ji očekává, poněvadž letní a podzimní výlety a procházky pomínou, a říká, že za kamny a v kavárnách sezení se již přibližuje, nic však vzdor takovému stýskání a nařikání musí jeden každý přiznati, že zimní čtvrt jest nejzdravější počasí celého roku, poněvadž jasná a studená oblačnost vždy spíše člověku ku zdraví slouží, nežli letní palčivá slunečnost.

Hvězdáři vyslovují důmění, že zimní čtvrt s mrazem a citelnou zimou chce dodržovati. V měsíci lednu bude zima popouštěti a zase přidržovati, v únoru přijde mlha, pak mrazy a jasné dni s mnohými proměnami tohoto čtvrtletí.

O úrodě a neúrodě zemské.

Tento měsíční rok jest více vlhký, než suchý, tak ječmen a oves ukazují na prostřední úrodu; čočka, hrách a vikev rostou podle místa všelijak. Na seno ukazuje dobře, ale votavy bude málo. K obávání jest, že pšenice, která v máji má býti pěkná, mnoho dobrého očekávati nedá.

O zahradnictví.

Zeleniny bude dosti, ovoce bude všelijak, místy dost místy prostředně a místy málo. Chmele bude hojnost a dosti dobrý. Vína málo a kyselé. Bouřek něco málo, ale neškodné.

NB. Ovce a včely tento rok rády hynou.

Ant. Fiala, p. p. p. atd.

Jak se pozná změna počasí a povětrnost u nás a jinde.

Pozorování oblohy a všech její odstínů není tak snadné a lehké; pan Fiala vysvětloval to již mnoha lidem, ale žádný to nepochopil. Tam, kde on viděl páry, dle nichž soudil na změnu, neviděl druhý pranic; nebo tam, kde prostý lid vidí pouze kratery a horská pásma sopečná, tam on vypátral a vypožadoval sbořeniny měst a nová sídla se opět rodící.

»To jest asi takhle,« praví pan Fiala, »jako hudebník hraje z not, zkoumám já počasí podle známek na obloze. To jsou tedy moje noty, dle nichž hraju; neboť kdo nezná noty, nemůže hrát z partesů, a kdo nevidí a nezkoumá zjevy na obloze, nemůže prorokovati povětrnost.«

Obezřetný pozorovatel nachází v přírodě jistá znamení, dle kterých s velkou jistotou lze souditi na příští počasí. Tak na příklad lze s jistotou souditi na blízkost deště, když počíná vzduch býti vlhkým. O tomto stavu vzduchu můžeme se přesvědčiti nejen hygrometrem, nýbrž mnohými ještě předměty, na nichž přibývající vlhkost vzduchu jest patrna. Struny hudebních nástrojů povolí, sůl mokvá, kamenné zdi se potí, vlněný šat zvlhne i v suché místnosti, papír ztrácí napjetí. Tyto a podobné jsou úkazy, že vzduch vodní výpary již nese a jsou příznaky brzkého deště a v zimě oblevy. Blízkost deště značí mimo to výpary z lesů, lpění jisker na nádobí při vaření, silné výpary světnic, stok a močálů, jakož i zvláštní úkaz, že vzdálené hory a lesy se nám zdají bližšími, zahalení vysokých vrchův oblaky, jakož i jestliže slunce a měsíc při východu nebo západu většími se zdají. Je-li slunce při východu nebo západu bělavé, značí to nestálé počasí, je-li rudé, nastává pěkný den. Jestliže ranní mlha se nese do výše, značí to mokré počasí, neboť pravidelně vrací se také mlhy třetího dne jako déšť. Padání mlhy naopak znamená pěkné počasí. Když jemné bílé páry na obloze, tak zv. peřivá oblaka, v modro se ztrácejí, jest to znamením, že v několika dnech bude pršet, pakli se tato oblaka rozbíhají v dlouhé ostré pruhy, následuje vítr z té strany, kam konce pruhů směřují. Hromadná oblaka značí jasné počasí. Když jednotlivá skupení oblak, která se z rána tvoří, poznenáhla vzrůstají, k polednímu mizí a k večeru úplně se ztratí, lze očekávati

stále jasné počasí. Naopak předpovídají déšť, když neustále vzrůstají a ještě k večeru se objevují, poněvadž zmenšování se oblak vůbec značí jasné, zvětšování nestálé počasí.

Mezi živočišstvem jest dosti takových proroků známo — a proroctví jejich v lidu hojně v ry požívá: jako silné skřehotání žab předpovídá déšť, tak vylézání žáby rosičky na vrch listů, silné bzučení a citlivější štipání much předpovídá déšť anebo bouřku; objevení se střízlíka, straky a kvičaly poblíž obydlí lidských zimu; hryže-li pes trávu, očekává se déšť.

Nejspolehlivějším prorokem povětrnosti jest dle nedávného prohlášení slavného meteorologa a proroka Fialy velký křížový pavouk, který rozprádá svoji síť ve volném vzduchu přes otevřená okna a dveře nebo před oknem s květinou na květinu. Pavučina tato má téměř tvar kola. Křížový pavouk zvěstuje vítr a bouři: nepřepředě-li do konce, hotově toliko »špice« ve svém kole a neklade kruhových nití okolo svého středu, ruší-li náhle část své sítě a zalézá-li do nějaké skrýše: déšť: nepřepředě-li do konce nebo dělá krátké hlavní nitě, zakládá tedy jen malou síť; proměnlivo: pracuje-li jen málo a v malém; stále pěknou pohodu: upřádá-li veliké síť a pracuje-li zejména také v noci, takže časně z rána nelézáme již hotovou síť; svléká-li kůži a klade-li pilně vajíčka. U pavouků koutových, upřádajících tříhrannou svoji síť v rozích a koutech, znamená pěknou pohodu, ukazují-li ze své sítě hlavu, nohy daleko vystrkující; déšť, obracejí-li se na dobro ve své síti, ukazující zadní část svého těla. Křížák prezimuje ve světnicích a stájích. Zvěstuje zimu, když vylézá ze svých koutů a pavučin a jest velmi nepokojný, stálou a velkou zimu, jež za osm až deset dní nastává, když v noci upřádá pavučinu nebo více jich jednu na druhou. Hmyz tento dle uznání proroka Fialy jest lepším prorokem počasí, než všechny meteorologické ústavy na světě.

Jak se zdá, u každého zvířete dostaví se při každé změně povětrnosti pocit, kterýž každé svým způsobem na jevo dává. Pozorujme jen život a počínání bedlivěji a jistě, že v tom směru mnohé zajímavosti odhalíme. Pomněme jen bahnem pokrytého čápa, kokrhajícího kohouta, trávu kousajícího psa, myjící se kočku, to ovšem jest každému dávno známo, a proto jest nám to všedním. Ale pro všechna ta zvířata hnedle bychom byli na holuba zapomněli, který k nejpozoruhodnějším náleží, protože skoro v každém selském statku se najde a rád tu chován bývá a proto více pozorován býti může. Počítáme však holuba méně k prorokům povětrnosti, více ale k prorokům deště. Rybník s plochým písčitým břehem na dvoře nebo blízko něho jest holubům vítán. Schází-li, musí jej nahraditi kalužiny u studně nebo pumpy. Neslouží však za místo k pití, neboť to bývá časem věci vedlejší. Holubi jdou též do vody, aby se vykoupaní. Pak čechrají perí, opět a opět se potápějí, a tím se často tak

pomáčeji, že jim nebývá ani možné, aby se od země pozvedli. Když se to u holubů stává, tedy jejich tlakoměr ukazuje na mnoho deště a můžeme být ubezpečeni, že ve 24 hodinách můžeme zrovna tak mokřími být, pak-li se ve volné přírodě nacházeti budeme jako byli holubi se koupající. I kdyby snad ostatní známky počasí k tomu nepoukazovaly, tedy se může přece dosti jistě za to míti, že pravidlo: »když se holubi po kalužině shání, brzy déšť přijde« se potvrdí. Mnohy učenec, jehož moudrost nad takové maličkosti povznesena jest, vyšel si ráno s úsměvem nad nerozumnost holubů při krásném jasném nebi a vzdor vši moudrosti své přišel jak zmoklá slepice domů.

Méně známy jsou rostliny jako zvěstovatelky časů deštivých nebo pěkných — proto zde uvádíme některé z delších pozorování uznaných pravidel: »Nejznámější je zralé semeno čapího nosu (*geranium*), které při blížící se vlhkosti se kroutí; svlačec (*convolvulus arvensis*) a drchnička polní (*anagalis arvensis*) rozšiřují své květy, když se blíží mokrá povětrnost, kdežto druhy jetelové listy stahují, když se bouřka blíží. Hvězdnice (*stellaria media*), blíží-li se jasné počasí, vztyčuje o deváté hodině své květy, rozvine své listy a zůstane tak až do poledne; má-li pršet, jest tatáž rostlina skloněna a květy jsou zavřeny. Zavrou-li se květy jen napolo, není déšť očekávati; bedrník chová se taktéž; měsíčník rozvírá své listy mezi 6. a 7. hodinou z rána a zůstává tak až do 4 hodin odpoledne. Z toho lze souditi na stálé počasí; ale jestliže se do 7 hodin neotevřel, jest ještě téhož dne déšť očekávati. Zavře-li se na bodláku večer květová hlavice, lze očekávati následujícího dne jasnou povětrnost, ne-zavře-li — déšť. Zavírají-li se květy proskorníka, skládá-li šťovík kyselý a jiné druhy toho rodu své listy, najisto čekati lze déšť. Když polní kapusta květ na noc zavírá, svízel se napíná a silně zapáchá a když břízu silně cítiti jest — nastane déšť. Pryskyřník plazivý stahuje listy, má-li pršet, pryskyřník mnohokvětý svěsí své listy a blatouch stahuje listy, nastává-li bouřlivé nebo deštivé počasí«.

Zajímavá snad bude mnohemu anekdota o slavném anglickém učenci, přírodovědci Newtonovi. Jednoho pěkného dne procházel se v lehkém obleku v polích, přesvědčen jsa dle barometru, větrů a oblohy, že jest povětrnost jistá. Dal se tuto do řeči s ovčákem pasoucím — a dle obyčejného počátku veškerých rozmluv počali o povětrnosti. Newton ujišťoval, že bude krásně, ale ovčák najisto předpovídal déšť. Rozešli se a milý pan Newton pořádně promokl. Divil se tomu, jak jednoduchý ovčák mohl tak určitě věděti, že bude pršet — a při prvním setkání se s ním vyptal se ho na to. »Pozoruji svého cápa (kozla),« odpověděl ovčák, »pase-li se proti větru, jest jistá, stálá, pěkná povětrnost, pase-li se však po větru — jest jistý déšť.« A tak mají zkušenosti jednoduší

venkované neomylné proroky povětrnosti, ač nemají ani vzdělání a tím méně přírodovědeckého vzdělání, aby mohli pravidla znáti, dle nichž možno s jistotou počasí na nejbližších 24 hodin určit.

Že náhlé obraty povětrnosti pro hospodáře mnohdy s velikou škodou jsou spojeny, jest vůbec povědomo. Zejména o žních bývá pro rolníky velice důležité, takové náhlé a nepředvídané převraty povětrnosti napřed třeba jen na krátký čas se dovědět. V některých krajinách v Čechách i na Moravě užívají k účelu tomu povětrnostních telegramů z Vídně, jež noviny každého dne přináší. Aby i venkovskému obecnstvu vešly v čas na vědomost, užívá se vlajících praporů s věží nebo návrší do dálky viditelných, jichž různé barvy označují ráz příštího počasí: bílý na př. prapor jasno, modrý déšť, šedý nejisté počasí, rudý bouřku. Avšak za dnů pošmourných, mlhavých a vůbec temných se stává tento hlasatel zrakový úplně malomocným. Proto navrhl prorok Fiala k takovému oznamování do dálky rohy duté čili dunidla, známé »vejtruby«, které v r. 1891 na zemské jubilejní výstavě s věže průmyslového paláce o 11. hodině v noci volaly smutným hlasem. pozdní hosty z výstavních ochutnáváren a restaurantů. Jako u telegrafu Moréova písmena z bodů a čárek se skládají, podobně se dávají těmito dunidly dva základní zvuky, krátký a dlouhý (táhlý), z nichž snadno lze sestavit různé a obyvatelstvu srozumitelné prognosy čili předzvěsti. Dávají-li se tyto v určité denní doby, na př. ráno v 6 hodin, v poledne a ve 3 hodiny odpoledne, mohou zvuky ty sloužiti též venkovanům v poli pracujícím za spolehlivé měřítko času, jako se děje v místech, ležících poblíže stanic železničních.

Náš zkušený prorok pan Ant. Fiala dává návštěi hospodářům a rolníkům, jak možno za času letního rozeznati obyčejnou bouřku od záhubné bouře spojené obyčejně se zrázným krupobitím a průtrží mračen, a jak lze vyvarovati se zhoubným její účinkům. Na základě výsledků dlouholetých pozorování, kteréž činil při každém příchodu bouří za času letního se objevujících, praví o zajímavé věci té následovně: Počínají-li na obzoru vystupovati mraky a srážení vodních par rychle pokračuje, tak že taková je viděti, jak mračna přibývají a obzor víc a více zakrývají, nemusíme se strachovati, neboť za těchto okolností přijde obyčejně bouřka, kteráž zejména po delším suchu mívá účinky velmi blahodárné. Jestliže však za parného dne letního od časného rána úplně bezvětrí a dusné horko nebo mrtvo vládne, pozorujme bedlivě tu část oblohy, kteráž leží proti dosud panujícímu větru (vane-li na př. i dosti slabý proud vzdušný od jihovýchodu, musíme pozorovati část oblohy v protivném směru na severozápadě). Počne-li ve směru tomto nad obzor vystupovati mrak, třeba i menších rozměrů, jehož mohutnění se děje velmi pomalu a rozšiřuje-li se zcela volně i konečně zůstane na

obzoru úplně státi, jest se co nejvíce obávati hrozného živelní pohromy. Po nějaké době v mračnu takovém nastane na některých místech neklidné sem a tam pohybování a četná zmítající se místa mění barvu od světlé k šedé až i tmavočerné. Objevení se mračna takového jest zároveň příchodem katastrofy, kteráž v několika okamžicích zničí bohatou úrodu jak na polích, tak i v zahradách, naději to na bohatou sklizeň do úmoru pracujícího obyvatelstva té které krajiny. Dle těchto známek možno s celou jistotou rozeznati bouřku obyčejnou od bouře zhoubou hrozící, čímž možno každému rolníku v čas svůj život a částečně i jmění své zachovati.

Věda, kterou náš prorok povětrnosti p. Antonín Fiala v Praze provozuje jako samouk prostředky velice primitivními, má v širém světě pěstitele s tituly profesorů a doktorů. Kromě prof. Falba, který ke hrůze celého světa vynášel známé kritické dny, pronikají do veřejnosti stále více jména jiných a jiných proroků povětrnosti.

Pokrok přírodních věd za posledních let dostoupil neobyčejné výše, neb bádavý rozum lidský nezná nijakých mezí své činnosti — aspoň nechce znáti. Člověk není spokojen, aby nepochopitelné tvoření přírody jen prozkoumal, on chce dílo přírody napodobiti, chce sám tvořiti jako ona. Starodávni učenci chtěli také létati v povětří pomocí křídel, právě jako pták; myslili to opravdu, mnoho se namáhali, obětovali na to mnoho peněz a své zdravé údy — a my jsme teprve nedávno shledali, že to ptačí létání nikdy se nám nezdaří a zdařiti nemůže.

Za to však nám moderním vševědům podařil se už ve věcech napodobování přírody mnohý dosti pěkný kousek: »Lihneme« kuřata bez kvočny, děláme led v největším parnu a některým našim divotvorcům také už napadlo dělati — déšť, kdykoli se zlíbí a kdy je ho třeba. Ale všechny tyto zázraky nejsou ještě žádné tvoření, jest to pouhé přetvořování, předělávání jedné látky na druhou.

Ježto jsme dnes moudřejší a rozumnější, jsme také skromnější; my víme, že tvořiti nemůžeme. Kuře vylihne se z hotového vejce pouhým teplem bez kvočny a led se udělá bez přirozeného mrazu z hotové vody rovněž »teplem«, to jest nedostatkem tepla. Déšť pak chtějí dělati někde v Americe *hlukem*. Dějiny válečné totiž dokazují, že skoro po každé velké bitvě spustí se veliký hustý déšť, jenž ochladí rozohněné bojovníky a spláchne potoky lidské krve s povrchu země.

Zajímavý tento zjev vysvětluje prý se tím, že vodní páry ve vzduchu prudkou kanonádou otřesené zhoustnou a a ztuhlá pára — to jest právě déšť.

To přivedlo některé učené »štouraly« na myšlenku, že snad bychom si mohli pořídit časem nějaký ten lijáček sami, když by ho bylo nejvíce třeba. Krvavé bitvy bychom k vůli dešti nesváděli, stačilo by jen střílet na plano, v tomto při-

padě v pravém slova smyslu »pánu Bohu do oken«; jen že se zdá, že by se taková umělá vlašička nevyplatila, musili bychom mít velmi mnoho kanonů, mnoho prachu, a především velmi mnoho páry v povětrí, — a páru dle libosti dělat nemůžeme. Patrně nezbyvá nám tedy nic jiného, než se uskromnit a čekat na déšť až jej prorok Fiala udělá, a pak až Pán Bůh dá . . . .

V jisté obci v Kansasu (Americe) snesl se po dlouho trvajícím suchu silný lijavec, o kterém jakýsi prorok povětrnosti Segon tvrdil, že je jeho dílem a výrobkem. Tento americký p. p. p. Fiala se chlubil, že liják vyrobil sám pomocí různých experimentů, ale jeho slavomam měl pro něj smutné následky.

Jistý farmář totiž, kterému při lijavci povodeň osení zničila, podal na »hotovitele deště« žalobu na zaplacení náhrady za škodu způsobenou. Ale nejen to; při oné povodni strhala se také železniční hráz u lyonského nádraží, jeden vlak vyšinul se z kolejí, strojvedoucí se zabil, a vdova po něm žalovala rovněž Segona na zaplacení odškodného.

Tím se octl americký prorok Fiala v úských, i práskl z onoho kraje do bot, poněvadž i tehdy, kdyby své »dešťoprávecké« umění dokázal, měl by tolik soudních výloh, že by se mu jeho sport do smrti nevyplatil. — Proto také není nikomu radno na proroka povětrnosti si zahrávat, kdo se v tom dobře nevyzná, tak, jako náš prorok povětrnosti, pan Antonín Fiala.

Taktéž jistý profesor a »prorok povětrnosti« ve Švýcarsku vynalezl prý zvláštní podivuhodné aparáty, pomocí kterých může libovolně krásné počasí vyrábět, což jest až dosud výhradním monopolem našeho pražského proroka povětrnosti a chvalně známého meteorologa Ant. Fialy. Švýcarský jeho kolega vydal právě proklamaci ku všem přátelům krásného počasí, zvláště k turistům, astronomům a zahradním šenkýřům, aby se u něho na pěknou povětrnost předplatili, a připojuje spolu podrobný ceník s udáním honoráře. Při svém způsobu hotovení počasí hlásá švýcarský Fiala, že poskytne odběratelstvu neocenitelnou výhodu, že vzduch kolem nich nabude báječné křišťálové jasnosti a čistoty, atmosféra stane se lehčí a obloha zazáří čirým jasnem a blankytem. Pohodu vyrábí tento švýcarský prorok a hotovitel počasí pomocí zvláštního patentovaného plynu, který rozptýluje dým, hlavně mlhy i oblaka.

Pan Fiala jakmile se dozvěděl o tomto švýcarském proroku, který tak rafinovým způsobem povětrnost vyrábí a prodává, dopsal ihned tomuto panu profesorovi a »fabrikantu povětrnosti« a navrhl mu, aby, když už sestavuje svůj ceník, zařídil do něho speciální položky, a aby se to nepletlo, že může účtovat:

Za krásný východ slunce na rovině	zl. 1.—
» západ slunce na horách	» 1.50
» » » na horách s ledovci	» 1.80
» krásný východ slunce na moři	» 2.—
» modré nebe s červánky	» 2.15
» oblaka garnírovaná paprsky slunečními	» 2.25
» měsícnou noc za první čtvrti	» —50
» » » při úplňku	» —70
» sluneční paprsek, který se prodlírá zeleným loubím v zahradě	» —04

Při odebrání celého tuctu o 10⁰/₀ levněji, neb dva horší paprsky nádavkem.

Za paprsek luny v malém i velkém prodeji cena stejná.

Abonentům mohly by se poskytnouti slevy a stálo by pak:

Krásné počasí pro cestující v předplacení na týden »	5.—
» » » » » na rok »	50.—
» » » mladé manžely při svatební cestě do ciziny na měsíc	» 10.—

a při cestě zpáteční k domovu, kdy hrozívali malé bouřky a srážky . . . . . » 25.—

a konečně za krásné počasí při rozvodu . . . . . » 75.—

Sestavení levného pásmového tarifu bylo by pak již jen otázkou krátkého času. — Non plus ultra. —

Mimo tohoto švýcarského profesora a »fabrikanta povětrnosti« hlásí se též v nejnovější době jakýsi »profesor« Nowak v Londýně jako »prorok povětrnosti« se svou zázračnou rostlinou, kteráž prý udává s neomylnou jistotou případné změny počasí do budoucnosti. Aby své zázračné rostlině zjednal co nejvíce reklamy, prohlásil nejprve, že byla objevena jistým námořníkem, jenž tajemství své prodal za velikou sumu peněz. Vědecké jméno rostliny té zní: »Abrus precatorius«, ačkoliv »profesor« Nowak nechce jméno této rostliny veřejnosti sdělit, a vzdor tomu, že rostlina ta jest jen mladým výhonkem zcela obyčejného klokoče, prodával jeden exemplář rostliny této za 20 až 50 zl., kdežto ji lze od každého zahradníka za 20 nebo 30 kr. koupiti.

Citlivost rostliny této vůči změnám počasí obmezuje se na to, že když je pěkně, listky její stojí na řapíku přímo, a když prší nebo je pochmurno, listky jsou sklopeny, právě tak, jako u akátu nebo bobu. Dle prohlášení našeho p. p. p. Ant. Fialy, že celá zázračná rostlina a předpovídání povětrnosti dle ní není ničím jiným, leč pouhým humbukem, jest tedy asi právě tak spolehlivým barometrem, jako onen osvědčený hadr na tyče, prší-li totiž, je hadr mokrý, svítí-li slunce, je suchý.

Něco o historii obrany proti dešti.

Málo komu jest asi známo o deštníku a slunečníku, odkud mají svůj původ a kdo je vynášel. Pan Fiala však vypátral ze starých spisů, že deštník je původu čínského, který Číňané sami vynášeli. Z Číny dostal se do Indie a do Řecka. Jak pověst říká, užíval Pythagoras při vyučování deštníku k ochraně hlavy své proti slunečním paprskům. Diodoros Sicilský vypravuje, že měla Aspasia překrásné letní a zimní skiadony (stinníky).

U Římanů užívali patriciové deštníků, jež tvořily také část výbavy mladých děvčat. Mezi dary, které Antonius královně Kleopatře věnoval, nalézal se také stinník (slunečník). Z Afriky a Indie dostal se deštník Portugalci do Evropy a odtud v 17. století do Francie Německa a Rakouska. Deštníky našich předků byly velmi obsáhlé a složité, 28—33 kg. těžké; tyto obsáhlé složité deštníky zachovaly svůj původ až po naši dobu, a užívají je hlavně pražské prodáváčky na ovocném, zeleném a vaječném trhu, ovšem jen k ochraně svého zboží a své vzácné osoby před deštěm a slunečním úpalem.

Za veliké revoluce francouzské byl deštník znamením protestujících. Roku 1788 nosil se dle módy deštník bílý, roku 1789 zelený, roku 1791 červený a roku 1804 modrý. Pan Fiala však k označení své hodnosti nosí po všechny časy deštník černý. Předkládáme tuto laskavému čtenářstvu historický deštník paně Fialův k nahlédnutí.

